

DFG

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt

Digitalisierung von Drucken des 16. Jahrhunderts

**DAVIDIS CHYTRAEI || IN || HERODOTVM ||
COMMENTARIUS || ACCVRATVS:|| et ||
ARGUMENTA || IN || SINGVLOS LIBROS.|| Ex ore**

...

Chyträus, David

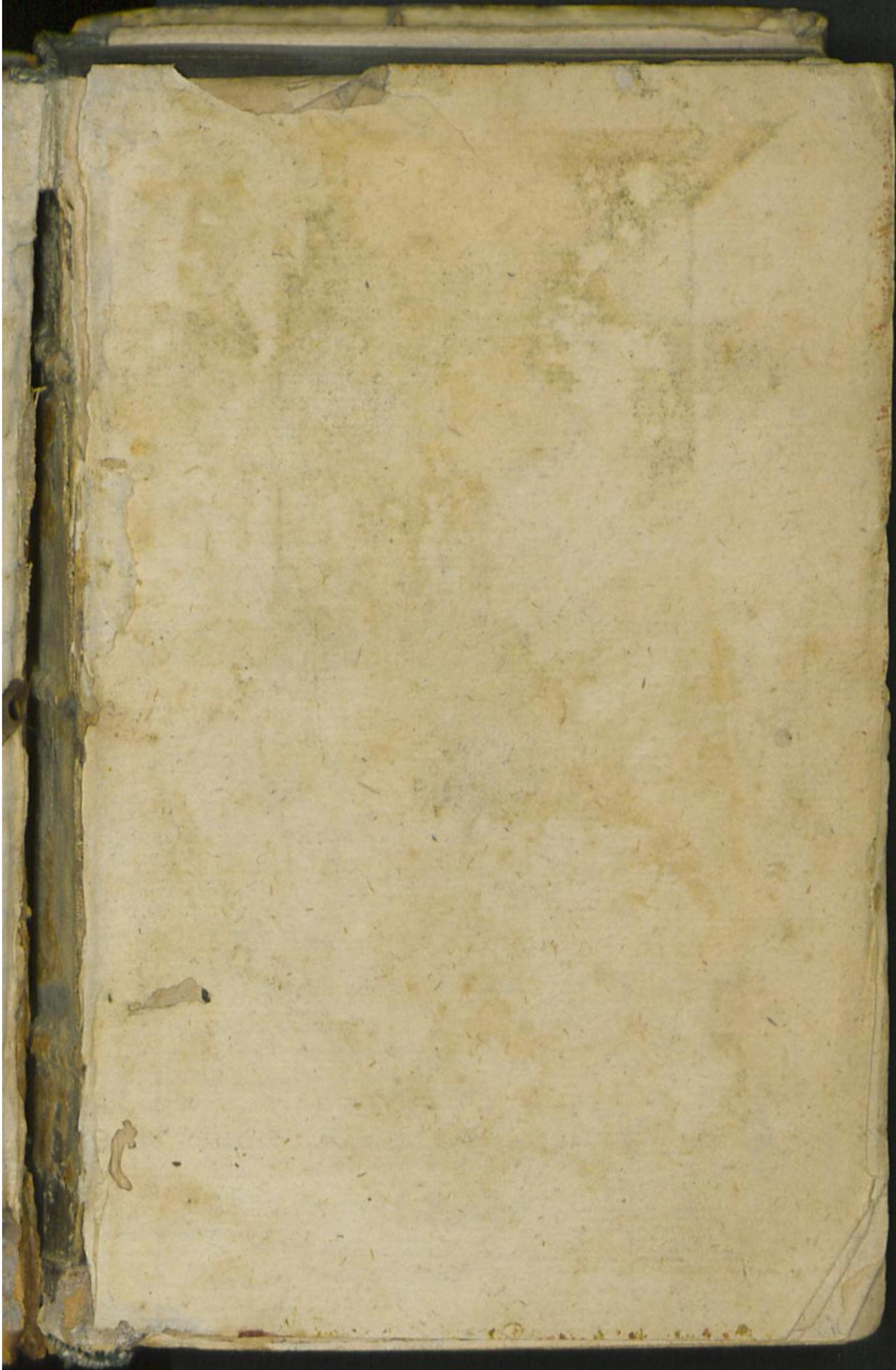
Halle, 1597

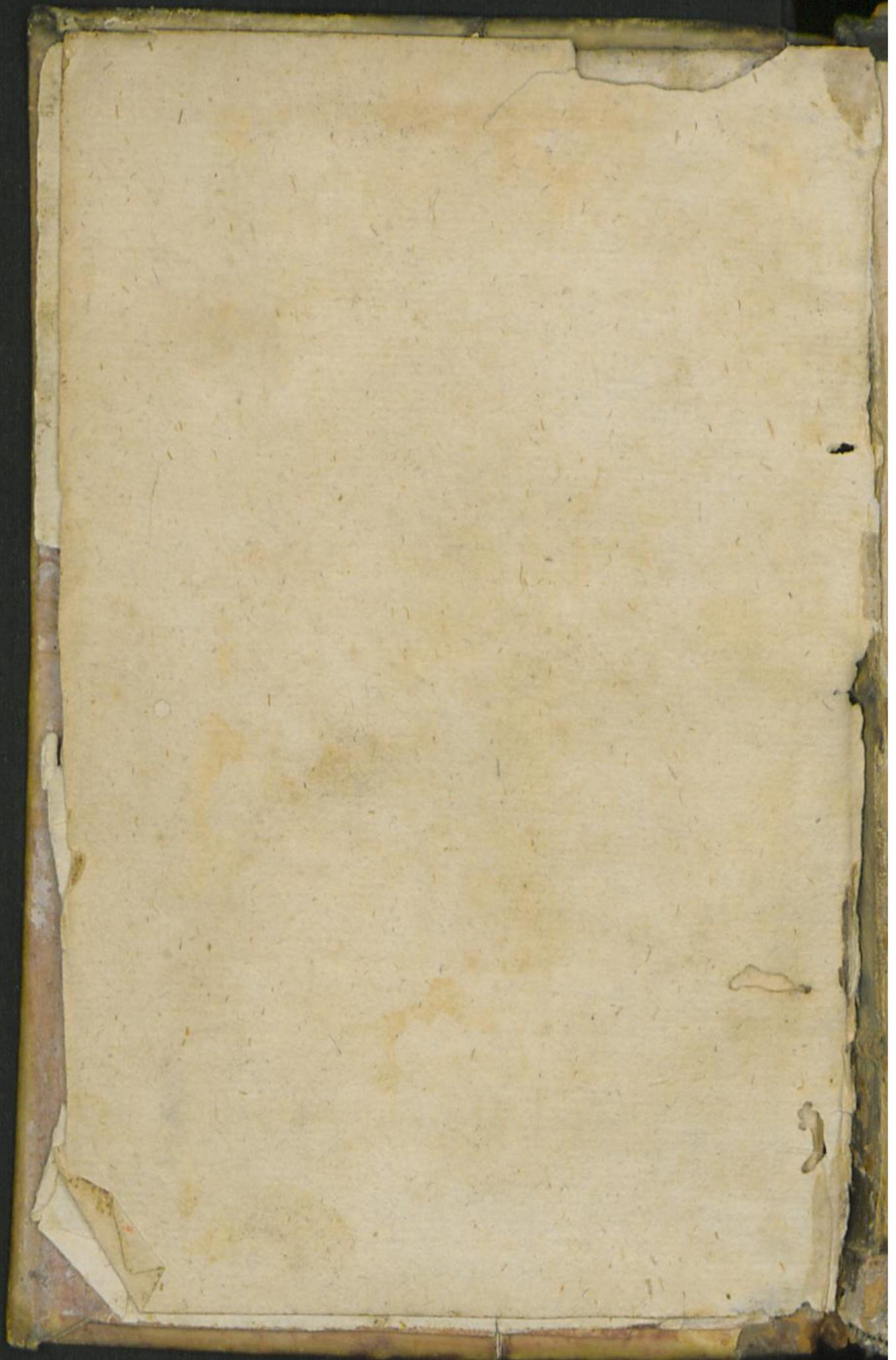
VD16 C 2630

urn:nbn:de:gbv:3:1-126031

Gl. 25.

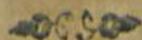

DAVIDIS CHTRÆI
I N
HERODOTVM
COMMENTARIUS
ACCVRATVS:

¶
ARGUMENTA

I N
SINGVLOS LIBROS
Ex ore docentis fideliter excepta,
nunc primùm in lucem
eduntur.

PRAEMISSA EST EIVSDEM
ORATIO,
De utilitate lectionis Herodoti.

CVM PRIVILEGIO.

HALAE SAXONVM EXCVDEBAT
Paulus Gräberus.

Sumtibus Henningi Grossi, Cuius & Bi-
bliopolæ Lipsiensis.

ANNO MDCCCXCVII.

METHODEN
ZUR
ANALYSE
DER
ORGANISCHEN
SUBSTANZEN

UNIVERSITÄT
HALLÉ

ORNATISSIMO
VIRTUTE ET DOCTRINA
IUVENI, CHRISTOPHORO
CÆSARI, Clarissimi & optimi viri,
Rectoris optimorum studiorum
in Salinis Saxonis,
filio;

Amico suo,

Vlricus Chytræus
S. D.

Nulla exat in genere hu-
mano (prater Filij Dei,
Domini nostri Jesu Chri-
sti, pro nobis nati, crucifixi & re-
suscitati, doctrina & miraculo-
rum expositionem, ab Evangelis-
tis traditam) Historia amplior
& admirabilior, omniumq;
B 2 cogni-

P R Æ F A T I O.

cognitione dignior, quam Mosis
Originum liber, verbis quidem
paucis, sed res omnium maxi-
mas, maximeq; scitu necessariass
creationem & exordia mundi ac
generis humani; institutionē Ec-
clesiæ, & conjugij; lapsum & re-
parationem primorum hominum;
causam calamitatum & mortis
humanae, promissionem de Chri-
sto, vera religionis originem &
propagationem, ortus superstiti-
onum, pœnam diluuij, originem
& stirpes omnium gentium, ini-
tia Monarchiarum, propagatio-
nem promissionis de Christo, &
Ecclesiæ, in familijs patrum &
politia.

P R Æ F A T I O.

politia Judaica, & similes, posteritatis memoria breuiter & fidelissimè commendans.

Post hanc Mosis & prophetarum historiam, omnibus, qui extant, rerum gestarum scriptoribus, uarietate, magnitudine & antiquitate rerum ac regnorum; multitudine exemplorum; iudicio, diligentia, fide; & inimitabili ac prorsus diuinâ orationis purissima ac dulcissima simplicitate & suauitate HERODOTVS antecellit. Et si enim Thucydides, Herodoti Musas in Olympijs, summâ cum Ingenij & Eloquentia illius admiratione loquentes audiens, honesta amulatione

P R E F A T I O.

tione ad scribendum accensus:
Orationes, quæ maximorum in
Republica consiliorum deliberatio-
nes continēt, multò plures, & ma-
iori arte ac cura elaboratas Histo-
ria sua intexuit: ac verè κτήμα ἐπι-
ταμι, perpetuum thesaurum, & o-
mnibus mundi temporibus con-
gruentem, composuit: tamen, non
Monarchiarum & regnorum, toto
ferè orbe principiorum, ut Herodo-
tus: sed paucarum civitatum
Græcarum, res uno in bello gestas,
explicavit. Quem felicissimè no-
stra aetate, Franciscus Guicciar-
dinus, in Italica historia, imi-
tatus est. Cuius, in Senatu Ca-
roli Imp. Orationes, de Francisco
Gallia

P R Æ F A T I O.

Gallia Rege ex custodia emittendo, habitas: aut in Senatu Veneto, de societate cum Imperatore vel Gallis ineunda, Fuscarenii & Gritti & Cornelij orationes contrarias: aut in populo Florentino, de forma Reipublica constituenda Soderini & Vespuccij conciones aduersarias cum legimus: Periclem ipsum, vel Hermocratem, Niciam, aliosue Rerumpublicarum Gracarum gubernatores, Thucydidis oratione neruosa, sapientissimis sententijs stipata, & lectissimis verbis, concinnè ac numerose compositis, expolitâ loquentes audire nobis videmur,

P R E F A T I O.

Sed ad Herodotum redeo, ex
cuius attentâ & sedulâ lectione,
uberrimos cognitionis rerum &
verborum, seu sapientia & Elo-
quentia (qui duo fines sunt studio-
rum nostrorum precipui) fructus
studiosi percipimus. Primum enim,
Eruditionis & sapientia politica
pars precipua est, omnium mundi
temporum & Monarchiarum se-
riem, & Insignes generis humani
mutationes, in historijs expositas,
cognoscere; & causas earum, oc-
casiones, progressus, & euentus
considerare, & cum negocijs præ-
sentibus similia ex omni antiqui-
tate conferre, & futuros inde ca-
sus prudenter prospicere. Deinde
cum

P R Æ F A T I O.

cum Regula vitæ, & Normâ con-
siliorum Actionumq; humana-
rum omnium, diuinitus nobis pro-
posita, sit Decalogus, seu Lex Dei
eterna & immota: HISTO-
RIÆ, magnâ ex parte nihil ali-
ud quàm LEGES DEÏ gu-
bernatricis Imperiorum & vitæ
privatæ, EXEMPLA illu-
stria sunt, quæ cum horribiles in-
iustorum consiliorum & scelerum
pœnas, & rectè factorum, ac cum
normâ legis congruentium præmia
recitent: conspectiora ferè sunt,
& efficacius animos, quàm nuda
præcepta, ad amorem Iusticiæ &
obedientiæ erga leges flectunt, ut re-
gni Trojani funditus euersi exem-
plum

a 5

plum

P R Æ F A T I O.

plum, Herodotus ipse, de hac re-
 gulâ primi Præcepti, toti humano
 generi concionari inquit, ὡς πῶς
 μεγάλων ἀδικημάτων, μεγάλαί ἐστιν ἢ αἱ τιμωρίαι
 παρὰ τῷ θεῷ, quod magnis delictis,
 magna etiam Pœna à DEO pro-
 posita sint. Sic in deliberatione
 de bello, Scythis inferendo, Cræsus
 suo exemplo Cyrum monet, ne bel-
 lum non necessarium fiducia pro-
 pria potentia Ἐπιβουλήν αὐτῶν κινήσει
 τὰ μοι παθήματα, τὰ ἔοντα ἀχάριστα, μαθήματα
 γέγονε inquiring. ὡς κινῆσει τῶν ἀνθρωπίνων ὄντων
 περιγμάτων, περιφερόμενθ δὲ, οὐκ ἔσθ' ἔτι τοῦσ'
 αὐτοῦσ' εὐτυχίαι. Eodem argumento
 Xerxi, stultâ ambitione Ἐπιβουλήν αὐτοῦ
 ἐπὶ τῶν Ἑλλήνων, Græcis illaturo
 bellum dissuadet Artabanus,
 ὅτι φιλέει ὁ θεὸς πάντα τὰ ὑπερέχοντα κολᾶει.
 Οὐ γὰρ ἔσθ' φρονίαι ἀλλοτρῶν μέγα ὁ θεὸς ἢ ἑαυτῶν.
 Sic

P R E F A T I O.

Sic regula ipsa narrationibus passim intertextae sunt.

Magis autem exempla secunda tabula Decalogi, Ethnica historie proponunt, ac ad Quartum preceptum, quod Imperia & obedientiam sancit, & de Magistratum ac Judicum officijs, & poenis docet, sapientissima orationes, de optimo Reipublicae statu, & de omnibus politiarum formis, & singularum vitijs ac morbis pertinent, quas in Senatu Regni Persici habitas, in Thalia recitat. Item Cyri, Dciocis, Darij, Miltiadae, Themistoclis, Aristidae, Pausaniae, & paucorum similium, justitia, bonitate, clementia & fortitudine praestantium gubernatorum exempla:

P R Æ F A T I O.

et Tyrannorū crudelium et super-
borū, Astyagis, Polycratis, Apryis,
Xerxis, Pisistrati, Sisamnis, inju-
sti judicis, cui pellis detracta est,
& seditiosorū fonum, Aristagora
& Histia in crucem acti pœna,
quas ad quintam Decalogi Leo-
gem, & ad Regulam: Qui gladi-
um acceperit, gladio peribit: simul
referre possumus.

Ad præceptum, Non moe-
chaberis: prima statim pagina,
qua uagas libidines & raptus mu-
lierum, causam primam bellis in-
ter Græcos & Barbaros præbuisse
narrat: & excidium Troia, &
trucidati in Gynæceo Macedo-
nico

P R Æ F A T I O.

nico, Persarum legati lascivi, et
 s, pœna incestum Xerxis, et ebrietatem
 u- tem ac incestum Cambysis secus
 t, ta, accommodentur.

Ad septimum, Glauci Spar-
 tani historia, depositam apud se
 pecuniam negantis, in Erato, et
 i- mirabilis narratio de fure Ægy-
 ptio, in Euterpe pertinent. Ad o-
 ctavum, versus oraculi in Erato,

Ἄνδρες δ' εὐεχέες γενεῖν μετόπισθερ ἀμείνων:

Ad nonum et decimum sen-
 tentia, quæ statim additur,
 τὸ πρῶτον τὸ δεῦρ, καὶ τὸ τρίτον ἰσορ δῶκεν,
 monens non tantum externa sce-
 lera, sed etiam interiores cupidi-
 tatum flammæ et affectus vitio-
 sos

P R E F A T I O.

fos, Deo displicere. Jam ad doctrinam de Deo, in prima tabula Decalogi & omnibus libris sacris tradita, auctoritatem & certitudinem in bonis mentibus confirmandam, plurimum valet, quod plurima Herodoti narrationes, ut de Neco Aegypti rege, qui cum Fofia confluit, de Ezechia obfesso à Sennacherib, & diuinitus liberato: de pœna Apriis: de Cyri heroica virtute, & felicitate, Efaia 44. 45. predictas propheticas historijs planè suffragentur. Ostendunt etiam origines religionum Græcarum, quas ab Aegyptijs ortas esse, Herodotus narrat, & literarum ac artium, à Phœnicibus

P R Æ F A T I O.

in Graciam allatarum: Ecclesie
doctrinam & religionem Chri-
stianam antiquissimam & pri-
mam, ideoq; verissimam esse.

Quòd verò ad dicendi facul-
tatem augendam prodesse Hero-
doti lectionem proposui: manife-
stum est, L V M I N A oratio-
nis precipua & maximè illustra
esse E X E M P L A historia-
rum, quæ ad docendum, ad pro-
bandum, ad delectandum, ad cos-
piam & ornatum omnem inpri-
mis valent, & in tota oratione
velut stella, clarissimè effulgent.
Deinde formam orationis Hero-
dotis simplicem, purissimam,
faci-

P R E F A T I O.

facilem, perspicuam, suauem, &
sine ullis salebris instar sedati
amnis fluentem: in linguis
nobis usitatis, aliquà ex parte
te imitari, & quantà fieri potest
facilitate & proprietate res bonas
explicare, magna laus est. Postre-
mo ad fontes doctrinae Christi et
Apostolorum, Graecis literis com-
prehensa, rectius intelligendos et
explicandos, Herodoti lectio pro-
futura est, in quo, unius uocabuli,
δικαίω, quo in doctrinà Iustificati-
onis Paulus utitur, circiter vi-
ginti exempla, pater observa-
uit, in quibus idem quod justum
putare, seu justum censere, signi-
ficat. Quae ad sententiam Pauli,
de

P R Æ F A T I O.

de imputatione justitia, illustranda, dextrè adhiberi possunt.

Has utilitates, præter voluptatem cognitionis tanta historiarum varietatis, cum Herodoti lectio studiosis adferat: bis eum, carissimus pater meus, in hac Academia, publicè prælegendum suscepit, ac primum quidem, ordine, omnium eius librorum explicationem usq; ad finem deduxit, & historias singulas, ad tempora sua, seu Annos mundi convenientes retulit: unde CHRONOLOGIA Historia HERODOTI & THUCYDIDIS (quam deinceps, præmissa ab exordio mundi prophetica historia serie, ad initium Herodoti

1559.

1560.

1561.

1562.

b

rodeti

P R Æ F A T I O.

Herodoti perveniente: Et adjunctis
sequentium regnorum rebus, usq;
ad nostram aetatem pertexuit)
primū nata, Et à studiosis au-
1572. de excepta est. Alteram, decen-
niō post inchoavit, proposita signi-
ficatione publicā, quam hæreditā-
rio jure ad me propius, quā ad a-
lios pertinere judicans, cum negle-
ctam à plerisq;, inter chartas pa-
tris latentē reperissem: conserva-
re Et huic Epistolæ inserere volui.
Et si autem publicas illas Herodo-
ti interpretationes, mihi, tum in-
vitam nondum ingresso, audire
non licuit: tamen postremis huiusce
vitæ suæ annis, pater, ex calculo
Et Arthritide ferè assidue decum-
bens,

P R Æ F A T I O.

is
 q̄
)
 i-
 2-
 i-
 2-
 2-
 2-
 i-
 i-
 i-
 i-
 i-
 i-
 n
 e
 e
 o
 -
 i-
 ,

bens, cum nihil agere animus bene
 à natura institutus non posset, sua
 etiam, ut agebat, recreationis &
 voluptatis causa, ut Mentem cu-
 ris & laboribus & morbis du-
 turnis fessam ac agram, dulcissimi
 auctoris lectione reficeret subinde,
 ac refocillaret: & me, ac alios
 συμφοιτητα meos, ad hunc intelligen-
 di & dicendi magistrum aman-
 dum & cognoscendum invitaret:
 denique Herodotum, in lecto cubas,
 aut in Hemicyclo juxta lectulum 1594.
 sedens, nobis explanare cepit, ac
 primum ab eo librum, integrum
 tum exponi, & illustres aliquot
 sequentium Musarum, Thalia in-
 primis, Terpsichores & Polymnia
 b 2   locos,

P R Æ F A T I O.

locos, non dicam quanto cum fru-
ctus, summa certe cum voluptate,
explicari audivi. Ea occasione,
has in primum Herodoti librum
Annotationes, ex ore docentis obi-
ter & strictim exceptas collegi.
Quas tecum imprimis, & sub tuo
nomine, cum pluribus etiam alijs,
parentem hunc Historie sapiens-
tissimum & suavissimum aman-
tibus, descriptas typis, communi-
care volui. Non enim dubito,
inter ceteros recte sapiendi & be-
ne dicendi autores, hunc etiam po-
litissimum formandi iudicij &
purè ac perspicue loquendi magi-
strum, tibi à C. L. V. parente tuo
commendari. Cuiusq; meo Ge-
nitori

P R Æ F A T I O.

nitori carissimo, cum tuo patre,
 viro doctissimo, & fideli ac felici
 & peritissimo formanda juven-
 te artifice, de studijs literarum
 preclare merente, & cum patruo
 tuo magno, viro fortissimo & o-
 ptimo, PETRO CÆSARE, arte
 & Marte claro, amicitiam pluri-
 mis annis eximiam & singula-
 rem intercessisse sciam: & nos
~~medaio~~, virtutis & literarum stu-
 diosos, non fortunarum modo, sed
 amicorum etiam paternorum hæ-
 reditatem adire, & socrates jubeat:
 Tibi quoq; amici paterni filio, no-
 tus & carus esse cupio, ac ut desi-
 derij huius & benevolentia erga
 te mea testimonium haberes; hanc

P R E F A T I O.

ad te Epistolam & libellum misi.
Quem Tibi, & clarissimo patri
tuo, cuius ingenium, doctrinam,
judicium, diligentiam & fidem
in omni officio, sæpe meus parens
prædicat, non improbari opto.
DEVM fontem omnis sapientiæ
& doctrinæ salutaris oro, ut stu-
dia nostra regat & provehat, &
totum vitæ nostræ cursum ad su-
am gloriam, & aliorum salutem
gubernet. Datum Rostochij
Idibus Januarij, Anno 1597.

EPI-

EPIGRAMMA

Ad progymnasian in Herodotum, Græcæ
Historiæ Principem :

DAVID. CHYTRAEI Filio CHRISTO
PHOR. CAESARIS Filio
nuncupatam.

Ἡρόδοτος μῦθας ποτ' ἔδ' ἔξατο, φασὶ χυτράϊος
Σὺν μῦθοις χριστὸν ξείνιστον Ἡρόδοτον.
Ἡρόδοτος πῶς βιβλὸν ἔκοισεν μῦθον χυτράϊον
Ἡρόδοτος οὐδ' αὖτε αὐτὸν ὄψασσε βιβλοῖς.
Νῦν δ' ὑπὲρ ἀμφοτέρων τῶν Καίσαρος ὑπὲρ κομίζε
ἴσῃς χυτράϊος, μνημα πατέρων φίλης.

Ὡς ἀγαθὸν ἰκαλοῖς καλὰ πατέρων τέκνα λιπέω
Λαμπάδατ' εὐκλείης ὄψι γόνουσι φέρειν.

HERODOTVS Musis dedit hospita testas CHYTRAEVS
HERODOTO & Musis dat bonus hospitium.

HERODOTVM donat libro Dea quæq; CHYTRAEVS
Cum libris seipsum tradidit HERODOTVS.

Manus utrumq; patrum testans pia fœdera, natus
CHYTRAEI nato CAESARIS, ecce, dicat.

O dos quanta : boni bonæ si liquere parentes
Germina : quæ Virtus postera laude beet.

M. Laurentius Rhodomanus P. Cæs.

Academiae Ienensis P. T. Rector

& Professor pub. F.

*F*idite Pierides, quamvis Senium ingruat illis,
Qui vestros fidâ vosq; tuentur ope.

Nempe remissum veterani in prole, nec heres
Vnquam aberit patrias promptus inire vias.

Exemplum in medio est : pro CAESARE, proq;
CHYTRAEO,

Agmina qui oppugnet barbara, natus adest.

6 2

Vivite

*Vivite Semones, vestrumq; videte labores.
Mox eadem domui fata rogabo mea.*

Henricus Meibomius, Academiæ IW-
LIAE Vice-Rector, Poëta Cæsa-
rius, & Professor publicus AUTO-
Xed'rog F.

AD LECTISS. IUVENES V DAL-
RICVM CHYTRAEVM, Doct. DAVIDIS,
Viri summi; & CHRISTOPHORVM CÆ-
SAREM, M. CHRISTOPHORI,
Viri. Clariss. FF.

Salvete ò juvenes, cultissima peccora: salve
CHYTRAE docte, tuq; CÆSAR optime:
Ambo florentes animis; ætatis ambo;
Ambo parentibus sati clarissimis;
Ambo bonis: ambo vestigia nota legentes
Ad patrium qui tenditis fastigium:
Pergite sic studijs meritisque extendere fa-
mam:

Ætas amat vos hæc sequens mirabitur.

Zacharias Brendelius, Med. D.
Profess. in Salanâ pub.

AD
CL^m V. M. CHRISTOPHORVM
CÆSAREM, de nouâ VLRICI CHY-
TRAEI D. Da. F. in Herodotum
operâ, suo Filio CHRISTO-
PHORO dicatâ.

*Ecce renascentes juvenili sædere Musas
Non jam carentium fata timere senum.*

Herodo.

Herodoti Musæ non jam adsertore carebunt,

Est illis patrium in prole patrocinium.

Hospitium haud Musis deërit, tutusq; receptus è

Est illis natus, quod fuit antè pater.

Magne Sacerdotum princeps CHYTRÆE, sa-

Primitias nati linguâ animoq; tui. [nemus

Tuq; Camenarum vindex, ò CÆSAR, honorè

Gratamur nati succinimusq; tui.

Ille operæ illustris merito famâq; feretur,

Iste patrocini nomine major erit.

Felicem Leti patres tolerate Senectam:

Æternum in nato vivet uterq; suo.

A L I V D

Nostra tui donis nati quid carmina poscis?

A nati Musis carmina posce tui.

Aut, quòdigna illo pangamus carmina, nobis

A nato Mulas antè reposce tuo.

Caspar Arnoldi Philos. & Med. D. &

Acad. Jul: Professor deprophe-
rabam.

Historiæ princeps Græcæ sub CÆSARIS exit

Nomine, nunc titulo clarior Herodotus.

Exit, & huic seculo vernante renascitur, arte

CHYTRÆI; cuius notus ad astra Pater.

Fallor? an Herodoti sub nomine reflorescunt

In Sobole ingenium, fama, decusq; patrum?

In Nato cuius juvenescit gloria, felix

Ô Genitor! mors huic nulla timenda venit.

Salomon Frencelius à Fridenthal

C. P. in inclutâ Iuliâ

Professor Ordinarius.

ELEGIA

In faustum & felix noui anni auspicio:
cium:

SCRIPTA

AD

Reuerendum, clarissimum, & excellen-
tiss. Virum, DN D. DAVIDEM
CHITRÆVM, Theologum
& Polyistorem:

A

Christophoro Cæsare Saxo-Hal.

Dum Vetus annus abit, Novus & redit actus
in Orbem: [die.]

Sunt Vetera, & Noua sunt hoc meditando
Bifrontis pulcre dulci sub imagine lanis
signatum veteres quod voluere patres.

Præteritum videt Hic etenim; videt atq; Fu-
turum:

Euentura simul; quaq; fuere simul.

Præteritum spectas; Getici loca cuncta Tyranni
Seuitiâ immani, cade repleta truci.

Inde Futura vide; facies tristissima rerum

Occurrens, animum frangere quenq; queat.

Plura nec heu metuenda, nec heu grauiora, vel
abte [erant.]

Vnquam, quam mala nunc, dum fletit Orbis,

Has inter turbas, media inter & illa pericla,

Imis dum verti summa repente putes:

Nil

Nil aliud, quàm sancta precum suspiria restant,
Spe plena, atq; fide; tali iterata sono.

Christe veni cito, (Christe veni cito: namq; venire
Te cito, Sola Salus, Veraq; & Vna salus.

A nobis vnquam nolis o longius ire:

Te siquidem à nobis longius ire, malum.

Te tamen hâc, o Christe, iuuet ratione venire,

Ut vehat in patriam nos tua dextra domum.

Namq; diu satis heu tumidis jaçtatur in vndis,

Extorres patrio, per vada caeca, solo;

Iamq; diu tenebris satis obsepimur opacis,

Errantia obscuris distrahimurq; locis:

Vota sed hâc; properè TE vnum contingere
portum,

TEq; ortum Auroræ, cerneres; nostra manent.

Turba misella sumus, Stygio lamanda Draconi;

Et Scythico misere præda voranda lupo:

Ipsè gregem validus ni TV tueare pusillum;

Propitiusq; regas; viq; potente regas.

Hostes, Tartareum, Eòum, Latiumq; nefandos,

Quiq; minas spirant, vindice frange manu.

Rumpe moras citò Christe, moras citò rumpe
molestas.

Da superâ vultus arce videre tuos.

Vultus hos sacros, quib. omnia Christe serenas:

Quos Solos, Vita est Sola, videre, Poli:

Vel leuis intuitus, mortali hoc corpore, quorum

[Et mora nulla] Petro gaudia tanta tulit,

Hospitij oblitus veteris, patriâ in nouâ inhaerens,

Perpetuò Solis optet vt Hicce frui.

Hos vultus, STEPHANO celis quos pandis apertis;
Pectore, supplicium quando subiret, ouans.
Hos vultus, PAVLO celis quos pandis apertis;
Cum nempe hunc legeres organa lecta tibi.
Hos vultus, nitido Poli ab axe videre Coruscos
Quos dabis electis, orbe ruente, tuis.
Sancte Senex, mea sunt vota hæc (sola illa super-
sunt)

Vota profecta agro pectore; vera tamen.
Non Deus agrum animum, nec ab hoc pia vota
profecta,

Temnit: at his magnum pondus inesse finit.
Adde sed hæc inter: Rerum in discrimine tanto,
Dum propè Romani flos cadit imperij:

En PRECIBVS melius nunc, quam decernitur AR-
Ptilibus scædâ in prodicione parum. [MISER]

Ergo preces sancto sanctas qui pectore spargat,
Ceu solet, hei viuat BALTICVS ILLI SENEX.

Quod Pylus fuit ante Senex in classe Pelasgâ,
Dardaniæ quando diriperentur opes:

Orbis in hac miserâ quoq; collumione labantis,
Omnia dum cacum miscet ubiq; chaos:

Cunctarum tristi verè est in imagine rerum
Nobis facundo NOSTER id ore SENEX.

ILLE diu ut vixit (tria secula; Nestoris annos)
Bis septem vitæ lustra ferè acta legens:
(Secula sunt, hominum ætates, nam singula: lu-
stra

Quatuor; his junctam & quæ Trieterin ha-
bent)

am, Spitzæ aduersam, & Neccarum fitâ, An. Ch. 1530. 26. Febr.

SIC spacia ut repetat vitæ ILLE priora prioris
Fulciat & lapsas res prece, ope, arte; precor.

Vitebergæ Kalendis M. Ianuarij, incoan-
tibus Annum Christi δεκαθρόωνος κη
φιλοθρόωνος clo. Io. IHC:

QUI populo ferat Vt sancto feliciaq; aquæ
Efficiat patris LVX & Imago, precor.

MEDITATIO

DN. D. DAVIDIS CHYTRÆJ
QUOTIDIANA.

Non est mortale, quod opto.

Θυμὲ βλάψου ἄνω; χθονίων δ' ἐπιλήθεο πάντων.

Quod cum illo Ciceronis congruit
in Somnio:

CELESTIA SEMPER SPECTATO:
HUMANA CONTEMNITO.

Vive Deo, quantumq; potes, terrestria vita:
Utq; DEO possis vivere, dilce mori.

Hieronymus in Epistola ad Cyprianum:

Qui se recordatur quotidie esse moriturum,
contemnit presentia, & ad futura
festinat.

Cyprianus in Sermon de Mortalitate:

Ejus est mortem timere, qui ad Christum
nolit ire: Eius est ad Christum nolle ire,
qui

qui se non credit cum Christo incipere
regnare. *Idem ibidem :*

Mori timeat, qui ad secundam mortem
de hac morte transibit. **Q**UAM præposterum
est, quàmque peruersum, ut cum Dei volun-
tatem fieri postulemus; quando evocat nos
& accersit de hoc mundo Deus, non sta-
tim voluntatis eius imperio pareamus. **E**T
volumus ab eo præmijs celestibus honorari,
ad quem venimus intuiti? **Q**uid ergò rōga-
mus & pētimus, ut adveniat regnum celorum,
si captivitas terrena delectat? **Q**uon mori-
mur; ad immortalitatem morte transgredi-
mur: nec potest vita aeterna succedere, nisi
hinc contigerit exire: non est exitus, sed
transitus, & temporali itinere decurso ad
aeterna transgressus. **Q**uis non ad meliora
festinet? **Q**uis non mutari & reformari ad
Christi speciem, & ad celestis gratiæ digni-
tatem venire citius, exoptet? **Q**uis non
peregrè constitutus, properet in patriam
regredi? **Q**UALIS illic celestium regno-
rum voluptas, sine timore moriendi, & cum
aeternitate vivendi? quàm summa & per-
petua felicitas?

*Augustinus de verâ Innocentiâ: 8 lib, de. C.
D. cap. 11. Mala mors putanda non est, quam
bona vita præcesserit.*

*Idem: Diu vivere, est diu torqueri, & ad-
dere dies malos malis.*

Nazi-

Nazianz: Mors corporalis, pijs est natalis
vitæ æternæ. *Idem:*

Me miserum, quem in cælum omni cele-
ritate properantem, corpus hoc moratur.

VOTVM EIUSDEM PER-

PETVVM:

Ἐπιεὶ δὲ ὁ, ἔχου δὲ βίωτοιο τέλῳ.

Vivere non vita est; *SANCTE*, sed vivere, vita est:

Vivere da r: etc, da bene, *CHRISTE*; mori.

IN SENECAE SENTENTIAM:

Hunc ipsum diem, quem vivimus, cum
morte dividimus:

Quisquis agit vitam, vitæ incertus esto futurae;

Quo minime credas tempore, finis erit.

Dividitur cum morte dies, qui vivitur, atrâ:

Vivit *HIC* in *CELO*, *QUI* bene *HVMO*
moritur,

in quata sententiam sic inquit *August.*

lib. 13. de C. D. c. 10.

Quicquid temporis vititur, de spacio
vivendi demitur; & quotidie fit minus mi-
nusque, quod restat: ut omnino nihil sit aliud
tempus vitæ huius, quam cursus ad mor-
tem.

CREBRO EIDEM USUR-
PATVM:

QUI SIBI PLACET, DEO
DISPLICET.

Qui placet ipse *SIBI*, displicet ille *DEO*.

FINIS.

IN

IN DICTVM BERNHARDI:
Dum hic vivis, ILLI vivas, QUI, ut semper
vivere, semel pro te mortuus est.

VIVE, UT POST VIVAS.

*Mors nulli parcat, magnum licet
occupet orbem:*

Occupet & varias totius Orbis opes. [parcat]
Mors tamen HVIC, quicumq; colit sacra Numina,
Per Christum quisquis Numina sacra colit.

Numina sic quicumq; colit; vel lumine cassus

Non moritur: MORS huic non nisi VITA fuit.

Quare vis parcat tibi mors, cole Numina sacra

Per Christum solum Numina sacra cole.

Disce mori, ut vivas: sic vive ut postmodo vivas:

Hic bene QUI moritur, mortuus IS superest.

Vive pius, moriere pius, moriere beatus:

Hic bene qui vivit, vivit in axe poli.

Si tamen in celo junctus vis vivere Christo,

Immundo Mundo fac moriare prius.

Vive per HUNCq; Deo solum. Nam vivere Mundo

Velle, mori est: VERA est vivere VITA DEO.

O bene QUI vivit, moritur bene QVIS QVIS in

HIC mortē nunquā, vel moriturus, obit. (orbes)

Namq; ILLI vixit, dum vixit; viveret ipse

Ut semper, pro quo est mortuus ILLE semel.

M. Christophorus Caesar,

S. H. R.

Ἄσθλου:

Vna est VIVENDI & MORIENDI regula RECTE:

Ut MORIARE pius, VIVERE discere pte.

DAVIDIS CHYTRÆI
PRÆFATIO IN
HERODOTI LE-
CTIONEM.

VM HERODOTI HI-
storiam, Deo iuvante, in Schola
interpretari decreverimus: ini-
tío, ut studiosas veræ sapientiæ
& doctrinæ, summo cum fructu
& voluptate conjunctæ, mentes ad optimi &
dulcissimi auctoris lectionem invitent: quæ-
dam præfari institui, non aliunde accersita,
sed ex Herodotæ Historiæ penetralibus de-
prompta, quæ sapientiam illius, & utilita-
tes, latissimè in omni vitæ & doctrinarum
genere patentes, demonstrant.

Est alioquin Historiæ, sapienter scriptæ,
hic primus finis & usus, quem in vestibulo sui
operis Herodotus indicat, ne rerum magna-
rum, ante nostram ætatem in mundo gesta-
rum, memoria, tempore deleta, exolescat.
Ut enim Deus totum hoc pulcherrimum mun-
di theatrum, cælos, solem, Lunam, stellas, ele-
menta, plantas, animantia, aspici à nobis &
considerari vult; Quæ Historia naturalis ab
eruditis vocatur: sic in eodem mundi thea-
tro, Res maximas & memoriâ dignas, à Deo

♫

& Hominibus illius incolis gestas, non obli-
 uione extingui ac deleri, sed literarum &
 Historiæ monumentis conservatas, cognosci
 à nobis & propagari iubet. Ideoq; ipse conti-
 nuam mundi Historiam (in qua tanquam in
 tabula pictum & ὑπο μίω σωσθησθαι vno ve-
 lut cōtuitu oculis subiectum cernere possimus,
 quicquid ab initio mundi memorabile gestum
 est) singulari beneficio in Mōse & Prophetis,
 & hos immediate secutis, HERODOTO,
 Thucydide, Xenophonte, Diodoro Siculo, Li-
 nio, & Caesarum scriptoribus, conseruauit.

Et in sacra seu Prophetica historia, Res
 maximas, à Deo ipso & Filio Dei Seruatore
 nostro Iesu Christo, & Ecclesia Dei gestas, poste-
 ritatis memorie proposuit: Creationem ac
 exordia mundi & generis Humani; Institu-
 tionem conjugij, ecclesiæ, & veræ Religionis;
 lapsum & reparationem primorum hominum,
 causam calamitatum & mortis humanæ,
 Promissionem de CHRISTO; Seriem An-
 norum Mundi certam ac perpetuam; Origi-
 nem & stirpes omnium gentium; Initia Mo-
 narchiarum, propagationem Regni Christi &
 Ecclesiæ in familiis patrum & Politia Iudai-
 ca. Cuius historia, per annos amplius mille
 continuata, & perpetuo VERBI DEI, docen-
 tis, adhortantis, comminantis, consolantis, ve-
 lut sale perspersa est.

Exem-

IN HEROD. LECTIO. 3

Exempla verò virtutum, non modò Poli-
 ticarum, sed etiam primæ Decalogi tabulæ,
 veri Timoris Dei, Fidei, Inuocationis D E I:
 nec tantum Iræ Dei, ac Pœnarum Diluuij, So-
 domæ, Pharaonis, excidij Hierosolymæ, verum
 etiam Gratia & Misericordiæ Dei erga pec-
 catores pœnitentiam agentes, Dauidem, Ma-
 nassem, Aaronem, proponit. vt de Miraculis,
 & vaticinijs Prophetis, & Ἀρχαιολογία
 (seu Antiquitate Historiæ, quæ proprium verò
 ecclesiæ decus ac ornamentum, siue vt Græci
 dicunt, κειμήλιον est, nihil hoc loco dicam.

Ethnicæ verò Historiæ, HERODOTI, Thu-
 cydidis & similes, nihil de Filio Dei & de rez
 conciliatione ac doctrina Euangelij propria,
 nihil de CHRISTI summi Regis æterno & spi-
 rituali Regno differunt. Sed Legis solius sen-
 tentias, de moribus, & pœnis scelerum dimi-
 nis, subinde narrationibus intexunt. & REG-
 norum huius mundi ac Rerumpublicarum Ini-
 tia, progressiones, Principes, Gubernatores, res
 gestas & conuersiones describunt. & Exem-
 pla Virtutum Politicarum, & Bonorum ac sa-
 lutarium Consiliorum Gubernationis Reipub-
 licæ, nō solum ad intuentiū, verum etiam ad I-
 mitandum proponunt, Quorum cogitatione, ad
 Rempublicam & vitam priuatam rectè &
 feliciter administrandam mentes suas confor-
 ment.

A 2 Nunc

4 D. C M Y T R. P R Æ F.

Nunc igitur discrimine sacræ ac ethnicæ historia breuiter delibato, de altera hac illustri vtilitate Historiæ dicam, quod MAGISTRAVITÆ est, sapientia Legis diuinæ, Gubernatricis Imperiorum & vitæ priuatae, Exemplis insignibus magnorum Principum & Rerum publicarum illustrata. Norma enim vitæ, & Regula consiliorum actionumq; in gubernatione Reipubl: & vitæ priuatae aeternæ & immota, est LEX DEI seu Decalogus, cuius Præcepta sunt radij Sapientiæ & Iusticiæ diuinæ, ex quibus omnes honestæ LEGES & præcepta virtutum Ethica et Politicâ, tanquam ex fonte augusto & perenni emanarunt. Historiæ vero sunt sapientia seu Doctrina Legis Dei Theologica, Ethica, & Politica, Exemplis insignibus in magnorum Regum & Rerum publicarum rebus gestis illustrata.

Vtile est igitur, ad præcepta Legis Dei seu Decalogi, tanquam ad metas seu Regulas & leges vitæ, Exempla Historiarum referre. Quare in hoc etiâ prælectionis Herodoteæ exordio, Historias illius præcipuas, ad conuenientia Decalogi præcepta, & vitæ leges, ordine accommodabimus. Quarum hæc prima & summa est, quæ adfirmat, verè esse Deum conditorem & inspectorem imperiorum & vitæ humanæ, omnipotentem & iustum, qui flagitet & premijs

IN HEROD. LECTIO. 5

præmijs ornet Timorem Dei, Modestiam, In-
 stitiam: & horribiliter puniat impietatem, in-
 iurias, Tyrannidem, lasciuam & libidines.
 Hæc lex in Primo præcepto tradita. EGO
 sum DOMINVS DEUSTVVS, for-
 tis, zelotes, VISITANS INIQUITA-
 TEM, seu PVNIENS PECCATA: com-
 mune Argumentum est omnium Historiarum.
 sicut Herodotus ipse, totam belli ac excidij ^{ἱστορίας}
 Troiani historiam, ad hanc primæ legis Deca- P. 62.
 logi Regulam accommodat: cùm Troiam,
 propter adulterium Paridis & alia scelera fun-
 ditus euersam, toti humano generi concionari
 inquit, ὡς τῶν μεγάλων ἀδικημάτων μεγά-
 λαι εἰσι ἢ αἰτιμοῦσαι παρὰ τὸ θεῶν, Quod
 magna & atrociora delicta, magnis & atroci-
 bus pœnis à DEO, Vindicibus flammis sibi
 qui contraria delet, Ipseq; iusticiæ regula sola
 manet: plebuntur. Constat enim, eternâ po-
 situmq; lege est, quod alibi Herodotus, Hip-
 parcho, pridie antequam interficeretur, diui-
 nitus nunciatum recitat: οὐδεὶς ἀνθρώπων
 ἀδικῶν τίσις οὐκ ἀποτίσσει: Nullus homo pœ-
 nam sceleris reus effugit vnquam. inprimis
 verò, magnos Reges ac principes, ob potentia
 & opes ac omnium rerum adfluentiam inso-
 lescentes, & superbos Tyrannos, ex summo
 dignitatis & opum fastigio, in sæuas clades &
 procellas

πολυμν.
p. 201.

procellas deijcere ac præcipitare, gratissimum Deo superbis resistenti, velut ludum & jocum esse, in deliberatione belli xerxis refert. Vides ut prægrandes bestias, & celsas turres, & arbores, Fulmine feriat Deus, φιλέει γὰρ θεὸς ὑπερέχοντα πάντα κολῆει. Solet enim DEUS, & jucundus ipsi gratissimusq; ludus est, omnia sublimia mutilare, omnia excelsa & in alium sublata ac superba, quæ ipsi abominationi sunt, truncare, & graviore casu deijcere ac evertere, Irus ut existat qui modo Cræsus erat οὐ γὰρ ἔα φρονέειν ἄλλοι μὲν γὰρ ὁ θεὸς ἢ ἑαυτὸν. Non enim sinit alium magna de se sentire Deus, nisi se ipsum, sicut recens quidam suis de vita aulica libris præfatur, Nihil in rebus humanis magnum esse, nisi Animum, ex quæ vulgò magna habentur, contemnentem, & unum ac solum DEVM MAGNUM agnoscentem & colentem.

Recitat in primo libro Herodotus duorum potentissimorum Regum, CROESI ac CYRI historiam, & in utraq; DEUM inspectorem ac Iudicem consiliorum & actionum humanarum nominat. Cùm Cyrus bellum Medis inferret, Astyages, Medorum Rex, exercitus omnes ad defensionem regni comparatos, HARPAGO prætorij præfecto commendat, cui olim, ad mensam regiam honoris cau-

sa

IN HEROD. LECTIO. 7

sa adhibito, proprii filij carnes comedendas
 apposuerat. propterea quod Cyrum infantem,
 iussu regis necandum, Harpagus conserva-
 rat. Huius tanta tamq̃ atrocis injuriæ, Har-
 pagus illatæ, immemor Astyages: fidem sui sta-
 tus & regni defensionem ab eo expectat, quæ
 tanta perfidia & scelere violaverat, & ad
 iustissimum vindictæ ardorem inflammarat:
 ὅς τε δεκλαβὴς ἐὼς (inquit Herodotus) quia
 Deus, scelera Astyagis tyrannica gravibus
 pœnis vindicare volens, ratione & consilio
 sano cum privatum, cecitate & amentia,
 quæ summa & tristissima pœna est, percusse-
 rat. Nam iratus ad pœnam DEVS si quas
 trahit, Eripere mentem talibus prius solet,
 Caliginemq̃ offundit, ut ruant suas Furenter
 in clades, sibi quas noxijs Accersierunt ultrò
 consilijs mali.

Sic de Candaule, ultimo ex Heraclidis
 Lydorum rege, propriae conjugis instinctu, à
 Gyge interfecto, præfatur, (ὅλῳ γὰρ καὶ
 δαυλῆ γενεῶν κακῶς) Fato Candaulem, cum
 exitium ei immineret, stultitia & amentia
 sua, monstrandæ Gygi nudam conjugem, il-
 lud attraxisse. Quam bellissime concinnatam,
 & venustissime compositam, & sex speciosis
 ac optimis sententijs, utilissimas vitæ, consili-
 orum, & actionū instructiones continentibus,

A 4

llu-

B. D. CHRYS. PRÆF.

illustrem narrationem, non sine eximia utilitatis & jucunditatis fructu in ipso Herodoteæ Historiæ vestibulo legemus. Sequitur paulò post, sapientissimum Solonis cum Cræso colloquium, cui suas opes & thesauros ostentanti, & Quem Beatissimum, perlustrato orbe terrarum, Solon cognouisset, sciscitanti: T E L L V M ciuem Atticum honestum sed pauperem, in bello pro patria fortiter dimicantem, ac victorem tandem interfectum: & Cleobim ac Bitonem, sacerdotis Arginæ filios, in templo obdormientes, nec iterum expergiscentes, Solon nominavit. Cræsum vero, suam felicitatem, regnum, & opes immensas anteferre cernens, longa concione, de calamitatibus & miserijs, quibus omnes homines obnoxij essent, & de fragilitate & inconstantia fortune: ideoq; ante finem vitæ, beato nemine dicendo, admonens, his verbis concludit, σκοπέειν δε χη παντός χήματ' & πτω πλεωπλω πη αποθήσει. Πολλοῖσι γάρ δ' ὑποδέξασθαι ὄλβον ὁ θεός, προσήζουσ' ἀνέτρεψε, considerare oportet omnis rei finem, quomodo exitura sit. Multis enim ostendens felicitatem DEVS, ante vitæ finem funditus euertit.

Talium & concionum & exemplorum primi præcepti, de D B O puniente superbiam, tyrannidem, libidines, & alia Regum ac Principum

κλειώ
p. 2.
p. 6.7.

IN HEROD. LECTIO. 9

cipum & priuatorum scelera, plena sunt
 Herodoti Historiæ. Nec de pœnis solummodo
 & Iræ diuinæ testimonijs, verum etiam de
 PIETATIS & rectè factorum præmijs diuinis
 exempla commemorant. Sethonis Ægyptij re-
 gis, qui Sacerdos antea fuerit, ideoq; a nobili-
 tate Ægyptia contemptus & neglectus sit. Sta-
 tuam lapideam in templo, cum hac inscriptio-
 ne, positam fuisse refert: εἰς ἐμὲ τῆς ὀργῆς
 εὐτελεῖς ἔσω: In me aliquis intuens Pietatem ΕΥΤΕΛΕΣ. Ρ. 78
 colat. Cum enim à Sennaberib Assyriorum
 rege Pelusij obsessus oppugnaretur, et à pro-
 cerib. suis spretus desereretur: ad Dei opem
 confugiens, ingressus templum, preces ad De-
 um ardentes fudit, qui tranquillo eum animo
 esse in somnis iussit. Se enim opitulatores ei à
 suis deserto, curaturâ esse. Secuta igitur no-
 cte, effusi in castra Assyriorum mures agrestes,
 Pharetras & amenta telorum, & scutorum
 lora corrodunt, vt vsui nulli illa redderentur.
 Quo animaduerso, Assyrij postridie diuinitus
 incusso terrore obsidionem deserunt & au-
 fugiunt. Huius mirandæ liberationis me-
 moria vt conseruaretur, statua regis, cum in-
 scriptione quam dixi, in templo collocata
 est. qui verè vsurpare vocem, in delibera-
 tione Græcorum post prælium, ad Salam: nem,
 postea editam potuit, ταῦτα οὐκ ἡμῖς κατε-

γασάμεθα, ἀλλὰ θεός, Non nos ista fecimus, sed DEVS. Liquidò autem apparet, de miranda liberatione Ezechiae, Hierosolymis à Sennaherib obsessi, Herodotum fama & auditione aliquid accepisse. Sed historia non integre ipsi nota fuit. Quam mutato Ezechiae Iudææ regis nomine, ad vicinæ Ægypti regem Sethonem transfudit.

Spartanos, iubente oraculo, Pisistratidas tyrannos, quamvis amicos & hospites, Athenis eijcere, τὰ τῶν θεῶν προσβύτητα ποιεῖσθαι, ἢ τὰ τῶν ἀνθρώπων, Pluris obedientiam Deo præstandam fecisse, quam officia hominib. debita, in Terpsich. ait, qui suo exemplo docuerunt, Deo magis quam hominib. obtemperandū esse.

p. 161.

Particulam verò primi Præcepti, EGO SVM Dominus DEVS TVUS, plurimæ Herodoti conciones & exempla illustrant, quæ non esse felicia & salutaria hominum consilia, conatus, molitiones, ostendunt, nisi divinitus regantur & juventur. ut in historia expeditionis Darij adversus Scythas dicitur, τὰ σφί ἐδόντε ἅ, ἰσα βεβηλευῶν, ἐν τῶτοι, μάλισσά ἐσφάλησασ; Quæ ipsis sapientissime deliberata & decreta videbantur, maxime eos fefellerunt. Idem singuli in quotidianis cogitationum & consiliorum, quæ optima & speciosissima nobis videntur, frustrationibus experi-

μελπ.

p. 139.

perimur, ut discamus, neminem, quantumvis
 sapientia & potentia excellat, sibi ipsi DEUM
 esse, aut suis cogitationibus & viribus regere
 consilia vitæ, & actionum eventus posse. Sed
 hos in solius Iehovæ potestate esse, qui optimè
 à nobis cogitata & decreta ideo frustrari si-
 nit, ut cum Propheta confiteamur, Non esse
 hominis viam ejus, nec viri quantumvis He-
 roici, dirigere gressus suos, sed Dominum esse
 DEVM Nostrum, à quo omnia nostra dirigi
 & gubernari oporteat, quæ felicia & Nobis
 ac alijs prospera & salutaria esse velimus,
 Ideo neminem, quantumvis potentem & opu-
 lentum Regem aut Principem, sua sapientiâ
 & viribus confidere debere, sed à solius Dei
 bonitate & auxilio, quod iusta & necessaria
 sciipientibus & ipsum invocantib. propositum
 sit, pendere. Hanc primi præcepti sapientiam, *πολυμν.*
prolixa concio Artaban, in deliberatione Xer- p. 201.
xis de bello Græcis inferendo; & CROESI,
Cyro expeditionem ad versus Massagetas dis- κλειω p.
suadentis, & aliæ, illustrant. 43.

Nunc ad SECUNDAM Decalogi legem ac-
 cedo, cui additæ comminationis exemplum
 insigne in historia Apryis, Ægypti regis, cuius
 in Ieremia mentio fit, ante oculos positum est. Iere. 44.
 Apryis enim tanta fuit insolentia, impietas, *εὐτεγ. p.*
 & superbia, ut jactitaret, *μη δ' ἀρδεομαι 80.*
μηδ' ἐνα

ΕΥΤΥΡ. Ρ. 80 μηδ' ἐνα δ' αὐτοῦ παῦσαι τῆ βασιλείας,
 οὕτω ἀσφαλέως ἐωυτοῖς ἰδρύσθαι ἐδ' ὀκει. Ne
 quidem Deum ipsum eripere ipsi regnum posse,
 Adeo firmiter & secure thronum suum sta-
 bilitum & firmatum esse. Hunc superbum
 & blasphemum Regem paulo post, amisso in
 Libya exercitu, suis exosum, satelles A M A-
 S I S captum strangulavit. Ita viuam vocem
 & oculis subiectum exemplum comminatio-
 nis addit & secundo præcepto agnoscimus, Non
 habebit Deus insontem, qui Nomen illius
 vanè vsurpauerit.

Varij autem Nominis diuini abusus, in
 Oraoulis Ethnicorum fuerunt, quorum cre-
 bra apud Herodotum mentio passim extat.
 Diaboli enim, vt fidem & autoritatem suis
 responsis conciliarent, & vanitatem suam te-
 gerent; multa sæpè vera, & à vero D. E O
 per Prophetas antè reuelata; multa ex cau-
 sis antecedentibus, ingenijs, consiliis & actio-
 nibus hominum iniustis, certò secutura: mul-
 ta quæ ipsi permittente D E O facere decre-
 uerant, D E I nomine prædixerunt. Plerunq;
 tamen λογὰ, dubia & ambigua fuerunt, vt si
 euentus cupiditati consulentium non respon-
 disse; ipsi tamen, vaticinationes suas, non
 rectè ab excipientibus intellectas, prætexere
 possent. Vt Cræso sciscitanti, apud Xenophon-
 tem

IN HEROD. LECTIO.

sem respondet Pythia, σαυτὸν γινώσκω ἐν
 δαίμων κροῖσε περάσεις, apud Herodotū verò
 κροῖσε ὁ ἄλυρ διαβάς, μεγάλῳ ἄρχῳ κατα-
 λύσει, Cræsus Halin penetrans magnam per-
 uertet opum vim. Vbi Cræsus, bellum animo
 aduersus Cyrum agitans, vt quæ volumus, li-
 benter credimus, victoriam sibi promitti, et
 Cyri imperium à se euersum iri, somniat. Cùm
 igitur moto bello non necessario, in acie vi-
 ctus & Sardibus obsessus, captus, ac deinceps
 rogo impositus fuisset; serò sapientissimam
 Solonis subiectionem, de rerum humanarum
 inconstantia & fragilitate, & nemine beato,
 ante vitæ finem dicendo, recordatur. & cle-
 mentiâ Cyri serustus, missis Delphos legatis
 expostulat, quòd tantis in templum Delphi-
 cum à se effusis donarijs, hanc gratiam ei A-
 pollo retulerit, vt Oraculo deceptum in tan-
 tas calamitates præcipitarit. Diabolus
 ἐπιχαινεκῶν, omni se culpâ vacare ait. Ve-
 ré enim prædixisse, ducto vltra Halyn exero-
 citu, magnum Imperium à Cræso euersum iri.
 Idq; euentu ipso iam cōprobari. Debuisset autē,
 audito oraculo, CROESUM, antequã bellum
 moueret, interrogare Pythiam, suum ne pro-
 prium, an alienum, Cyri videlicet regnum,
 destructurus esset.

Ad tertium præceptum, Ceremonia Religionum, & ritus sacrorum, aliqua ex parte cum Bibliis congruentes, pertinent, inter quos, Ægyptij, copiosissime ab Herodoto describuntur, in quibus, Circumcisionis etiam a quod Ægyptios usurpatæ mentio fit. ac memorabile est, quod de capitibus victimarum refert, imprecantes ijs, quicquid vel ipsis offerentibus, vel uniuersæ Ægypto mali euenturum sit, in flumen ea abijcere. A Persis, nec imagines, nec altaria, nec templa Dÿs collocari, sed in excelsis montibus, Soli ac Lunæ sacrificia offerri memorat. & de Forma precum in sacris usitata perhibet, εαυτοῖς διον ἰδὴ μὲν νόον, οὐ οἱ ἐπιβίβηται ἀγαθὰ, ἀγαθὰ οὐδὲ πᾶσι τοῖσι πᾶσι κατ'εὐχεται εὐ γενέσθαι καὶ τοῖς βασιλεῖ.

Nemini victimas offerenti seorsim sibi soli bona precari licet. Sed omnibus Persis simul, seu toti ecclesiæ Persarum, ac imprimis Regi bene precandum est. Magos etiam, quorum in Evangelio Matthæi mentio fit, Sacerdotes Persarum fuisse, & Religioni ac sacrificijs apud eos præfuisse ostendit. Sine Mago enim sacrificia illis offerre nefas fuit.

Ad IIII. Decalogi legem, quod parentes, & Imperia & Gubernatores ac Magistratus, parentum loco Nobis regendis ac tuendis præficiat; referemus sapientissimam de FORMIS
POLI

εὐρεθ. 52.
vsq. 60.

52. 65.

33. 14.

κλειώ. p.
28. 29.

esp. 2.

POLItiarum, seu optimo reipublicæ statu inter septem Imperij Persici Principes electiores habitam disputationem, qua vix vlla, in tota Herodoti historia, melior ac utilior extat. Cùm enim tres formæ sint Gubernationis Politicæ; Quæ vel ab vno, vel à paucis, vel à multis (seu vulgo administratur; & in singulis plures & diuersæ species sint; vt in vnius principatu seu Monarchia, vel Dominatus est, absolutam in subditos Potestatem habens, qualis est Turcici & Moschici Imperij forma: vel REGnum, iuxta præscriptas LEGES, & certorum senatum consilio, Iudicia & rempublicam regens, vt Imperium Germanicum, Regna Gallia, Hispania, & reliquæ Europæ pleraq;: vel Tyrannis propriâ libidine, iracundia, & crudelitate violentè omnia regens, vt Cambyses, Phalaris, Pharao & c. hanc præcipuè vituperans Otanes, (vt in Socraticis Corinthij etiam oratione, & Pisistratidarum, & Cypseli, ac Periandri historia, similes Tyrannidis insectationes extant.) ἰσοκρατία seu popularem statum, in quo ius æquabile floreat, & suffragijs populi Magistratus electi, ad reddendas rationes obnoxij sint, & ad publicam utilitatem cõsilia omnia referant, institui suadet. Megabyzus verò, vulgi imperiti tyrannidem minus tolerabilem esse vnius tyrannide disputat.

Nam

τεεπτιχ.
p. 166.
168. 191.

6 D. GHITR. PRÆE.

Nam multitudinem promiscuam, sine sapientia & consilio ac delectu aliquo, ruere in negotia temere incitatam, ut rapida flumina aut fluctus marinos ventorum impetu agitados. Aristocratiam igitur, in qua optimis & præstantissimis viris summa potestas tradatur, constituendam esse ἀριστοκρατία ἢ ἀριστοκρατία ἢ ἀριστοκρατία. Optimorum enim virorum optima consilia esse, consentaneum est. Tandem DARIUS, vulgi & paucorum optimatum, ut vocantur, imperijs reiectis, optimum Reipublicæ statum, esse, inquit, cum vni viro, virtute & sapientia præstanti, summa potestas, legibus certis circumscripta, commendatur. Qui n. Legem iubet præesse (inquit Aristoteles) præficit Deum & Legem. Qui verò homini soli summam potestatem tribuit, præficit beluam. Talis enim est cupiditas et iracundia, quæ etiam optimos viros deprauat. Lex verò est mens sine cupiditate. Cumq; in Oligarchia etiam ortis inter collegas emulationibus, dum vnusquisq; ex paucis illis optimatibus cupit præcellere & esse supremus: & in Democratia (in qua ἀκρόασις ἢ ἀκρόασις ἢ ἀκρόασις) confusionibus & anarchia, excitationis seditionibus & laniens mutuis, tandem ad vnum Pietate ac meritis grauem decurratur, cuius auctoritati & virtuti se ceteri rogendos

regendos ac tuendos commendant: hinc etiam perspicuum est, Optimum Reipublicæ statum esse Monarchiam. quam laudans Homerus inquit, Non multos imperitare bonum est, Rex unicus esto, & Gubernator supremus, cui Deus Sceptrum & leges tradidit, ut Regnum inter vos teneat.

Quare & Persici principes, Divinitus bonos Reges dari agnoscentes, Deo iudicium de futuro rege permittunt. Cumq; Darius, manifestis testimonijs divinis confirmatus esset, Persico more eum, etsi æquali & pari cum cæteris conditione habitus fuerat, ut Gubernatorem divinitus datum reverenter adorant, magnificiunt, diligunt, colunt, & sua corpora & fortunas ad illius defensionem cõjungunt. Has de optimo Reipublicæ statu Herodoti Orationes, quæ in tota ipsius historia præcipue eminent ac elucet: patrum memoria. Franciscus Guicciardinus, populi Florentini deliberationem de forma Reipublicæ deinceps constituenda describens, sapientissimis sententiarum & verborum luminibus, ac omni dicendi copia evolutas, felicissime emulatus est.

B

Aliquot

αλειω. p.
11.

Aliquot etiam artium Tyrannicarum, in adipiscenda primùm & stabiliendâ tyrannide, exempla, quorum similia singulis ætatibus in ecclesia & politijs cernimus, insignia Herodotus recitat, quæ eò considerari prodest, ut agnosci similes artes & caveri rectius possint. Pisistratus cum blanditijs verborum, epulis, & muneribus, Atticæ plebis benevolentiam sibi conciliasset: influcto sibi ipsi vulnere, vitæ suæ insidias strui, & se ab adversariis & amulis suis vulneratum esse fingit, eaq; occasione satellites, tanquam custodes corporis, communi populi consensu sibi adjungit, quorum ope arcem occupat, & principatum Reipublicæ totius obtinet, eumq; tali astutiâ & moderatione administrat, ut ne Soloni quidem, cives suos fidelissimè præmonenti, fides à populo haberetur. Nota enim est, & digna memoriâ Solonis oratio:

Diogen.
Laërt.

εἰς γὰρ γλώττην ὄρατε καὶ εἰς ἔσση αἰμύ-
λα ἀνδρός,

εἰς ἔσση δὲ ἴδερ γιγνόμενον βλέπετε.
εἶδε πεπόντατε θεοῦ δὲ ὑμετέρων κακότητος
μηδὲ θεοῖς τῶν μοῖρων ἔπεμφετε,
αὐτοὶ γὰρ τῶν θεῶν ἠυξήσατ' ἐρύματα δόντες
καὶ διὰ τὰ κακὰ ἔχετε δολοφώνη.
Periam-

Periandro, uni ex septem Sapien-
 tibus, qui Corinthi tyrannidem recens oc-
 cupaverat, ex Thrasibulo Mileti tyran-
 no jam veterano, per legatum sciscitanti,
 quâ ratione eam confirmare & tueri pos-
 set; nihil verbis respondet, sed in agrum
 maturis jam segetib. eum ducit, & SPI-
 cas in agro passim extantes baculo decutit
 ac mutilat. Quod cum legatus, demum
 reversus, de mirabili illo ac muti perso-
 nam referente homine, Periandro nar-
 rasset; intelligit, cives autoritate & op-
 tib. praestantes, sibi, quibuscunq; prae ex-
 tibus ex medio tollendos esse. Sicut nunc
 quosdam, primatum & regnum novum in
 ecclesiâ molientes, eâdem arte grassari
 videmus, ut regnandi cupiditatem, quâ
 ipsi ardent, omniaq; ad eam studia & cons-
 lilia referunt; & malas artes ac fraudes,
 quibus utuntur ipsi & crimina ac scelera,
 quorum ipsi rei sunt, in alios modestos,
 & suo loco de ecclesiâ bene merentes
 transferant, ut hominum oculos & aures
 a se in illos convertant, eosque omnis ge-
 neris probris & convicijs deformant ac
 obruant.

Pœna etiam Sisamnis, δωροφάγος præ-

B. 2

fidis

fidis, digna memoratu est, cui, quod mun-
neribus se corrumpi, & sententias inju-
stas pronuciari passus esset, cutem vivo
detrahi, & lora inde secta in tribunal seu
thronum Iudicalem expandi, Cambyfes
mandavit. Postea Sisamnis filium Ota-
nem, in eam sedem collocatum, admonuit,
ut quotiescunq; pellem paternam intueretur,
juste sibi judicandum esse, meminisset.

De STORGis etiam inter parentes
ac liberos, & proximos sanguine junctos,
& de multorum Regum ac Principum A-
sogyia immani & Diabolica, narrationes
p. 33. considerentur, Astyages nepotem ex filia
Cyrum ad necem exponi jubet, Cambyfes
s. 59. ὄσopy & fratrem Smerdin, & Sororem
sibi matrimonio junctam trucidat, ut nunc
Turcici, Imperatores, regnum ferè à fra-
trum parricidijs ordiuntur. Psammenitus
verò Ægypti rex à Cambyse captus, cum
uxorem, filios & filias duci ad supplicium
cerneret, siccis oculis stupens & attoni-
tus eos spectavit. Cum verò Amicum &
familiarem duci uideret, largum lachry-
marum flumen sudit. Interrogatus verò
à custodiæ illius præfecto, cur hujus potius
quàm conjugis & liberorum necem tot
lachrimis

lacrimeis defleret : respondit, Dolorem domesticum majorem fuisse, quam ut lachrymis exprimi potuerit. Amici verò casum lachrymis deplorari posse,

Inter *QV*inti præcepti virtutum, ac Fortitudinis bellicæ imprimis, exempla, eminent, *CYRI* Persarum Monarchæ primi. Heroica animi magnitudo, & virtus, & felicitas, qui *Astyagen* Medorum, *Cræsum* Lydorum, *Labinitum* Babyloniorum, & *Ionicas* urbes potentiss. & pertinatissimè se defendentes, singulari virtute, & fortunâ admirabili devicit. & victorias clementiâ & bonitate singulari temperavit, & erga *Ecclesiam Dei* ac gentem *Iudaicam* beneficus fuit. Deinde *Miltiadis*, lib. 6. 8. 9. *Themistoclis*, & *Pausaniæ*, ad *Marathonem*, *Salaminem* & *Plateas* victoriæ clarissimæ *LEONIDÆ* etiam *Spartani* regis virtutem omnes ætates admiratæ sunt, qui cum trecentis *Lacædemonijs* pro libertate *Græciæ* adversus innumerabiles *Xerxis* copias fortissimè dimicans, cum *πολυμ.* circiter vicies mille *Persas* trucidasset, *ipse* tandem cum suis ad internecionē *casus* est. & quidem solus, ex omnibus hominibus, majorem gloriam victus, quam 237.

lib. 11.

καλλ. p.
280.

Prov. 24.

πρξιχ. p.

170. 172.

169.

173.

εξατ. 176.

p. 178.

alijs ex pulcherrimis victorijs, adeptus est. *ἄλλοι γὰρ*, ut gravissimè Diodorus Siculus de hac ipsa pugna inquit, *ἐν ἐκ τῶν ἀποτελευτάτων κεινῶν κεινῶν τῶν ἀγαθῶν ἀνδραγαθῶν, ἀλλοί ἐν οὐκ ἐπιχειρήσειωσι.* De bonis & præstantibus viris non ex eventu, sed ex animi eorum proposito judicandum est. Pausania etiam, post victoriam ad Plataeas, moderatio animi & clementia ac Humanitas laudabilis est, non sæviens in hostium intersectorum cadavera, sed satis sibi esse aiens, si iusta faciendo & sancta dicendo suis Spartanis placeat, *ἀποχρᾶ μοι, Σωκράτης τῆσι (ἔστιν) ἄριστόμουρον, ὅστις μὴ ποιεῖν, ὅστις δὲ καὶ λέγειν.*

Regula de Pœnis seditiosorum, à Salomone traditæ, Time Dominum, fili mi, & Regem, & cum seditiosis ne commiscearis: *repentinus enim veniet interitus eorum: Exempla illustria, in calamitatibus Ionum, Carum, & Cypriorum, qui duce Aristagora Milesio, adversus Darium Persarum regem, stulto libertatis recuperandæ amore rebellant, & in ipsius Aristagoræ, & urbis Mileti, sexto post seditionis initium, anno, demum captæ ac solo aequatæ, & Histiaei in crucem acti, Tragico interitu proposita sunt. Et in Vra-*
nia,

nia, gravissimam de seditionibus sententiã
pronunciat, Στάσις ἔμφυλῶ πολέμῳ 240.
ὁμοφρονέοντῶ τοσούτω κακίῳ ὄσι, ὅσα
πόλεμῶ εἰρήνης, Seditio intestina tantò
nocentior est bello, quod consentientibus
animis adversus externos geritur, quan-
tò bellum perius est pace.

STYδι, però concordia, & modera-
tionis ac ὠδικείας, publicæ salutis &
tranquillitatis causã, de suo jure, & qui-
dem de imperio cedentis, statim in vesti- P. 240.
bulo libri Οὐτάβι, exemplum sunt Atheni-
enses, in bello Xerxis, imperium belli
summum Lacedæmonijs permittentes. καλλ. P.
cumq; postea Tegeatæ, ante prælium ad 270.
Platæas, controversiam de loco move-
rent, honestissimè respondent, πάντῃ γὰρ
πταγμύοι, περυσόμεθα εἶναι θεοί, Quo-
cumq; loco ordinati erimus, conabimur, ut
bonos ac fortes viros decet, præliari.

De AMICITIA etiam, pulcerrima est
Darij regis Persarum vox, ad Histiaum
Milesium, de se bene meritum, quanquam
simulate prolata, κτημάτωρ πάντων ὄσι περ. 154.
τιμιώτατου ἀνὴρ εἶλῶ, ξάωτορ τε καὶ
ζῦνοῶ, summus est homini thesaurus, fi-
dus amicus. quam in epistolis ad amicos
sepe eleganter usurpare studiosi poterunt.

B 4 Alibi

μελπ.
139.

Alibi malum Punicum aperiens, tot Megabyzos, quot in eo pomo grana inessent, magis se optare ait, quam totam Græciam sibi subiectam esse, significans Regibus nullosthesauros fidelibus amicis cariores esse.

SEXTam Decalogi legem, quæ casti pudoris decus, & amorem ac fidem Coniugalem sancit, & vagas libidines, Adulteria, raptus, non priuatis solum & domesticis, sed totarum urbium & gentium calamitatibus ac excidijs puniri testatur; prima statim pagina Herodoti, exemplis illustrat, quæ primas bellorum inter Græcos & barbaros causas fuisse Libidines & raptus nobilium fœminarum, Io, Europa, Medæ & Helenæ commemorat, sicut inter causas Diluuij, exitij Sodomorum, Gabitarum, exilij Davidis, excidij Hierosolymæ recensentur, & proximam belli Peloponnesiaci, & odij aduersus Megarenses in Pericle implacabilis, causam fuisse ASP Asiam, Periclis concubinam, Aristophanes narrat; quam contumeliosè Megarenses quidam adolescentes nobiles tractarant. Sic Saracenis, inuadendi Hispanias & in Galliam progrediendi occasionem primam dedit CABAda, Iuliani

princi.

in Achar-
mensib.

principis Tingitani filia ingenio & formâ
 excellens, Quam in Gynecæo Roderici re-
 gis Hispaniæ viuentem, rex compresserat.
 Eam contumeliam vt Iulianus vlciscere-
 tur, Saracenos ex vicina Mauritania in
 Hispaniam inuitat. cumq; adiuncto in so-
 cietatem consilij archiepiscopo Hispalensi
 Optasio, Hispanis, qui alioquin Gothorum
 imperium oderant, persuasisset, Saracenos
 Christianam religionem, & priuilegia, sin-
 gulis ciuitatibus & principibus libera re-
 licturos ac defensuros esse: subito impetu,
 tanquam torrente, intra paucos menses,
 vniuersa Hispania in Saracenorum pote-
 statem venit, quam continuos ferè octin-
 gentos annos retinuerunt, donec auorum
 memoria primum, à Ferdinando Catholi-
 co, Caroli V. auo materno, penitus ex
 Hispaniæ finibus iterum eiecti sunt.

Sed ad Herodotea redeo. in quibus eru-
 dite ac belle concinnata narratio, de Le-
 gatis Persarum impudicis, ab Alexandro
 iuvene Macedoniæ rege trucidatis, in p. 153°
 Terpsich. extat. Hi ad Amyntam Ma-
 cedoniæ regem senem missi erant, vt ter-
 ram & aquam, se suaq; omnia, Dario de-
 deret. Amyntas reuerenter eos, conuiuio

Bbb 5 etians

26 D. CHYTR. PRÆF.

etiam magnificè instructo excipit, & pe-
 rentibus, virgines ac matronas nobiles ex
 Gynaceo ipsis absidere iubet. Erga has,
 cum ebrj immodestius sese, osculis & sinu-
 bus earū attrectandis gererent: Alexan-
 der iuuenis, Amyntæ filius, hortator est
 patri, ut cubitum ear, & quicquid seni ne-
 cessariam petat, se hospitibus sedulo ipsius
 loco adfuturum esse. Etsi autem pater, iu-
 uenem, dolore & iracundiâ feruentem,
 hortabatur, ne quid iuuenilis ætatis caloz
 re inconsideratius, aduersus tanti regis
 legatos, moliretur: tamen eo digresso, A-
 lexander, Persas lasciuientes alloquitur,
 ut Gynaceo aliquantisper secedendi, &
 vestes mutandi facultatem præbeant. In-
 cerea aliquot imberbes ac bellos iuuenes
 mulierum vestibibus indui, & singulis pugi-
 onem sub veste abdi iubet. Hos in conuiu-
 um reducit, & binos singulis Persis adside-
 re iubet, ut pro arbitrio cum illis se totâ
 nocte oblectent. Cum autem Persæ ebrj,
 denuo impudicis verbis ac gestibus, sibi
 assidentes adorirentur, dato per Alexan-
 drum signo, ab assidentibus sibi vtrinque
 adolescentibus, virginum more comptis,
 Persæ confossi, eorumque ministri à cæteris
 latel-

satellitibus Macedonicis interfecit sunt, ita ut ne vnus quidem cladis nuncius ex legatione illa ad suos rediret.

Inter alia etiam, Cambysis Persarum tyranni, scelera: incesta cum sorore consuetudo eminet, Quam cum coniugem ducere decreuisset, ex consiliarijs Iureconsultis sciscitatur, an Iure sororem ducere liceat: respondent hi, Nullam extare in Codice suo legem, quæ expresse id cõcedat. Sed aliam se inuenisse legem, quod regi Persarum liceat facere quicquid libet. Cum autem aliquandiu eam in matrimonio Cambyses habuisset: lachrymantem ob fratris Smerdis necem, excandescens grauidam interfecit. Ita ne gemitus quidem apud hunc tyrannum liberi fuerunt, Sed paulò post, pœnas Cambyses, & huius incestæ consuetudinis & aliorum scelerum dedit, cum insiliens in equum, suo ipsius gladio, ex vaginâ excidentè, vulneratus, inter horrendos animi male sibi conscij cruciatus, interijt, vitæq; cum gemitu fugit indignata sub vmbras.

Sed non Viciorum solummodò & turpitudinum, sexto Præcepto aduersantium, verius

α. α. π. p.
207.

verum etiã Pudoris ac verecundiã, aliarumq; virtutum casti pudoris decus ornamentum, exempla Herodotus suppeditat. Quantum decus fuit in Pausania rege Spartano, cui cum post victoriam ad Plataas, captiva Coa, pulcherrimæ formæ, qua omnium in se oculos cõvertebat, præmij loco ex præda hostili adduceretur: intactam & inviolatam in Coum, unde à Persis abducta erat, remisit & parentibus suis restituit, ut postea Alexander Magnus, Darij conjugem & filias captivas ad se adductas, defixis pudore in terram oculis, aspicere intentiùs noluit, ne flammis illegitimi amoris accenderetur.

α. α. π.
140.

In primis autem memorabilis apud Herodotum est, in uxoribus Minyarum castitas, & amor ac Fides conjugalis erga maritos tanta, ut seipsas mortis periculo exponere pro maritorum salute non dubitarent. Cum enim Minyæ, viri nobiles, ex Orchomeno pulsi circiter triginta, Lacedæmone ob qualescunque affectati regni suspiciones, in carcerem conjecti & ad necem damnati, mediã nocte capitali supplicio adficiendã essent: vxores eorum, magistratu assentiente, ut semel
adhuc

adhuc ante mortem maritos alloqueren-
tur, circa crepusculum ingressæ carcerem,
consilium dant maritis, ut permutato cum
mulieribus habitu, & velato per simulac-
tionem doloris vultu, crescentibus jam te-
nebris custodia exirent. Se maritorum
vestibus indutas, manere, & eventum
Deo commendare velle. Præfetti rerum
capitalium, more Spartanis usitato, media
noctē, supplicium de reis sumpturi, cum
effugisse eos relictis uxorib. comperissent,
re ad senatum delatâ, Mulierum fidei ac
virtuti maritos condonant. & in Theram
insulam, & postea Cyrenas, coloniam du-
cturos, fideliter iuraverunt.

Cum autem custos casti pudoris Tem-
perantia sit: ut Ebrietas omnis flagitij &
spurciciæ fomes est, Nam Venus in vinis,
ignis in igne, furit: pertinent ad hanc De-
calogi legem. etiam EBRIETATIS ab Hero-
doto commemorata exempla. inter quæ
maximè eminent Cambysis tyranni teter-
rimi cum cæteris sceleribus conjuncta E-
brietas. de quâ vitandâ cum Prexaspes
fidissimus ipsi amicus, monerèt: filium
Prexaspis sisti ad limen aulæ tyrannus in
convivio iussit, ac nisi potum capiti pueri
impos

βαλ., 90.

impositum ebrius certissime feriret : de-
inde, altero telo cor ipsius transfingeret ;
merito se à Prexaspe, accusatum iri dixit.
Cumq; cor pueri medium spiculo trajecis-
set : conversus ad patrem, ridens inter-
rogat, An non etiam ebrius certam ipsi
manum habere videretur. Prexaspe, dis-
simulato dolore, negavit, Apollinem i-
psum certius jaculari potuisse. Huic histo-
riæ epiphonema addit Seneca. O Regem
cruentum, o dignum, in quem omnium suo-
rum arcus vertantur. Alibi Persas ebrios

Clio. p. 29. de gravissimis rebus deliberare ait, Quas
tamen postridie sobrii retractent.

Ad Septimi præcepti classem mirabi-
lis illa de FVRE Ægyptio, sub Kampsi-
to rege, narratio pertinet. Et de Glaucō
Spartano Depositum hospiti Milesio ne-
gante.

Ad VIII, in eadem Glauci historiâ,
Oraculi versus, de pœnis perjurij, inter
quos postremus est, ἀνδρὲς δ' εὐόγκος γενεῆ
μετόπισθεν ἀμεινων, viri veracis et ser-
vantis iuramentum posteritas melius ha-
bebit. Et de Persarum educatione, quos

ait, a primâ etate institui, ἰππέειν, το-
ξείειν, ἀλκιβεῖν, Turpissimum enim omni-

Ευτες. 69.
ἔσατ. 180.

κλειω. 29.
30.

um esse apud Persas, Mentiri. Secundò
autem loco, Bre alieno premi tum alias
ob causas, tum verò quod necesse sit, plus
alijs debentem, quam dissolvere possit, sæ-
pè multumq; mentiri, tametsi Darius ali-
bi, non semper apertam veritatis faciem δαλ. 98.
ostendendã, sed in loco mentiendũ esse, ubi 99.
plus inde commodi & lucri appareat, &
hostes dolo & fraude circumveniendos
esse, aulico more disputat, congruente cum
Ulyssis ad Neoptolemum Achillis filium Sophocl.
præceptis. in Phil.

ΝΕΟ. Ἰκ ἀχρὸν ἠγῆ δὴθα, τὰ ψεύδη λέγειν
ΟΔ. Ἰκ, εἰ τὸ σωθῆναι γε τὸ ψεῦδος φέρη.
ΝΕΟ. ὡς οὐρ βλεῶων ἕς τὰυτὰ πολυμῆ
σε λάλει
ΟΔ. ὅτου ἡ δ' ἄρα εἰς κέρδος Ἰκ ὀκνῆν
πρὸς.

De Calumnijs, quibus boni ac innocen-
tes a deterioribus sæpe opprimuntur, pas-
sim in Herodoto sententiæ extant, sed
exemplum pænæ calumniatorum, in Xer-
xis historia insigne recitatur, apud quem
prælii Salaminij tempore, cum Phœnicēs
nautæ, ignaviæ ac proditiōnis, Ionas ac-
cusassent, quos fortissime, depressis ali-
quot hostium navib. dimicasse, ipse cogno-
verat; Phœnicibus delatorib. capita præ-
cidi

cidi iussit, ἵνα μὴ αὐτοὶ κακοὶ ἄλλοις, τῶν ἀμεινωνας διαβάλλωσι, ne ipsi ignavi & imbelles, alios præstantiores calumniarentur.

P. 188.

Cum IX. & X. Præceptis, quæ non externa tantum scelera, sed interiores etiam animi cupiditates & affectus DEO displicere & prohiberi docent, congruit oraculi sententia in Erato, τὸ πρῶτον τῶν θεῶν, καὶ τὸ δεύτερον, ἵσθι δ' ὡς ἐστίν. Tentare Deum tacita cogitatione aut conatu delicti, & FACERE, æquale peccatum est, & similem pœnam apud DEVM mereatur. In maleficijs enim voluntas non exitus spectatur. Nam scelus intra se tacitum qui concipit illum, Facti crimen habet, ut Poëtæ versu utar.

Existimo autem, ex hac, Doctrinæ, seu concionum, & sententiarum, ac Exemplorum, quæ in Herodoti historia extant, in Decalogum distributione, perspicue intelligi, totam Herodoti Historiam, esse LEGIS divinæ sapientiam, Exemplis magnorum Regum & Principum illustratam, qua Gubernationis politicæ & vitæ privatæ consilia regantur. Duæ enim Res præcipue hominum sanorum consilia & actio-

actiones in Republicâ & vitâ privatâ gubernant, Doctrina seu Præcepta Legis DEI, & hinc extructæ, Ethica ac Politica. Deinde, Exempla consiliorum & eventuum ac pœnarum, quæ ferè conspectiora sunt, & altius in animos rudiorum penetrant, ac efficacius, quàm nuda præcepta, ad rectè factorum imitationem, & scelerum ac turpitudinis odium & fugam impellunt. Cùm igitur ambæ hæ Regule & Normæ vitæ, in Herodoto, purissima ac dulcissimâ Orationis formâ, & nectare ac melle suaviore, expositæ ac illustratæ extent ac eniteant: dignissimam homine studioso, & Utilissimam esse, ad rectum iudicium de Republica & communis vitæ actionibus formandum, & Sapientiam vitæ Gubernatricem, Historiæ Herodoti lectionem, & cum LEGIS Divinæ seu Decalogi præceptis congruere, manifestum est. Quod hac oratione demonstrandum mihi imprimis sumseram.

D I X I.

C TITV.

TITVLVS OPERIS
 ΗΡΟΔΟΤΟΥ

ΑΛΙΚΑΡΝΑΣΣΕΩΣ ΙΣΤΟΡΙΑ,
 εν εννέα τμήμασι, ἀ καὶ μὲν-
 σκε καλεῖται.

ΙΣΤΟΡΙΩΝ ΠΡΩΤΗΣ

ΚΛΕΙΩ.

HERODOTI HALI-
 carnasæi Historia, novem libris
 comprehensa, quibus Mu-
 sarum nomina in-
 didit.

PRIMVS LIBER
 qui inscribitur,

CLIO.

HΕΡΟΔΟΤΟΣ, ET FRA-
 ter Θεόδωρος, a DEO da-
 tus, ab Ἡρα, Ἰανο, Αερ, ἀης
 ab ἄκμῃ Ἡρώς, Heroico in-
 genio & virtute excellens,
 non plebeius, terrenus, sed vir aerius,
 cœlestis, divinus. Nam Historiæ scripto-
 res, sapientia & eloquentia præstantes,
 multis seculis, vix singuli, in singulis gen-
 tibus, a DEO DANTUR, ac vere Ἡρόδοτος
 seu

seu Theodori sunt, qui de se prædicare possunt, Est Deus in nobis, agitante calescimus illo, Sedibus æthereis spiritus ille venit.

Pater Herodoti, Lyxus Nobilis Halicarnassens. Mater Dryone. Cum patriam Lygdanis, filius Pisindela, filij Artemisæ & Mausoli, tyrannide oppressam teneret: secessit in Samum. Inde reversus expulit tyrannū. Sed postea civium, quos libera verat, odijs adversus ipsum accensis, cessit in voluntarium exilium. Et cum Colonia Actica, Thurios in Italiam dedus eius est, Ibi obiit. Epitaphium.

Ἡρόδοτος Λυξίω κρύπτε κόνις ἠδὲ θανάτου,
 ἰάσθη ἀρχαίης ἰσοραίης πύτωνιν.

Δοριέων ἐκ πάτρίης βλασύντ' ἀπο, τῶν
 γὰρ ἄσλητον (τῆσιν.)

Μῶμορ ὑπεκπροφυγῶν, δόξιορ ἔχε πᾶ-
 Terra, satum Herodotum Lyxa, regit ista
 sepultum, (ria:

Qui prisca Ionica landem habet histo-
 Dorica produxit tellus hunc, unde fugat
 Invidia, hac patriâ Thuride sedit humo.

Floruit circa annum mundi 3520. an-
 nis 440 ante Christum, οὐγγον Εσδρα
 & Nehemia. Attigit initia belli Pelopon-
 nesiaci, cuius meminit duobus in locis sol.

Ex Suida & Ariano.

*Hecatomnus Halicarnassi rex*reg. WX.
172.

Mansolus—Artemisia, Idriens. Ada. Pyxo-	
	dorus gener Sy-
Pisindelis	onnesis Cilicar.
	regis fil.
Lygdamis, quo Halicar-	Ada
nassum tenente Hero-	
dotus in Samum secessit.	

H A L I C A R N A S S U S, Principum Cariae regia, in Cariae peninsula sita, ἄλι-
 mari, κάριον, ἄλιον, insula, olim Zephy-
 ra, hodie Cosmeti dicta, long. 57. 50.
 lat. 36. 10. Celebris **M A V S O L O** re-
 ge, filio Hecatommi, & Artemisia uxore
 Mansoli, ac sorore, cuius in πολυμνία &
 Urania, Herodotus meminit. Item, fonte
 Salmacide, cuius Ouid. lib. 4. Metamorph.
 Cicero in officijs Salmacida spolia. Origo
 urbis prima fuit ab Antho, quem Træ-
 zen Pelopis filius, Træzenem in Pello-
 ponneso occupans, eiecerat. Is pulsus, in
 Cariam traiecit & Halicarnassum condi-
 dit. Patriam Herodoti historici et Diony-

lij

ſij Halicarnaſſei Superioris, qui Auguſti tempore floruit, et poſterioris Rhetoris, qui Adriani temporibus fuit. Alexander Magnus poſtea urbem magno labore expugnauit, lib. 1. Ariani.

ἹΣΤΟΡΙΑ

*à verbo ἱστορέω, quod inquirere, interrogare, diſcere, inſpicere, narrare, & narrando oculis ſubiicere, ſignificat. ἱστορία in genere aſpectionem, conſiderationem, narrationem, explicationem rerum propoſitarum denotat, vt *Historia naturalis*, Plinij .i.e. conſideratio & explicatio naturæ rerum, Cæli, meteoron, Terræ, Animalium, Plantarum, metallorum, à Plinio ſcripta, *Historia Animalium*, deſcriptio ſeu expoſitio naturæ, partiũ Generationis, morum, & ἁντικειμένων Animalium, ab Ariſtotele relicta.*

Hoc autem loco, HISTORIA eſt rerum magnarum, à Deo & magnis principibus, in Imperijs et Rebus publicis bello & pace geſtarum, ſapiens & diſerta expoſitio. cuius contexendæ artem Cicero in ſecundo de Oratore tradit. Prima hiftoriæ Lex eſt, ne quid falſiſcribere audeat,

deinde ne quid veri non audeat, ne qua suspicio gratiae sit in scribendo, ne qua similitatis. Ipsa autem ex ædificatio posita est in rebus & verbis. Rerum ratio, ordinem temporum desiderat, regionum descriptionem: Vult etiam, quoniam in rebus magnis memoriaq; dignis, consilia primum, deinde acta, postea eventus expectantur, & de consilijs significari, quid scriptor probat: & in rebus gestis declarari, non solum quid actum aut dictum sit, sed etiam quomodo, et cum de eventu dicatur, ut causæ explicentur omnes, vel casus, vel sapientiæ, vel temeritatis, hominumq; ipsorum non solum res gestæ, sed etiam qui famâ ac nomine excellant, de cuiusq; vita atq; natura. Verborum autem ratio, & genus Orationis iustum atq; tractum, & cum lenitate quadam læquabili profluens, siue hac iudiciali asperitate, & sine sententiarum forensium aculeis, prosequendum est.

Differunt autem:

I. Historia, copiose sapienter et disertè scripta, Herodoti, Livi, nostra ætate Francisci Guicciardini, Pauli Iouij.

I 2.

II. Chronicon, Epitoma historiae, seu brevis annotatio temporum & praecipuarum rerum in Ecclesia & Imperijs gestarum.

III. Annales, singulorum annorum eventus breviter annotatos continebant, ut apud nos Sigeberti, Wispergensis, Reginonis.

IV. Diaria, Ephemerides, Tacuini, ut Romae Commentarii rerum urbanarum, in quibus perscribebant, quid singulis diebus in senatu & foro accidisset. Hos in provincias proconsulibus & alijs mittebant. Adversaria, in quibus quotidie annotabant accepta & expensa.

Ἐν ἑννέα τμήμασιν, novem sectionibus, libris seu partibus distincta. ἀ τῆ μὲν ἑξῆς, unde T O M I, ἀ πρᾶτερο μέδιο τέτομα.

ἄξιον μούσας καλεῖ.
quibus MVSARVM nomina indidit.

Nam in Olympijs, HERODOTUS, libros Historiarum suos recitante, tanta cum admiratione sapientiae illius ac eloquentiae, ab auditoribus excepti sunt &

C 4 uz

ut Musas ipsas, non eruditius & suavius
hac eloqui potuisse judicarent. Quo censo-
rum iudicio delectatus, Musarum Nomi-
na singulis libris præscripsit, de quo Epi-
gramma studiosi meminerint. Lucianus:
Ἡρόδοτος μῦθους ὑπεδέξατο, τῶν δ' ἄρ
ἐκάσκη,

ἀντὶ φιλοξενίας βιβλὸν ἔδωκε μίλῳ.

In Olympijs Herodotus ἄδων τὰς ἰσορίας
καὶ κηλῶν τοὺς παρόντας, ἀλλ' ἢ τῶν
μῦθους καὶ θηναίων τὰς βίβλους αὐτῶν ἐννέα
αὐτὰς οὖσα. μῦθους δ' μαίωμα seu μῶσαι
nomen habere existimantur, quod inqui-
rere & investigare significat, vel μελῶ-
σαι per Syncopen, vel ὁμοῖσαι pari ne-
inquire. xu conjunctæ & cognatæ artes, vel ἀ-
re, inve. μῦθον docere, sacris imbueri. Theognis:
stigare. κρη μῦθῶν θεράποντα καὶ ἄγγελον, εἰ τι
περίσσοι,
docere, e. εἰδὲν σοφίης, μὴ φθονερόν τελέθειν.
dere, alijs Ἀλλὰ τὰ μῦθον μῶσαι α τὰ δὲ δυνάμει β
communis ἄλλα δὲ ποιῆν.
care. τί σφιν χήσεται μῦθον ἑπιστάμων.
c Ad quid utetur, seu quid proderit do-
condere, ἔτρινα ἑπὶ σοφίᾳ. nam ne sapientiam
componere. quidem mihi optarem, si solus ea frui de-
ve. berem, inquit Seneca. & alibi, Philoso-
phia

phia tria promittit : *Sensum communem* (*rectum iudicium*) *Humanitatem* (*Iustitiam copulatam cum virtutibus mitioribus*) *Congregationem* i. e. *studium fouendi communem societatem*, non faciendi *dissipationes*.

Vulgo autem MUSARVM nomine, omnis doctrina bonarum artium, seu tota Philosophia, & omnia sapientiæ ac eloquentiæ studia comprehenduntur, quæ Δευμασὰς ἔχει ἡδονὰς τῆ καθαρῆότητι καὶ τῶν ἑσπερίων, *admirabiles & maximè sinceræ & firmas voluptates pariunt, & immortalẽm gloriam adferunt suis cultoribus, & aliis, qui doctrinæ & literarum monumentis celebrantur. Estq; hoc proprium Musarum munus, juxta Theocritum, ὕμνῶν ἀθανάτων, ὕμνῶν ἀγαθῶν κλέα ἀνδρῶν, & Hesiodum in exordio Theogoniae & ἔργων: μῦσαι πλεῖσιν περ ἀοιδῶν κλείουσι.*

Ideo pler. aq; omnes Musæ à celebritate & vera voluptate nomen habent. Dicuntur filiae Iovis & Memoria. Omnes enim artes Dei dona sunt, & radij mentis ac sapientiæ divinæ, & divinitus mentes Poëtarum & Doctorum ad discendum

Ταμῶν.

Et scribendum incenduntur. Memoriae filiae dicuntur, quia Thesaurus Et custos omnis doctrina est Memoria. Tantum enim quisque scit, quantum memoria tenet, Et ubi res ac usus postulat, in promptu habet.

Olim iidem fuerunt homines D O C T I seu Philosophi, P O E T A E, M V S I C I, qui doctrinam de Deo, naturam rerum, moribus, historias regnorum, carminibus comprehensas, viva voce ad Lyram vel alia instrumenta musica cecinerunt, ut Orpheus, Linus, Simonides, Pindarus. Nec quicquam aliud est P O E T I C A Et M V S I C A Vetus, quam Philosophia carminibus Et numeris concinna, ut maiori cum suavitate in animos auditorum illabatur, sicut Lutherus, Germaniae Orpheus, doctrinam de Deo, carminibus seu rhythmis concinnis cecinit, ut apud Virg:

Citharam cinitus Iopas

Hic canit errantem Lunam, Solisque labores,
Vnde genus hominum Et pecudes, vnde
imber Et ignes

Arcturum, pluuiasque Hyadas .i.e. Physicam Et Astronomiam.

Me

Me verò primùm dulces ante omnia Musæ
Accipiant, cæliq; vias & sidera monstrant.

Lyra Mercurij septem chordas habu-
it, quibus septem artes liberales significa-
te sunt. Πολυμυξ; Grammatica, lite-
ris suis omnium rerum bonarum memori-
am conseruans, & cæterarum artium &
virtutum laudes celebrans.

Euterpe, Dialectica. Melpomene, fo-
rum demulcens Rhetorica. Terpsichore,
ordinis amatrix Arithmetica. Thalia,
Geometria, cuius commodis exulta vita
flore. Erato, Musica. Urania, Astronomia.
His septem chordis duæ ab Orpheo additæ
sunt, Calliope, P O E S I S, omnes priores
artes complectens. & Clio, Historia. Ideo
Herodotus, primo libro, indidit nomen
Musæ C L I O, præsidis historia-
rum, quæ à celebrandis virtutis
bus & rebus gestis illu-
striam virorum no-
men habet.

ARGV-

Argumentum PRIMI LIBRI.

P R I M U S H E R O D O T I
 liber, Historiam annorum 180.
 à Gyge Lydorum rege (qui anno
 mundi 3254, una cum Ma-
 nasse rege Iuda regnare cœpit) usq̃ ad
 CROESVM abnepotem ipsius à Cyro ca-
 ptum, & initia Monarchiæ Persicæ, mor-
 temq̃ Cyri recitans: duas præcipue par-
 tes duorum videlicet potentissimorum A-
 siæ regum, CROESI LYDI, & CYRI
 Persæ, vitam & res gestas continet:
 quibus magnam varietatem narrationum
 dulcissimarum, & multa illustria virtu-
 tum & vitiorum & pœnæ scelerum e-
 xempla, & insignes Gnomas ac Regulas
 consiliorum & actionum vitæ intexit.

Ac initio statim, post commemoratas
 causas bellorum inter Græcos & Barba-
 ros, quibus vagæ libidines, (quas Deus
 mens casta, totarum urbium & gentium
 excidiis

excidiis sæpè punit,) & raptus Io, Eu-
ropæ, Medææ, & Helene occasionem pri-
mam præbuerunt : CROESI historiam, à
natalibus seu abavo illius Gyge orditur,
qui primus in eam familiam regnum Ly-
dorum transtulit, interfecto Candaulo
Heracida, cujus fatalem mentis perver-
sionem, qua finem regni & vitæ sibi at-
traxit, bellissime composita narratione,
& speciosis ac optimis Noëmaticis illu-
strata, ἡλιὸν γὰρ καὶ δ' αὐτῆς ἡλιεὶς κακῶς.
ΤΙΝΑ ΣΚΟΠΕΙΝ ΤΑῚ ΕΑΥΤῶΝ. Σὺ δ' εὐμαι, μὴ
δέεσθ' ἀνόμοιρον ἅμα χιτῶνι ἐκδυσμυλῶς συ-
νεκδύεταί καὶ τῶν αὐτῶ γυνῆ demonstrat.
Gygæ Ardys successit. cujus tempore,
Cimbri Asiã per vagati, Sardes cœperunt,
Quos Ardys nepos Alyattes, Cræsi pater,
circa excidii Ierosolymsæ tempus, rursus
ex Asia eiecit. Is amicus fuit Periandri
Corinthii, ad quem Arion Musicus, del-
phino vectus, incolumis evasit.

Sed in ipsius CROESI, regis potentia
& opibus florentissimi, historia, loci ma-
ximè memorabiles sunt. Primo Colloqui-
um ipsius cum Solone, qui nullum homi-
nem, ante vitæ finem, beatum esse judi-
candum

candum affirmavit, eò quod singuli ante mortem, ex summâ felicitate in tristissimas calamitatès incidere possint, ὅτι τῶν ἁπάντων συμφορῶν, quia homo hoc totum quod est, omnibus calamitatibus & aduersis casibus obnoxium sit. Itaq; Tellum, qui pro patriâ fortiter pugnans victor occubuerat, & Cleobin ac Bitonem, sacerdotis Arginæ filios, qui suis humeris jugum subeuntes, matrem in templum vexerant, & facto sacro placide obierant, longè CROESI felicitati Solon antepo- nit. Quâ de causâ etiam à CROESO, tanquam fatuus, ex aulâ dimittitur, & in Aesopum, casu tam obuium, incidens, monetur, cum Regibus ἠ Ἰνδισα, ἠ Ἰνδισα lo- quendum esse.

Fit in eadem Solonis oratione etiam Anni Græcorum vetustissimi mentio, qui cum viderent, dum sol annuo cursu si- gniferum peragrat, Lunam novam inter- dum duodecies, interdum tredecies oriri: Existimarunt anni spacium continere duo- decim menses, quibus singulis, Aegyptio- rum more, 30 dies tribuerunt, & alter- nis annis, integrum mensem 30 dierum intercalarunt. Sed huius antiquæ & rudis.

rudioris formæ annorum emendationes,
ab Eudoxo, Metone, & aliis postea insti-
tuta sunt.

Deinde, exemplum Excommunicatio-
tionis & receptionis pollutæ injustâ cæde,
propositum in Adrasto, nepote Mydæ regis
Phrygum, consideretur, qui ob fratrem
casu interfectum à patre excommunica-
tus, certis ritibus à C R O E S O expiatur.
Postea, insignem comonefactionem, de u-
tilissimâ Regulâ vitæ: Eeceris haud quic-
quam, nisi quod fecisse necesse est, Quamq̃
dedit, norma est una sequendâ, Deus:
suppeditat C R O E S I historia, qui erro-
re consilij, et fiducia propriæ potentia, bel-
lum non necessarium aduersus Cyrum
mouens, tristissimas calamitates sibi &
toti regno accersit. Præterea, Oracula
CROESO data, σαυτορ γινώσκωρ ευδαι-
μων κροισε περᾶσει, Item, κροισε εἰλυ
διαρᾶε, μεγαλιω ἀρχιω καταλύσει: &
status Reipub. Atticæ, tempore captivi-
tatis Babylonice, Pisistrasi tyrannide op-
pressæ; & Lacedæmoniorum, cum quibus
societatem belli aduersus Cyrum, CROE-
SUS init, consideretur.

Postre-

Postremo, insigne exemplum Incon-
stantiæ fortunæ & fragilitatis maximæ
potentiæ & omnium rerum humanarum
in CROESO propositum, qui prælio vi-
ctus & Sardibus à Cyro obsessus, capitur,
& rogo imponitur, IRVUS ET EST
SVBITO, QUI MODO CROE-
SVS ERAT.

ALTERA pars primi libri, in hi-
storia CYRI, monarchæ Persarum primi,
splendidè explicanda consumitur: Quem
heroica virtute, sapientia, justitia & fe-
licitate in rebus gerendis ornatum, Deus
ad Imperij fastigium evexit, ut non solum
punitis tyrannis, leges, iudicia, & disci-
plinam, in magna parte generis humani
restitueret, verumetiam Ecclesiæ Dei, &
Israelitis in Imperio Babylonico captivis,
opem & salutem ferret: & Ecclesiam
ac Politiam Iudaicam instauraret, sicut
de eo, ducentis ante annis, Esaias nomi-
natim prædixerat: Qui dico Cyro, pastor
meus es, & omnem voluntatem meam
completebis, Qui dico Ierusalem ædificabe-
ris & templo fundaberis. Hæc dicit Do-
minus Christo meo, Cyro, cujus apprehen-
di de-

di dexteram, ut subiiciam ante faciem eius
gentes & dorsa regum vertam. Huic to-
ti vaticinio, non modò eventum respondisse,
Esdras & Daniel testantur, verum etiam
lucem adfert hæc Herodoti narratio: qui
ipsius parentes, nativitatem, & ad necem
expositi, ac mirabiliter conservati educa-
tionem, & res gestas, victo Astyage,
CROESO, Ionibus, Caribus, Lyciis
& Babylonijs, prolixè & dulcissimè de-
scribit.

Sunt q̄ in singulis hujus historię parti-
bus insignes loci, ut pœna crudelitatis in
Astyage Medo, qui & nepotem exponit,
& Harpago proprium filium comedendum
apponit. Mores Persarum apud quos tur-
pissimum fuit mentiri, deinde, ære alieno
oppressum esse, quia necesse sit multis de-
bentem sæpè mentiri. Origines duodecim
urbium Ionicarum, in Asia annis 522 an-
te Cyri bellum conditarum. Exilium Pho-
censium, qui Veliam in Italiâ, & Massyliam
in Galliâ condiderunt. Carie & Lyciorum
calamitates. Descriptio urbis & T V R-
RIS ac Regni Babylonici à Cyro capti. De-
liberatio Cyri de bello Massagetis inferen-
do, quod CROESVS dissuadens, his
D verbis

verbis inter cetera utitur, τὰ μοι πάθη
ματα, τὰ ἔοντα ἀγνοῖσα, μαθήματα γέγο-
νε. εἰδ' ἔγνωκε ἀθροῦσ' ἄρ' ἐκείνο πρῶ-
τον μάθε, ὡς κύκλῳ τῶν ἀνδρωπῶν ὅτι
πρῶτον. περιφροῦσ' δὲ ἔκ' ἐκεί-
του χυτοῦς εὐτυχίαι. Sed Cyro, suae poten-
tiae & fortuna fiducia bellum non necessa-
rium manenti, & in acie interfecto, caput
praeisum est, quod Tomyris regina in us-
trem humano sanguine plenum coniecit,
addito hoc verbo: Quia sanguinem huma-
num sitisti, sanguine humano saturabere.

Cum autem Xenophon narret, Cyrum
regem Persarum placide domi suae mortuo-
rum esse, existimant aliqui, Cyrum Medum,
Darii Medi fratrem & successorem, cuius
soror Mandane, Cyri Persae mater fuit, a
Tomyri Massagetarum regina occisum, &
hujus exitum, propter nominis similitudi-
nem, ad Cyrum Persam ab Hes-
rodoto translatum esse: de quo in
libri primi calce denique
monebo.

EXOR.

Primi Libri

58

EXORDIVM

A RE IPSA SEV PRO-
positione sumptum, sicut omnes
sapientes scriptores, Poetae, & in
ecclesiâ Prophetæ, libros
suos ordiuntur,

*Verba (conciones) Feremia fi-
lij Helchia, Anathotei.*

Visio (Prophetia) Esaiæ,
filii Amos.

Ἡγοροῦτος Ἀλικαρνεσσίου Ἰσογίης
ἑκασόδεσις ἡδε.

Herodoti Halicarnassei Historiæ edi-
tio (explicatio) hæc (est.).

HISTORIA EDITA AB
Herodoto Halicarnasseo, ne
ea, quæ antea acciderunt, in
oblivionem hominum veni-
ant. Sen, Herodotus Halicar-
nassens edidit hanc historiam, ne ea, quæ

D 2

iii

in mundo gesta sunt, ex hominum memoria tempore deleantur, [exolescant] nec insignia facta & admiratione digna, partim à Græcis, partim à Barbaris edita, obscura & ingloria maneat, tum alia, tum verò quibus causis adducti bella inter se gesserint. Non fumum enim ex fulgore, sed ex fumo dare lucem instituit.

ἀποδείξει, diphthongo ei, more Ionico intercisa, pro ἀπόδειξις, demonstratio, editio, explicatio, specimen ἀπόδειξις Hæc Historia scripta, edita, publicè exhibita, & non solum in Olympijs, sed toto generis humani theatro proposita & explicata & demonstrata est ab Herodoto Halicarn.

ὅτι χρόνος ἴσθιτῆλα χιῖται, à Tempore edace & omnia consumente deleantur ac exolescant, evanescant: Nam ut in Epigrammate Græco est:

Ἀργαλέως φέρεται πολλὸς χρόνος, ἀλλὰ παρέρωρ,

Ἐφωάε κλέπτει φθεγομύων μερόπων.

Ἐμὴ φαινόμενος τοὺς φαινόμενους ἀφανίζει.

Ἐμὴ φαινόμενους, εἰς φανερόν προσφέρει.

Ἰσθιτῆλας infra fol. 156. 46.

Βαρβάροισι. Barbaros Græci vocant, omnes alienâ linguâ utentes, seu inquinatæ ac

tē ac sordide loquentes: omnes Græcæ lin-
 gua, humanitatis ac elegantia, literarum
 & morum expertes. Ut infra de Scy-
 this, & Ponti Euxini accolis, Herodotus
 inquit: ἔθνεα ἀμαθέσατα εἶναι. Derivant
 Barbaros ἀ βάρβαρος. βάρβαρος, lutum,
 cœnum. Plato Dialecticē ait: βάρβαρος
 βάρβαρος τινὶ τὸ τῆς ψυχῆς ὄμμα κατε-
 ρευσυγμῶν, ἡρέμα ἔλκει καὶ ἀνάγει ἄνω.

*Vsitatum autem est plerisque gentibus,
 paulo cultioribus, alias præ se ut barbaras
 contemnere, ut nunc Itali multi ex alto
 cæteras nationes, præ se velut barbaros
 despiciunt. Sed multo grauius & veriùs in
 libro de laudibus Philosophiæ seu Phædro
 Sadoletus pronunciat, non solum in Ita-
 liâ, quæ semper omnium bonarum artium
 parens iure existimata est; verum etiam
 trans alpes in Germanis quàm multos iam
 existere, qui se ad politiores dedant lite-
 ras: & insectentur eorum infantiam, qui
 audeant præclaras & Philosophiâ senten-
 tias, sermonis ruditate, tanquam cœno
 aliquo inquinare. Qui quidem tali ingenio
 præditi, Barbari certe non sunt. Non e-
 nam, quos à nobis aut montium excelsi-
 tas,*

tas, aut latitudo equorum disiunxit, sed
quâ, cum vera religionis cultu, non peras-
gravit humanitas & artium amor inge-
nuarum, ea certa, & sola est barbaria.

Περσέων μὴν οἱ λόγοι.

Perfarum scriptores seu docti.

CAVSÆ Bellorum inter Græcos &
Barbaros primæ fuerunt VAGÆ libidi-
nes. quæ exemplum sunt. Regula, Scor-
tatores & adulteros punit Deus. Omnis
anima, quæ fecerit abominaciones has, e-
radicabitur. Sapissimè enim proxima &
velut πρὸν Τροίας causa mutationis
& everisionis regnorum & civitatum fu-
erunt, Libidinum confusiones, ut testantur
Sodoma, Theba, Troja, Exilium Davidis.
Reges Romæ ejeti propter stupratam Lu-
cretiam. Saraceni in Hispaniâ primùm in-
vitati A.C. 718. ob Cabadâ, Iuliani comitis
Ceptæ filiam, à Roderico rege Gothorum
stupratam, quem Saraceni, à patre puelle
attracti, ejecerunt.

Ὁμοίως φασὶ Ἰουδαῖοι τῆς Διαφορῆς αὐτῆς.
Perfarum Historici narrant, Phœnices
primos causam fuisse dissensionis
inter Græcos & Barbaros.

PHOE.

PHOENICES ab ostio Eleutheri
 B. supra Tyrum & Sidonem, usq; ad Pe-
 lusium Aegypti urbem, in littore maris Sy-
 riaci habitauerunt. Olim CANANEI, à
 Canaan, filio CHAM, sen Iovis Hammo-
 nis Aegypti regis I. nominati, quæ vox pro-
 priè mercatorem significat. Suntq; idem
 populi ab Hebræis Cananei, à Græcis Phœ-
 nices appellati, à quibus in Africâ Punici,
 Pœni, aspiratâ consonante φ in tenuem τ
 & οι, in υ, vel α mutata, dicti sunt.

Excelluerunt autem Phœnicie urbes,
 Sidon, Tyrus, Berytus, Sarepta, & aliæ,
 non solum navigationibus longinquis, &
 multarum gentium commercijs, verum
 etiam studijs doctrinarum, Astronomiæ in-
 primis, & Arithmeticæ, & artibus nava-
 libus ac metallicis. Ideo ex Phœniciâ, li-
 teræ & artes in Græciam primum allatæ
 per Cadicum feruntur.

Ἀπὸ τῆς Ερυθρῆς θαλάσσης.

à Mari Rubro, quod à rege Erythraeo,
 Persei filio, sic nominatum est. Alioquin
 ejusdem coloris, cum ceteris maribus.

○ • • • • • Agud

Apud Ptolemaeum, Sinus Arabicus. inter Ægyptum & Arabiae Felicis littora opposita, ferè per 260 miliaria porrigitur, sicut nostrum mare Balthicum ab urbis Lubeca portu, inter Germania, Liuonia, Russia, & opposita Dania, Suecia, Finlandiae littora, simili ferè spacio Viburgum vsq; sub circulo Arctico extenditur. Quod autem de Phoenicibus olim maris rubri accolis hic significatur, infra τὸν αὐτὸν pag 214. repetitur prolixius.

ἔς Ἀργῶν.

Decem hoc nomine civitates & oppida, in Graecia & vicinis aliquot regionibus & insulis, à Stephano memorantur. ex quibus clarissimum & nobilissimum fuit Ἴμπρος seu Ἄργον ARGOS, in Peloponneso, quam Pelasgi prius, inde Achaei, postea Ægyptij ab Inacho & Danao orti, deinceps Pelopidae, tandem Dorienses & Heraclidae imperio tenuerunt.

Nomen ARGOS vel Ebraeum est, à Navi, q. d. Navi aduecti ab Inacho vel Danao Ægyptio, qui Diodoro teste, urbem condidit; vel ab Argo rege, Iasi nepote, prius.

prudentiâ & sagacitate animi præstante,
ob quam $\omega\alpha\nu\acute{o}\pi\eta\kappa\epsilon$ et toto corpore ocula-
tus in fine secundi Metamorph. dicitur. Ex
hac vrbe, I O, seu Inachi, seu Iasi filia, in
Ægyptum abducta est.

ARGOS Amphilocheicum, ab Alceo-
ne Amphiarai filio, vel Amphilocho illius
fratre, in sinu Ambracio, non procul a fi-
nibus Acarnaniæ, conditum refert Thucy-
dides fine libri. 2.

ARGOS Pelasgicum in Thesalia
ad Phthiam nominat Homerus in ca-
talogo.

Argos Oresticum, in Orestide Epiri
regione.

Argos Diomedeam, in Italiâ, dictum
Argyripa & Arpi, &c.

$\tau\omega\ \epsilon\upsilon\ \tau\eta\ \nu\acute{\omega}\ \epsilon\lambda\lambda\acute{\alpha}\delta\iota\ \kappa\alpha\lambda\epsilon\omicron\mu\epsilon\upsilon\eta$.

$\epsilon\lambda\lambda\eta\upsilon\alpha\epsilon\varsigma$, Homer:, inter Thesaliae populos,
Achillis subditos, ad Phthiam recenset, quæ
postea communis totius gentis appellatio
facta est ab HELLO seu Hellene filio
Deucalionis & Pyrrhæ, abavo Iasonis, qui
circa A. M. 2450. vixit. Recentior est
Græciæ appellatio, à Græco, filio Thessali,
nepote Iasonis.

Deucalion.

HELLEN, à quo Græci Ἑλλήνες dicti.

Æolus

DORVS.

Cretheus

Amythaon.

Æson

Atclampus

Bias

IASON

Antiphates

ex Medea.

Amphiarans

Talaus

Thessalus.

Alcmaon. Amphiloclus.

Adraestus.

GRÆCVS, à quo Græcia nomenclaturam recentiorem extitisse Stephanus testatur.

Ἐπὶ τῷ Ἰνάχῃ.

Meta.
morph.
lib. 1.

IO, filia Inachi, regis Argivorum in Ægyptum pervenisse dicitur, ubi ex Iove seu Rege Ægyptio, Epaphum genuit, & stirps fuit nobiliss: familiarum, Danaï, Cadmi, Persei regis Mycenarum, Herculis, etc. Postea Ægyptij honores divinos illi devulerunt. Ideo in vaccam mutata dicitur.

Quia

Quia Ægyptij, Bovis imagine Deum colue-
 erunt, Exod. 32. Id si tempore Phaëthon-
 tis accidit, incidet in annum M. 2110,
 quo Iacob natus est. Sed Berofus, distin-
 guit Io filiam Inachi, quæ circa annum M.
 2550 tempore Iudicum, à Phœnicibus ab-
 ducta est: ab Io Ægyptiâ, Osiridis conju-
 ge, multò antiquiore.

Inachus

Io, nupta regi Ægyptio.

Epaphus seu Apis

Libya

Belus

Ægyptus, Danaus, Agenor.

Stirps Regum Ar-
 givorum, Myce-
 narum.

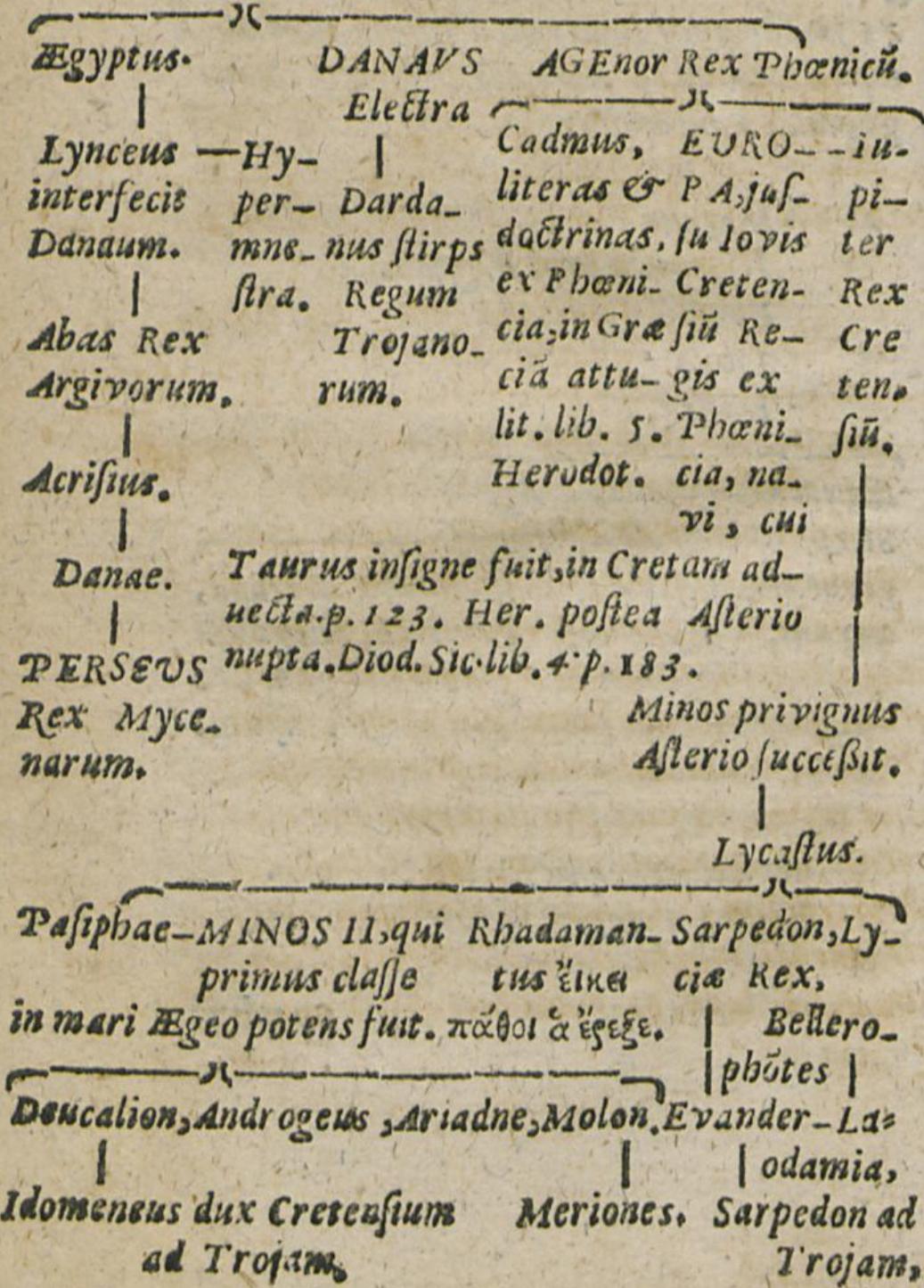
Cadmus, Europa,
 stirps Re- stirps re-
 gum The- gum Cre-
 banorum, tensum.

Ἡ ἑταίρα τοῦ βασιλέως Ἰουάννου Ἐργάτου.
 Regis (Agenoris) filiam Europam.

Epaphus

Epaphus, seu Apis, Ægypti rex, quem ex Io, Inachi filia, natum esse, Ovidius ostendit Libye.

BELVS.

bus concervatos, defraudatis heredibus
 rapuit. IASON igitur, Phryxi pa-
 truelis & haeres legitimus, aurum à
 Phryxo relictum reprensens, cum sponte non
 redderetur: adjunctis sibi praecipuis ex
 Graeciâ principibus cognatis & affinibus
 suis, bellum illud suscepit, cujus historia
 ab Orpheo, Appollonio, & Ovidio lib. 7.
 Metamorph. descripta legatur.

Ἀλεξάνδρον τὸν Πριάμῳ

Alexandrum seu P A R I D E M,
 filium Priami.

Iupiter ex Electrâ, Pleiade,
 Atlantis filia.

D A R D A N U S.

Erichthonius.

ILV S, à quo Ilion.

Laomedon.

P R I A M U S.

Alexander seu P A R I S, Hector. AENEAS.
 Perseus.

Assaracus

Capys

Anchises

Perseus

Perieres — Gorgophone — Osbalus
 Leucippus, Aphareus — Arcue. Tyndareus — Leda.
 Phæbe, Elaira. Idas, Lynceus, Rex Sparta.
 raptæ à Castore. | Ca. Pol. Hæ. Cly.
 & Polluce. Cleopatra Me- stor. lux. LE. te-
 leagro nupta. NA, nupta Me- mne-
 nelao, raptæ ab Aleo. Stra.
 andro Priamide.

Ἰλλυαὶ, Λακεδαιμονίῃ ἐνέκερ γυναικῶν,
 σόλον μέγαν συναγωγῆσαι, καὶ Πρία-
 μος Διναμὴν καὶ κλέϊν.

Græco, Laconicæ mulieris causa,
 classem magnam congregasse, &
 Priami regnum [Troia-
 num] evertisse.

Græviorem & feriozem susceptæ ad
 Trojam Græcorum belli causam recenset
 Isocrates in Parthenaico. Agamemnon στρα-
 τῶπεδον συστήσας ἐπὶ τοῖς βαρβάρῃς ἡγα-
 γει, λόγῳ μὲν ὑπὲρ Ἑλένης τῆς μενελάου γυ-
 ναικῆς, ἔργῳ δὲ ὑπὸ τῷ μὴ πύλῳ Ἑλλάδα πᾶ-
 ρα ὑπὸ τῶν βαρβάρων, μήτε τοιαῦτα, μήθ'
 οἷα πρότερον. αὐτὴ σπέπειρε περὶ τῷ Πέλο-
 πιδῳ μὲν ἀπ' ἅσπερ Πελοποννήσου καὶ Ἀλκίπυρου,
 Δαναοῦ δὲ τὴ πόλεως τὴ Ἀργείων, καὶ ὁ μὲν δὲ
 ἄλλων. Αγα.

Agamemnon exercitum congregatum aduersus Barbaros, duxit: verbis quidem pro Helenâ vxore Menelai: reipsâ verò, ne à Barbaris pateretur Græcia, vel eadem, vel qualia ante ipsi acciderunt, cum Pelops vniuersam Peloponnesum: Danaus autem civitatem Argos: Cadmus Thebas occupasset.

Cœpit autem expeditio ad Troiam A. M. 2772. & decimo post anno, 1 L I V M ceptum, & Priami regnum euersum est A. M. 2782. ante Romam conditam 430. ante natum Christum 1280. Historiam belli Troiani, solutâ oratione scripserunt Dictys Cretensis, & Dares Phrygius. carmine HOMERVS, cuius Iliada, ἑφοδίου πολεμικῆς ἄρετῆς Alexander Magnus nominavit. & Basilus, πῶς οὐ πῶς οὐκ οὐκ ὁμῆρα ἄρετῆς ἑπαινῶν εἶναι, scripsit. ARGUMENTUM Iliados & Odysseæ Homeri, ex epistolâ Horatiij, Trojani belli scriptorem, adolescentes ediscant.

Fabula, qua Paridis propter narratur
amorem

Græcia Barbaria lento collisa duello,
Stultorum regnum & populorum continet astus.

Antenor

Antenor censet belli præcidere causam.
 Quid Paris ? ut saluus regnet, vivatq;
 beatus.

Cogi posse negat. Nestor componere lites
 Inter Peliden festinat, & inter Atriden.
 Hunc amor, ira quidem communiter urit
 utrumq;.

Quicquid delirant reges, plebuntur Achivi.
 Seditioe, dolis, scelere, atq; libidine, & irâ,
 Iliacos intra muros peccatur, & extra etc.

τὰ γὰρ τὸ πάλαι μεγάλα ἦν, τὰ ποικίλα
 αὐτῶν μικρὰ γέγονε.

Quæ olim magnæ erant civitates,
 earum multe nunc parvæ
 factæ sunt.

Floruerunt olim in hoc littore Balthi-
 co vrbes populosa & amplæ: V Linum
 [quod nunc exiguum oppidum est, V Volin]
 V Vineta prope V sedon, ARCona in Ru-
 giâ, quæ prorsus extinctæ sunt. V Visburg
 Gotlandiæ in seruitutem redacta. Argos,
 Athenæ, Lacedæmon, Ephesus, et aliæ in
 Græciâ et minori Asiâ, vrbes olim maxie
 mæ, nunc in vicos redactæ sunt.

E

AQVI,

AQVileiâ, Cæsarem olim sede, funditus eversa, Veneciæ vicinæ creverunt. In Aphrica, Carthagine solo æquata, nunc TVNETA, trans lacum habitatur. In Ægypto, Alexandriâ olim populosissimâ, nunc magnâ ex parte desertâ, ALCAIRUM floret: In oriente, Antiochiâ, Babylonæ, & plurimis alijs vastatis. sola ex antiquis Asiæ urbibus DAMASCVS floret.

τὸ δὲ ἐπ' ἐμεῦ ἦν μέγιστα, πρῶτον ἦν σμικρὰ.

Quæ mea ætate [vixit autem Herodotus annis ante Christum 450] erant magna, prius parua fuerunt.

Sic quæ nostrâ ætate florent in hoc littore Balthico, vrbes magnæ, & frequentiâ hominum, commercijs multarum gentium, ac edificijs splendidis ornata, ante 400 annos adhuc parua oppida fuerunt.

LV Beca enim A.C. 1142. primum hoc loco inter UVaceniſſam & Dravum condita est.

Roflochium 1160. solum collem D. Petri complexa, duobus UVarnovij brachijs cingebatur.

Sundium

Sundium 1310. à Iarimaro Duce Ru-
gæ fundata.

RIGA Livoniæ, 1200.

Revalia, 1223.

LIPSIa, 1121 fuit pagus donatus
Episcopo Mersburgensi.

Dresda longè post fuit oppidulum Epi-
scopi Misnensis.

Brunsvviga A.C. 867 primum incho-
ta, deinceps paulatim plurium urbium ac-
cessione aucta est.

Hamburgum, Brema, tempore Caroli
Magni exigua oppida fuerunt.

Dantiscum, ante 300 annos primum
hoc loco ad Motlavam condi cœpit. Quæ
nunc tantum alias inter caput extulit
urbes.

αὐτὸν ἀναστῆσαι οὐκ ἐπίσταται
μόνον & δαμῶν ἐν τῷ αὐτῷ
πλῆθει.

Sciens igitur humanam felicitatem
nequaquam in vno
statu manere.

Constat enim, eternâ positumq; lege
 est, vt constet genitura nihil. Minuta, ma-
 gna, summâ & ima respice, perenne sub
 polo nihil: Ideo Ovidius, Chronicon suum,
 quo, primâ ab origine mundi ad sua perpe-
 tuum deducit tempora carmen, META-
 MORPHOSIN nominat. cuius ratio-
 nem, non procul à fine his versibus reddere
 voluisse, videtur, qui ad hunc Herodoti lo-
 cum illustrandum adhibeantur.

Sic omnia verti
 Cernimus, atq; alias assumere robora
 gentes,
 Concidere has, sic magna fuit censuq; vi-
 risq;
 Perq; decem potuit tantum dare sanguinis
 annos,
 Nunc humiles veteres tantummodo Troia
 ruinas,
 Et pro diuitijs tumulos ostendit avorum.
 Clara fuit Sparte, magnæ viguere Mycenæ.
 Nec non & Cecropis, nec non Amphionis
 arces,
 Vile solum Sparta est, altæ cecidère My-
 cenæ.
 Oedipodionæ quid sunt nisi nomina The-
 be,

Quid

Quid Pandionis restant nisi nomen A-
thene?

Nunc quoq; Dardaniam fama est consurge-
re Romam.

Hæc civitatum & omnium rerum
humanarum instabilitas, ad monet nos de
modestiâ, & de æternâ CIVITA-
te, in cælis manente, maiori
cura & studio ex-
quirenda.

E 3

Kgoio G

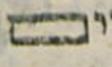
κροισοϑ ἢρ Αὐδ'ος μὴ τὸ
 ἡϋϑ

Hactenus Exordium.

Sequitur

HISTORIA
 CROESI LY-
 DORVM REGIS,

ui primus ex Barbaris bellum
 Græcis civitatibus in Asia intuo-
 lit, easq; in servitutem redegit.
 Orditur autem a Natalibus seu
 Maioribus Croesi, & antecedentibus in
 Regno Lydorum Regibus Heraclidis,

Lydi, vel à filio Mizram, ne-
 pote Cham, Gen. 10. vel à Lydo filio Aty-
 os, cuius paulò post meminit. Situs LYDIA,
 & metropolis illius SARDIVM, & vici-
 narum in littore gentium & orbium Græ-
 carum, Ionum, Eolensium, & Dorica-
 rum,

rum, in Tabulâ Græciæ Nicolai Sophiani,
cui Asia minor adiuncta est, aspiciatur.

Τύραννος ἢ ἑθνέωρ. Herodoto Tyrannus
simpliciter Regem, seu Principem, seu Du-
cem populorum significat. antiquis enim
honestissimæ appellationes Tyranni; ἢ
Sophistæ seu Doctoris sapientiæ; ἢ in ec-
clesia, Papæ seu Patris, fuerunt, quæ nunc
probri loco vulgò abijciuntur.

Ἡ ἑντὸς Ἁλυὸς ποταμοῦ. qui intra
Halym fl. in totâ anteriore Asiâ, versus
Occidentem habitabant. Accuratiore autem
Halys fl. ἢ gentium, quas utrinq; alluit,
descriptio, pag. 15. primis aliquot versibus
ἢ πρὸς τὴν p. 159. v. 15. 16. recitatur.

μεταξὺ Σύρων καὶ Παφλαγόνων. Inter
Syros, h. e. Cappadoces [qui Leucosyri Græ-
cis eo loco appellantur] ab ortu; ἢ Pa-
phlagonēs [quorum regio deinde Galatia
dicta est] ab occasu.

Ἡ γὰρ ἐστὶν πόλις] prope celebrem urbem
Sinopen, Diagenis Cynici, ἢ Diphili comi-
ci, patriam.

καπεσρέφατο μὲν Ἰωνάε] Asiaticorum
 quorum in Lydiâ urbes fuerunt, Ephesus,
 Colophon, Lebedus, Teus, Clazomene,
 Phocæa.

καὶ Αἰολέεε] quorum urbes, Cuma,
 Lernessus, Tenus, Pitana, & aliæ octo.

καὶ Δωρικήε] qui sex civitates, Hali-
 carnassum, Cnidum, Coam, & tres in Rho-
 do insula tenuerunt. Historiam domitarum
 tot Gentium & urbium recitat, p. 30. 31.
 usq. ad 35.

Δακκουδεμονίεε] in Peloponneso, soci-
 etate sibi adjunxit. pag. 13. 14.

κιμμέριον στέπωμα] Cimmerij, &
 persyncopen Cimbri, a Gomer seu Gimer
 filio Iaphet, orti existimantur. Sedes ha-
 buerunt ad Tanaim, & Borysthenem,
 Tauricamq. Chersonesum, ubi nomen Bo-
 sphori & oppidi Cimmerij extat. Hi à vi-
 cinis Scythis pulsî, in minorem Asiam &
 Lydiam, sub Ardye rege, Cræsi proavo ef-
 fusi sunt. pag. proxime sequente tertie v.
 45. & p. 22. v. 40. & multo copiosius
 μελωμ. p. 117. 118.

κροίσος ἐὸν πρῆσβύτερον] sub proavo
 Cræsi, tempore Iosice regis Iuda.

ἤδε

Ἰνδὲ ἠγεμονίῃ] *Vetustiores Lydiae Re-*
ges ex Heraclidis, qui in Candaule filio
Myrsi, à Gyge interfecto, desierunt. Her-
cules enim, cum latrones Cercopas, seu Per-
peros fratres [unde verbum περιπερευεταί,
quo Paulus 1. Cor. 13. utitur, ἡ ἀγάπη ἡ
περπερευεταί, Caritas non dolose alijs in-
sidiatur] ex Lydia sustulisset: [à quibus
Proverbia, κερκώσω ἀγορά, & Cave,
ne in Melampyrum incidas, extiterunt:]
præmij loco, Omphalem formosissimam,
Iardani Lydiae regis, seu ancillam, ut He-
rodotus, seu si iam, ut alij referunt, acce-
pit, ex qua sequentes Lydiae reges, per an-
nos 500. propagavit.

Iardanus Rex Lydiae.

HERCVLES—OMPHALE

ALCÆVS

Belus

Ninus

ARGON primus ex Heraclidis
 Rex Lydorum.

Ε 5

ἄωδ-

ἀπόγονοι Λύδῃ τῆς Ἀτυοῦς]

Manes

Atys

Lydus, Tyrrenus coloniam Lydorum
in Italiam duxit, & mari Tyrreno nomen
dedit, pag. 30. versu 46, & p. 21.

Τύρρανος Σαυδίου, metropolis & sea
dis Regnum Lydia, ad cuius incolae Iohanne
Evangelista & Apostolus postea Episto
lam scripsit. Apoc. 3. urbem mediam Pa
tulus Ἰουσοφός perluit, qui in Herimum
desertur. descriptio urbis & arcis vberior
infra fol. 13 extat.

Μέων καλεῖται] vnde Homerus
Meonides vocatus. Aspice Meoniden, à quo
cen fonte perenni

Vatum Pierijs ora rigantur aquis.

Et sua riserunt secula Meoniden.

ἑωπιτράφειος] Horum cura & tutela
commisi. 17. B.

ὁ Ἰὼν πρῶτος ἔνθεν βασιλεύσας ἀνδρῶν
ὡλοῖται ἑωπιτράφειος ἢ τόσα μέμλε.
cui populi commisi & tantae res cura sunt.

ἄξων.

ἄρξαντες ἐπὶ δύο καὶ εἴκοσι γυναι-
 κῶν ἀνδρῶν, ἕκαστος πέντε τε καὶ πεντακόσια]
 ab Hercule, qui expeditioni Argonauticae
 circa A.M. 2750 suscepta interfuit, usque
 ad Candaulem interfectum, & Oygis im-
 tium A.M. 3254. sunt anni 504.

Viginti duae aetates hominum sunt an-
 ni 505. Ergo una aetas continet annos 23.
 Nestor igitur qui tres hominum aetates
 vixit, septuagesimum annum attingit.

CANDAVLES

Aut regem, aut Fatuum, &
 saepe utrunque.

ἐν ὁμιλίῃ οἱ εἶναι γυναικῶν καὶ δίστων] ut
 quisque sponsus aut Iuuenis maritus fa-
 tuus, suam omnium formosissimam & op-
 timam, & ipsam Penelopen indicat: τὸ δὲ καὶ
 καὶ τὸ εἶναι τὰ μὴ καλά, καλὰ δὲ φανταί:
 & alioquin Res est Forma fugax. Quis sa-
 piens bono confidat fragili. Florem decoris
 singuli carpunt dies. εὐπείρου δὲ τὸ δὲ εἶναι.
 ὅτι εὐμορφία, ἀλλ' αἱ φέραι τέρπει τοὺς
 ξυμμενέτας, εὐπείρου, Διός.

ἡλικία καὶ ἀριθμὸς τῶν ἀποφασιστικῶν τῶν γυναικῶν

γύμνη ἀρεσκόμενῳ μάλιστ᾽] *Dei*
Grünescheneck, apud Fridericum I I I. Imp.
Ut quisvis Rex & princeps assentatorem
habet, cujus familiaritate inprimis dele-
ctatur. Abbas Monachum, à quo regi-
tur.

Considerentur autem, in hac bellissi-
mè composita Narratione, Sex Noëmata
insignia, arctissime inter se stipata.

1. ἄλλῳ γὰρ κενδ' αὐτῷ γενέσθῃ κακῶς,
Sic à Deo decretum fuit, ut ita fieri oport-
tuerit, infra καλλισπ. ὅτι δει γένεσθ' ἐκ τοῦ
δεῖ ἄμειχανου ἀποστρέψαι ἀνθρώπων, εἰ μαρ-
τυρίων τῶν κακῶν βυλευμάτων, κακὰς ἀ-
μοιβὰς ὅτι καστ' ὁδῷ βροτοῦς. Iratus ad
pœnam si quos Deus irabit, Eripere men-
tem talibus prius solet, & c.

2. ὧτα γὰρ τυγχάνει ἀπιστότερα ὄφ-
θαλμῶν] ὄνε, ὧτις auris, Plus valet
oculus testis unus, quam auriti decem.

3. ἄμ.α δὲ κισῶνι ἐκδυομένη] *Mulier*
cum veste exiit pudorem. ὅτῳ ἐνίοι τῶν
νέων, ἄμ.α τῶν τῶν παιδικῶν ἰμάτιον ἀπο-
θεῖσθαι, συναποθέμενοι τὸ αἰδέσθαι καὶ φο-
βέσθαι, ἐνθὺς ἐμπιπλωτὰς φη ἀναγω-
γίας. Sic adolescentes quidam, cum puerili
veste

veste, pudorem & metum deponentes, statim dissolutione morum & contumaciâ implentur, juxta Plutarchum.

4. πάλαι τὰ καλὰ διζηρητοῦ, ἐκ τῶν μαθητῶν δ' εἰ. Æschines, Ideo pueri ediscimus veterum sapientum sententias, ut viri facti, in maximarum rerum deliberationibus, his utamur.

5. τίνα σκοπεύειν τὰ ἑαυτοῦ. Quæ sua sunt inspicere, contra curiositatem & πολυπραγμοσύνην, Was dich nicht brendt/ das blase nicht.

Cum tua per videas oculis mala lippus invenit,

Cur in amicorum vitis tam cernis acutum.

Sed LAMIA foris oculata, domi Talpa est. in Moral.

6. Σέο δέομαι μή δέωδ' ἐνόμων] Ab amicis pia & justa petenda. Alioqui gratificandum eis μετρί βώμων ἢ νόμων. Sed

Agésilauus commendat amicum, εἰ δ' ἄδιναι, Ἐμὲ ἄφεσ, πάντως δ' ἄφεσ

μαθῆσα δὲ τὸ ποιηδέρ] Ma vult fæmina videre, quam videri. Tertul. de Virginib.

ἢ ἄνδρα ὀφθῆνοι γυμνόν] in his urbibus multo Barbariores sumus, Vbi Fæmina & viri fere nudi, in publicis balneis conveni-

pag: 111, convent-

conveniunt & mixti sedent, pube tantum
fronde quercina vel limbo tecta. Quod si
audivisset Herodotus, haud dubie velut
rem prodigiosam & abominandam, sua
etiam historiae intexisset.

Μὴ μὲρ ἀναγκασθῆναι ἴδῃν, ne necessario
ipsum oporteret talem electionem diju-
dicare, vel alterutrum subire.

Adolescentes ad hanc Herodoti histo-
riam, insignem Platonis narrationem, ex
πολιτεῶν β. pag. 382. de ANULO CY-
GIS adjungant. τὸ γὰρ φάσι εἶναι μὲν προ-
μύθια ἀκτινίζοντα παρὰ τῶν τότε λυδίας ἀρ-
χόντων. ὁμοίως δὲ ποικίλιν γενονδίας, καὶ σισ-
μῶν, ἔρα γὰρ ἡ καὶ γῆς, καὶ γενεῶν χάσμα
κατὰ τὸν τόπον ἢ ἕνεκα ἴδῃν δὲ καὶ θαυ-
μάσασθαι, καταβύβαι, καὶ ἴδῃν ἄλλὰ τε δὴ
ἃ μυθολογοῦσι θαυμασὰ καὶ ἴππων χαλκῶν
κοῖλον, θυσίδια ἔχοντα, καθ' ἃς ἐγκύβωτα,
ἴδῃν ἐνόντα νεκρῶν, ὡς φαιεῶν, μετῶν ἢ
κατ' ἀνδρωπων, τῶν δὲ ἄλλων μὲν ἴδῃν,
περὶ δὲ τῆ χειρὶ χρυσῶν δακτύλιον φέρειν,
ὅν περιελόμονον ἐκβύβαι. συλλογῶν δὲ γε-
νονδίας τοῖς ποιμῆσιν εἰωδῶν. ἢ ἴδῃν δια-
γυλλοίον κατὰ μύθια, τῶν βασιλῶν τὰ περὶ
τὰ ποιμνία, ἀφικεῶν καὶ ἐκείνων, ἔχοντα
τὸν δακτύλιον, καθήμονον οὖν μετὰ τῶν
ἄλλων

ἄλλωμ, τυχερ πῶ σφειδόνω τῆ δακτυλίσ
 περιεγαγόντα πρὸς ἑαυτῆρ εἰς τὸ εἶσω καὶ
 χεῖρσ. τότε δὲ γενόμεν, ἀφαυῆ αὐτὸν
 γενέσθ τοῖς παρακαθημύσι, καὶ διαλέ-
 γεσθ ὡς περὶ οἰχομύς. καὶ τὸν, δαυμά-
 ρειν π, καὶ πάλιν ἐπιφιλασθὼν τὰ τὸν δα-
 κτύλιον, σρέφει ἔξω πῶ σφειδόνω, καὶ
 σρέφοντα, φανεροῦ γενέσθ. καὶ τῆτο ἕνα-
 ῖσαντα, ἀποπερσῶσθ τῶ δακτυλίσ, εἰ τὰν-
 τῶ ἔχει πῶ δάωμιρ. καὶ αὐτῶσ ὅτω
 συμβαίνειρ, σρέφοντ μὲν εἶσω πῶ σφειδόν-
 ω, ἀδὴλω γίνεσθ. ἔξω δὲ, δὴλω. αὐτὸς
 μουρ δὲ, εὐθυς διαπρῶξασθ πῶ ἀγέλωρ
 γενέσθ πῶ περιτὸν βασιλέα. ἐλθόντα δὲ,
 καὶ πῶ γυναῖκα αὐτοῖ μοιχέυσαντα, μετ
 ἐκείνησ ἐπιδέμουρ τῶ βασιλεῖ, ἀποκτε-
 ναι, καὶ πῶ ἀρχὴν καταχρῆρ. *Quam nar-*
rationem his verbis Cic. in Off. conuertit.
Hinc ille GYGES inducitur à Platone,
qui cum terra discessisset magnis quibus-
dam imbribus, in illum hiatus descendit,
eneumq; equum (ut ferunt fabulae,) anim-
advertit, cuius in lateribus fores essent,
quibus apertis, hominis mortui corpus ui-
dit magnitudine inusitata, anulumq; au-
reum in digito, quem ut detraxit atq;
induit (erat autem regius Pastor.)

Tunc

Tam in concilium pastorum se recepit, ibi cum palam eius annuli ad palmam conuerterat à nullo videbatur, ipse autem omnia uidebat. Idem rursus uidebatur cum in locum annulum inuerterat. Itaq; hac opportunitate annuli usus, regine stuprum intulit, eaq; adutrice regem dominum interemit: sustulit, quos obstare arbitrabatur. Nec in his facinoribus eum quisquam uidere potuit. Sic repente annuli beneficio rex exortus est Lydiæ. Hunc igitur ipsum annulum si habeat sapiens, nihil plus sibi licere putet peccare, quam si non haberet. Honesta enim bonis uiris, non occulta quaeruntur. $\omega\omicron\lambda\iota\tau\epsilon\ \pi\omicron\iota\kappa\tau\epsilon\acute{o}\rho\tau\alpha\ \delta\iota\kappa\alpha\iota\ \epsilon\acute{\alpha}\rho\tau\epsilon\ \epsilon\chi\eta\ \tau\omicron\rho\ \gamma\acute{\upsilon}\gamma\omicron\varsigma\ \delta\alpha\kappa\tau\acute{\upsilon}\lambda\iota\omicron\rho$. Cæpit autem regnare GYGES, anno mundi 3254. anno ante Christum natum, 708, ante Croesum à Cyro captum 170. anno 4 post mortem Romuli, tempore Manassis regis Indæ.

Ἀρχίλοχος ὁ πᾶσι, ex Paro insulâ Naxo & Amorgo vicinâ, & candido marmore clarâ, oriundus. Archilochum proprio rabies armauit Iambo [ab ἰάπτω conuicior, incesso.] Mibi liber Iambus, Tinaeta Lycambeo sanguine tela dabit. nam Lycambem socerum ad restin adegit, & propter
ter

pter mordacitatem, à Lacedæmonijs urbe
ejectus est, unde Carmen Archilochicum,
de quo Diomedes, p. 159. Epitaphium.

Ἀρχιλόχου τὸ δὲ σῆμα τὸν ἑλυσῶντας -
ἀμβρα

Ἦγαγε Μαιονίδῃ μῦσα χαριζομένη.

Ἔς τὸν πεμπ[τὸν ἀπόγονον] in Cræsum
quintum à Gyge, seu abnepotem Gygis.

ἄλλ' ὅσα μὲν ἀργύρου ἀναθήματα ὄσιον
οἱ πλεῖστα] Sed cum alia plurima ex argen-
to ipsius donaria sunt,

κορινθίων Διοσκούρων] In Corinthiorum sa-
cello, seu capella, ut nunc loquimur.

ἑξήκοντα τάλαντα] Si proportio auri
ad argentum duo decupla est, Ἐργαρίου
talentum Atticum 600. coronatos valet
duas auri, Tinas seu ducenta millia corona-
torum, hi crateres valuerunt.

κυψέλης τῆς ἑτίον] cuius famili-
am, Ἐργαρίου ac pueritiæ Ἐργαρίου
historiam in Terpsich, p. 167. copiose He-
rodotus recenset. Fuit Pater Periandri,
principis Corinthiorum, unius ex septem
Sapientibus Græciæ, ad quem Arion Del-
phino vectus pervenit. Theognis:

Ἦς κυψέλης Ζεὺς ὀλέσσει γῆ.

F

utinam

Utinam totum genus Tyrannicum, quod
Cypselum imitatur, Deus perdat.

Amphion   Ehecra-
Bachiades.   tes.

Labda, — Eëtion

Clauda. |

CYPSSELVS, tyrannus Corinthi.

PERiander, unus ex VII sa-
pientibus.

μετὰ Μίδην τὸν Γογδιέω] De Midâ Re-
ge Phrygiæ Ovidius lib. IX. Metamorph.
De Nodo Gordio, per Alexandrum soluto,
Arrianus, sine libri primi, & initio se-
cundi legatur.

Ἰσέβαλε ἐς Μίλητον] Cariae metropo-
lin, sed Ionum coloniam vetustissimam, à
Neleo Codri filio, circa A. M. 2900 con-
ditam, duodecim miliaribus Germ. infrà
Ephesum, versus meridiem sitam, quæ ab
Alyatte, Cræsi patre, obsessa, & Cyri Persæ
mænicæ & Socia, post aliquot annos, duce A-
ristago-

ristagora, rebellis Persis, à Dario Hystaspis capta & solo equata est. Instauratam Alexander Magnus expugnavit. Ἰστιαῖοι
Ἐξῆτος
Patria fuit Thaletis Mathematici, Phorylidis Gnomologi, Anaximandri & Anaximenis Physicorum, & Hecatæi historici. Fit ejus mentio, Act. 20.

Ἰστιαῖος Ἐξῆτος] cuius in novo Testamento Ioannes Apostolus meminit, qui Epistolam ad Smyrneos, & in eâ, illustrens hanc sententiam scripsit: Esto fidelis usq[ue] ad mortem, & dabo tibi coronam vitæ, Apocalyp. 2.

Sita fuit in littore Asiæ, inter Clazomenas & Phocæam, non procul infra Hermi fl. ostium. de origine Smyrnæ & mutationibus crebris Strabo lib. 14. & Herodotus infra fol: 32. legatur. P. 437.
445.

Pulsi enim Smyrnæi ab Æolibus, Colophonem fugerunt. à quibus adjuti, patriam receperunt, & ab Æolibus avulsi, locis adjuncti sunt. Urbs à Lydis eversa, in vici formâ redacta annis 300 fuit. donec ab Antigono & Lysimacho instaurata est.

Et Apostolorum temporibus, Et postea cum Polycarpus in eâ episcopus esset, florentissima fuit, Et hodie superest, à Turcis Ismir nominata.

Κολοφῶν [το ἄστυ εἶλερ] quod olim ita copijs navalibus Et Equitatu floruit, ut bellis exortis semper ea pars vinceret, quæ Colophoniorum equitum auxilijs vteretur, unde proverbiū, Colophonem operi addidit, ductum est. Patria fuit Homeri. Cicero pro Archiâ, Homerum Colophonij civem esse dicunt suum, Et Phoenicis [quem Athenæus lib. 12 citat] Et Mimnermi poetæ Et Xenophanis Physici.

ARDYS, proavus Croesi, cæpit A. M. 3292. tempore Manasse Et Iosia regum Iuda.

Πριωνία εἶλε] cis Mæandrum fl. non procul ab Epheso versus ortum sita est. Priene patria Biantis, vnius ex septem sapientibus.

Κιμμέριοι [de quibus paulò ante diximus] Ἰνδῶν ὑπὸ Σκυθῶν Ἰζαυασάντες ex suis sedibus seu habitationibus consuevis ad Tanaim Et Mæotida Et Cimmerium Bosphorum à Scytis pulsî, partim in Asiam, partim fortassè ad hanc littoris Balthicæ

Balthici oram, in Cimbricam Cbersonesum
peruenerunt. Scythiæ Europeæ limites
sunt, ab occasu, Vistula fl. Dantiscum al-
luens; à meridie, Danubius; ab ortu, Ta-
nais. Chorographiam Scythiæ & veterum
Scytharum historiam, prolixè & accuratè
Herodotus μελπομ. persecutus est.

ALYATTES, pater Cræsi, cæpit
regnare in Lydiâ, cum Iechoniâ & Sede-
chiâ Iudæorum regibus, A.M. 3353, cuius
tempore Ierosolyma à Nabugonosore cap-
ta, & Iudæi in exilium Babylonicum ab-
ducti sunt.

Alyattes Rex Lydorum

CROESVS	Pantaleon	Filia, nupta
ex Caricâ	ex Ionicâ	Melani ε-
matre na-	matre	phesio.
tus.	Interfectus à Cræ-	
	so, infr. f. 20.	Pindarus
	V. 28. 29.	cui primo
		Cræsus bellum
		infert fol. 5.

ΟΥΤΟ ΚΥΑΞΑΡΗ ΤΩ ΔΗΙΟΚΕΩ ΑΠΟΓΟΝΩ
F 3 ΕΠΟΛΕ-

ἑπολέμησε] de quibus infra Herodotus pag. 21. 22. copiosius differet.

Deioces.

|
Phraortes.

|
Cyxares, cuius tempore Scythæ

| Asiā pervagati sunt.
Astyages Medorum Rex.

|
Mandane filia.

|
C Y R U S Rex Persarum.

Ἐμύσιω πλὴν ὑπὸ Κολοφῶν κτισθῆσάν] infra Clione Herodoti pag. 32. & apud Strabonem. lib. 14. p. 437.

ἑς Κλαζομῶνας ἐσβᾶλε] patriam Anaxagoræ Physici, quem Pericles, & Euripides poeta, præceptorem habuerunt.

ἑστρατεύετο δὲ ὑπὸ συγγῶν] educebat exercitum seu milites ad cantum Fislularum.

Est mihi disparib. septem compacta cicatis.

Fistula, Eine kleine Orget / oder ein Positiff. inter ἔμπνευσά ὄργανα describitur à Iulio Polluce lib. 4. cap. 9.

sicut

sicut πυκτίδες, inter κρηόμωνα. Tibiarum
genera & Harmoniae varia cap. 10.

ἀυλῶ γυναικεῖς τε καὶ ἀνδρεῖς] Tibia-
rum, quæ partim virilem & gravem, par-
tim acutum & suaviores sonum edebant.

ὥστε ἔω' ἔδρα, μὴ εἶναι ἔργον] ut non
esset operæ præcium sedere exercitum.

περίανδρον τὸν κυφέλις] Corinthe Prin-
cipem, unum ex septem sapientibus, cuius
dictum, μελέτη τὸ πᾶν, celebratur [Is
namq[ue] solus rei gerenda est efficax, Medi-
tatur omne qui prius negotium.]

Eëtion — Labda, ex Bacchiadis,
Cænides. | Clauda.

Procles Epi- CYPSELVS, Corinthe
dauri princeps. tyrannus. p. 167.

Melissa, a ma- — PERIander, ad quem
rito interfecta. | ARION, delphino re-
ctus, enata vit.

Lycophron

93 94.

π α

δρακου-

ἄρα σὺ δὲλω τῷ τότε μιλίτῃ τυραν-
νέου ἄ] qui Periandro, per legatum de ra-
tione stabiliendæ tyrannidis sciscitante, ex-
tantes in segetibus spicas decussit. τερψιχ.
pag. 168.

Ἄποσόλα] non quilibet nuncius, sed
legatus missus cum certis mandatis, quem
postea nominat κήρυκα. à præterito medio
verbi ἀποσέλω, ἀπέσολα. Vox in novo
Testamento usitatissima.

τὸν λεῶν τετρήϊον, populum adficiunt
esse.

τῷ δὲ (περιάνδρῳ) λέγουσι κορίνθιοι.

Occasione mentionis Periandri, paulò
ante facta, inserit ARIONIS citharædi
sive historiam, sive Fabulam: quæ, divi-
nitus servari & mirandis modis protegi,
ac ex periculis eripi viros virtute & do-
ctrina præstantes, admonet. Fuerunt au-
tem apud antiquos iidem, viri docti, Philo-
sophi, Poætæ & Musici, qui DEORUM &
præstantium principum Laudes, & doctri-
nam de naturâ rerum & virtutum omni-
um officijs carmine comprehensam, ad
Citharam, Lyram, vel alia Instrumenta
musica, accinuerunt, ut David, Orpheus,
Pindarus

Pindarus, Simonides. Ex hoc genere Musicorum Arion fuit.

Ἀρίωνα τὸν μινθουμναῖον, ex Lesbo.

ἔπι ταύραρον, Laconica promontorium,

Διδυγαμβορ] ὕμνον ἐς Διόνυσον ἐκ δύο θυῶν ἤελθόντα, ἐκ τῆς μητρῴας γαστρὸς καὶ τοῦ μητρὸς τοῦ Διδυ. Hymnum in laudes Bacchi, ex duabus Ianuis, ex aluo matris, & femore Iouis egressi.

Διδυγ] enim biforem seu bivalvem significat, quod de fabis & conchis usurpatur. Hinc Bacchi cognomen, vel quod bis natus, vel quod vinum σῶμα facit διδυγορ quod ebrj arcana non contineant.

Eodem modo Hymni appellati, qui in Bacchum scriberentur pleni licentia & audacia fingendarum rerum & vocum novarum. Unde adverbium διδυγαμβικῶς .i.e. Dithyrambicorum poetarum more, aut dithyrambicâ audaciâ & licentiâ; ut apud Demetrium Phalereum, ἀκρίβειον καὶ σώθεθα ὀνόματα, ὅς τὰ διδυγαμβικῶς συγκείμενα. Sic Horat. 4 Car. Od. 2. seu per audaces nova dithyrambos verba devoluit. Sed & apud Eustathium legimus

F 5

Διδυγαμ

διδυγαμβίωνος ὄνομα. Et in Cratylo Platō-
nis διδυγαμβίωνος ὄνομα. Sic Eustathius ait
διδυγαμβίωνος vocare lapides ossa terrae.
Item substantivè nonnūq; τὸ διδυγαμβίωνος
in flatum genus dicendi significat: seu am-
pullas quasdam verborum dithyrambicas.
I. Caesar Scaliger Dithyrambum dictum
putat a διὰ δύσας ἀμειβῶν aut ἀμα ἰώρ.
Alij curiosius a Nymphis excogitatam ac-
clamationem parturienti coxae Iovis λυθαί-
ζαμμα. & erat stylus tumidus, atq; ut il-
le ait, plenus Deo, plenus numerorum, ple-
nus compositarum vocum, quas ampullas
& sesquipedalia verba Satyrici nostri
appellant, qualia Hegesander.

ὀφθαλμοπασιδῶν, γινεγκῶτα πύξωρῶσι
Σακκογενεῶτροφοὶ ἢ λοπαδῶσπασιδῶν.
πισεύοντα fidentem, non simpliciter
assentientem & credentem, sed confiden-
tem. Sein vertrauen vff einen sehen. Sic
Paulus verbum πισεύειν in articulo Iustifi-
cationis vsurpat. Quod autem Arioni acci-
dit, ut ab ijs, quibus præcipue fidebat, tur-
pissime falleretur, idem singulis accidit. I-
deo Antigonus sacerdotem alebat, qui re-
gem adversus amicos defendi quotidie pre-
cicaretur. Quos credis fidos effuge, tutus
eris.

σῶνν-

σώεντα τῆτο, λίσσεαδ] *Intelligentem
hoc, supplicem factum esse.*

ἐπιβδλένει, τὸν Ἄριονα ἐκβάλλοντα,
ἐχει τὰ χήματα] *insidiosus esse, seu in-
sidiosè deliberasse, de Arione ex navi eij-
ciendo, & pecunijs illius obrinendis.*

ἀπειληθέντα δὲ] *minis ad desperatio-
nem vitæ adactum.*

ἐδωλοισι] *foris, seu transstris.*

ἐνδύτα πᾶσαν τιῶ σκεύει] *coronam
lauream & vestem purpuream.*

*Ille metu pavidus, mortem non deprecor,
inquit:*

*Sed liceat sumt à pauca referre lyrâ.
Dant veniam, ridentq; moram, capit ille
coronam,*

*Quæ posset crines Phœbe decere tuos:
Induit & Tyrio distinctam murice pallam:
Reddidit ic̄ta suos pollice chorda sonos.
Protinus in medias ornatus desilit un-
das. &c.*

lib. 2. Fastorum Ovidij.

νόμος

Νόμον τὸν ὄρθιον] quòd voce alacri
 erectâ, intentissimâ, & sublatâ seu μεγά-
 λως ὑπεταμύῃ cantaretur. Ita Homerus
 ὄρθια ἀνερ, ubi ὄρθια adverbialiter, sicut
 μακρὰ & δεῖα (pro quo idem etiam μα-
 κρὸν ἀνερ dicit) ἰλ. λ. ἐνθα σάσ' ἦυσε θεὰ
 μέγατε δεινόντε, ορθί ἀχαιοῖσι, intentâ &
 sublatâ voce, ὑπεταμύως μεγάλως, ut
 Scholiastes exponit.

Eundem locum enarrans Eusta-
 thius annotat ὄρθια dici Atticè pro ὄρθιον,
 ac ἐξημνέουσι, per præcedentia duo μέγατε
 δεινόντε quibus subjungit, τοῖσ' τ' γὰρ ὁ
 παρὰ τοῖς μισθοῖς ὄρθι νόμοι, ἧγερ
 τρώσ' ἐκείν' ὠδ' ἦε εἰς πόλεμον ἐρεδι-
 εικός. Τιμόθεο δὲ ὄρθιον ἄσας, τοσούτ' α
 τὸν Αλέξανδρον ἄρε' ἐπ' ἄλκω, ὡς εἰς τὰ
 ὄπλα εὐθύς ἐκείνον ἀναπῆδ' ἦσαν. Similiter
 Aristophanis scholiastes ex Homericò illo
 loco tradit, ὄρθιον esse ἀυλικὸν νόμον, οὐ-
 τω καλῶμενον, διὰ τὸ εἶναι εὐτόνον καὶ ἀ-
 νάτασιν ἔχειν.

Non dubito autem, Νόμον ὄρθιον esse
 modum DORIVM, cum eximiâ & gene-
 rosâ alacritate singularem gravitatem
 καὶ δεινότητά προ se ferentem, ut in mu-
 tetâ Iosquini, Qui habitat in adjutorio al-
 tissimi

visimi, Item, Veni sancte Spiritus, & in
Germanicâ castione, Christ sag in todtes
banden. ac de modis Harmoniæ Musicæ,
Dorio, Phrygio, Lydio, Maxolydio, Æo-
lio & plagijs, in libello de Musicâ dixi-
mus.

τὸν δὲ Δελφῖνα] Delphinorum huma-
nam σοφίαν erga sobolem, & φιλανθρωπικῶν
seu amorem erga homines singularem Op-
pianicus ἀλιθῶν. lib. 1. & 5. prolixè &
splendidè illustrat.

Sed cum clamatus Delphin, stat littora ju-
xta,

Demulcētque caput iuvenis, dorsumque
ntaantis

Insilit, exceptum piscis quocunq; jubebat,
Veclabat puerum latus: jubet ire per al-
tum,

Obsequitur: portus gestit salcare paten-
tes,

Per portum vehitur: cupiat si littora jux-
ta,

Annuī & chari pueri præcepta capeßit.
Mollis equus flexis non tantum paret ha-
benis,

Nec canis assuetus tantum venantibus
audit,

Quan-

Quantum nec freno Delphin, nec tractus
habenis, &c.

περικυδρον δὲ] Qui tunc septem sapientes ex totâ Græcia convocatos hospitio exceperat, Plutarchus Symposio pag. 118 Moralium.

ἀνακῶε δ' ἔχει) ἐπιμελῶε.

τελευτήσαντ' & δὲ Ἀλυάττω.

CROESVS Lydorum Rex V. cuius Genealogiam, ab avauo Gyge repetitam, hactenus recensuit.

πρώτοις ἐπιθίκατο Εφεσίοισι] Primus bello aggressus est EPHESIOS. quorum vrbs & Dianæ templum, ab Epheso, Caystri filio, primum fundata; deinde ab Androclo, Codri regis Atheniensium filio, deducit in eam coloniâ Ionum, occupata est circa A. M. 2900. Quam Croesus oppugnauit. Sed hæc circa Alexandri Magni obitum, maris eluvione submersa, & nova vrbs ad montem Pionem à Lyfimacho condita est, quæ Pauli tempore floruit, & ecclesiæ a Paulo collectæ hospitium præbuit. Act. 18. 19. 20. Apocaly. 2.

ἐπέθεσσω τὴν πόλιν] de consilio Pindari, principis Ephesi, cuius avunculus erat CROESUS. Ælian. lib. 3. p. 21.

Alyattes

Alyattes

Filia nupta Mela-
ni Ephesio.

Cræsus.

Pindarus.

τῆ ἀρτέμιδι] Magnæ Ephesiorum ΔΙ-
ΑΝῆ, Act. 19.

ἐπιὰ σάδριοι] parvum miliare Italic-
cum, seu unus quadrans Germanici.

ἢ μέγαι ἐνάσοιαι] per vices singulis.
Coloss. 2. Nemo vos iudicet in cibo, potu,
ἢ μέγαι ἐοστῆς, aut vicibus dierum festo-
rum.

ἄλλοισι ἀλλὰς αἰτίας] ut Gallus in
Gallinas insilit, ut eas subigat; ita tyranni
vicinis civitatibus liberis insidiantur, ut
eas opprimant. Demosth.

Βικυῖα τῶν Πριηνέα] Priene, propin-
qua Epheso ad Mæandrum.

Πιθηκῶν τῶν Μιτυλιωῶν] ex Insula
Lesbo. ambos ex numero VII sapientum.

ἄρῶμενοι] precantes à Dijs, optantes,
ἄρῶμαι.

τῶ ἐπιλόγω] hac subiectione, perora-
tione.

Λυδοί, Φρύγες, Μυσοί] Regiones & Gen-
tes Cræso subditæ, in Asiæ tabulâ, oculis
subiectæ, conspiciantur.

πρῶ-

περίανδρον δὲ] Qui tunc septem sapi-
entes ex tota Græciâ convocatos hospitio
exceperat, Plutarchus Symposio pag. 118
Moralium.

ἀνακῶς δ' ἔχει) ἐπιμελῶς.
τελευτήσαντ' ὁ δὲ Ἀλυάττω.

CROESVS Lydorum Rex V. cui-
us Genealogiam ab abauo Gyge repetitam
hactenus recensuit.

πρώτοις ἐπεθίκατο Εφεσίοισι] Pri-
mos bello aggressus est EPHESIOS.
quorum vrbs & Dianæ templum, ab E-
pbeso, Caystri filio, primum fundata; de-
inde ab Androclo, Codri regis Atheniensium
filio, deductâ in eam coloniâ Ionum, occu-
pata est circa A. M. 2900. Quam Croe-
sus oppugnauit. Sed hæc circa Alexandri
magni obitum, maris eluvione submersa,
& nova vrbs ad montem Pionem à Lysi-
macho condita est, quæ Pauli tempore flo-
ruit, & ecclesiæ à Paulo collectæ hospitium
præbuit. Act. 18. 19. 20. Apocaly. 2.
ἀνέθεσαν τὴν πόλιν] de consilio Pindari,
principis Ephesi, cuius avunculus erat
CROESUS. Ælian. lib. 3. p. 21.

Alyattes

προσεπφικτωρμύς Λυδοῖσι) cūm Cræ-
sus has gentes Lydis adquisivisset. καὶ ὁ-
μοίως

καὶ δὲ καὶ Σόλωνο

COLLOQVIVM SOLONIS
& CROESI gravissimum de vita BE-
ATA, quam Cræsus, vulgi more, amplas
opes, potentiam, voluptates & splendo-
rem Regium esse iudicat. Soloni verò Be-
atus est, qui virtutem, seu Bona animi
cum bona valetudine corporis, felicitate
liberorum, & victu mediocri conjuncta,
usq; ad finem vite retinet. καὶ ἐν εὐφροσύνῃ
τελευτᾷ.

CHRISTIANA Beatitudo est in hac
vita habere remissionem peccatorum &
Deum propitium ac opitulatorem propter
Christum. & post mortem liberum ab o-
mnibus malis, Dei conspectu, sapientia, læ-
titia & vita in omni aternitate frui. Beati
quorum remissa sunt iniquitates, & Beati
mortui, qui Domino moriuntur.

Vixit autem S O L O N Athenis
circa A. M. 3380, tempore exilij Iudæo-
rum

rum Babylonici. Vitam illius integrè
 descripsit Plutarchus quem orta Athenis,
 propter fœneratorum crudelitatem, &
 Nexos ab æs alienum, seditione, à civibus
 rogatum, scribit, LEGES, Senatam &
 IUDICIA Atheniensium reformasse, &
 Gradus civium ex censu constituisse. Ini-
 tium Νομοθεσίας Solonis fuit Σεσάχθεια.
 ne quem necere ob æs alienum liceret, ac
 ut usuræ, ad id tempus debitæ, omnes re-
 mitterentur. ac ipse primus remisit se-
 ptem Talenta .i. 4200 coronatos. Iussit
 singulos cives quotannis Magistratui indi-
 care, ex qua arte sibi victum parent.

Matth. 18
 4. Reg. 4.

Ociosos omnibus volentibus accusare
 licuit. Qui parentes non nutriebat, Qui
 patrimonium vendebat, infamis erat. In-
 terfectorum in prælijs liberos publicè a-
 lendos sanxit. ac ordine multarum legum
 capita Plutarchus pag. 29. 30. recenset.

Romani etiam Legum suarum exem-
 plum ab Atheniensibus sumpserunt, annis
 130 post Solonem missis legatis, qui incly-
 tas Solonis leges describerent, & aliarum
 Græciæ civitatum leges, instituta, moresq;
 cognoscerent. Livius lib. 3. Vnde LEGES
 XII. TABULARUM, fons omnis publici
 privatiq; juris, nata.

Jura

Iuramentum Iudicum, à Solone præscriptum, recitatur à Demosthene, in Oratione contra Dimocratem. fol. 510. 511. In fine dicit, leges esse commune Nominis civitatis. Et gravius delinquere, qui leges, quam qui Monetam publicam corrumpit. Elegia Solonis, Non urbem superi cupiunt evertere nostram, extat in Oratione Demosth. τῆσι παραπρωβείας. Historiam Pisistrati infra fol. 11. 12. recitabit. Obijt Solon in Cypro anno ætatis 80.

ἀπεδίμησε ἑταῖ δέκα] non solum θεῶν ἢ ἐνέκερ, ut aliarum Gentium sapientiam, leges, doctrinas, formas rerum publicarum, Mores cognosceret, γηράσκῃ δὲ ἄτι πολλαῖ δίδασκόμει : Verum etiam quia patriam, liberam antea, & legibus à se optimis temperatam, Pisistrati tyrannide opprimi videre non potuit.

μητινα τῶ νόμων λύσαι] ne quam legem abrogare, abolere cogeret, Matt. 5. Non veni solvere legem, sed implere.

παρα Ἄμασιμ] Ægypti regem, in fine τυτῆρως.

ἄδερ ὑποθωπεύσας] Nihil adulatus
 etsi Æsopus eum præmonuerat, cum Regi-
 bus ἢ ἡκισα, ἢ ἡδισα, loquendum esse.

ἐς τὸτο δὲ, τοῖς βίαις εὐήκοντα, ὡς τὰ πα-
 ρὰ ἡμῶν] Ad hæc, victum mediocrem ha-
 bent (ut nostræ res sunt, seu ut in nostrâ
 urbe aliquis bene vivere, seu florere po-
 test.) Contegit finis vitæ splendidissimus.

ἀπέθανε κάλλιπα] Pulcrâq̄ petit per
 vulnera mortem. Pro patria summum de-
 cus est profunderè vitam.

ἐπίμικτον μεγάλας] Vide Epitaphium
 Platonis & Periclis. Liberi aluntur publi-
 co sumtu. Ipsius nomen quotannis in Cata-
 logo interfectorum pro patria recitatur.

Cleobis & Bitonis historia à Cicerone
 in fine Tusculanæ primæ in latinum ser-
 monem conversa est.

τὸ θεῶν πᾶν ἔοι φθονεῶν] loquitur
 humano more, ut homines judicant Deum
 dolere, irasci, pœnitere, invidere. Cum hi
 affectus non sint in Deo, ut in nobis, viciosi.
 χαίρει ὁ θεὸς τοὺς μεγάλους μικροὺς ἢ τὸ ε-
 μικροὺς μεγάλους ποιῶν. Gratus Deo lu-
 dus est ex magnis parvos & ex parvis
 magnos! facere, φιλεῖ ὁ θεὸς πάντα τὰ
 ὑπερέχοντα κόλλασιν. Homo est quoddam
 Deo.

Deorum ludibrium, ut pueri cum molli cera ludunt, quam nunc in hominem, nunc in bestiam, nunc in aliam atq; aliam formam fingunt, de quo fortunæ ludo Seneca inquit :

Ima permutat brevis hora summis,
Irus & est subito qui modo Cræsus erat.
Nemo confidat nimium secundis,
Nemo desperet meliora lapsis.

Plinius, malignum & breve hoc munus naturæ, quodcumq; datur nobis, necat lib. 7. c.

DE ANNO SOLONIS.

Ex Iulio Censorino apparet, vetustissimos Græcos, ante Eudoxi & Metonis E-mendationes, annum 360 dierum habuisse : constantem 12 mensibus, quorum singuli 30 dies continebant. Cumq; viderent, uno anno, Solem & Lunam, aliàs duodecies, aliàs tredecies conjungi; alternis annis mensem 30 dierum intercalarunt : cuius ἐπιβολῆς mentionem Solon hoc loco facit,

Cum autem de Diversis Annorum formis, in Græcia, & apud Romanos usitatis, erudita & utilis commonesactio, nuper publicè proposita sit : hortor studiosos, ut eam attentè legant & considerent.

Admonet me hodierna *DIES BISEXTILIS* ut de mirando consilio & beneficio Dei, qui certis motuum solis & Luna legibus ordinatis, Annorum, mensium & dierum spacia definiuit; & de artium philosophicarum, Arithmeticae in primis & Astronomiae, luminum motus & tempora computantis necessitate: & de varijs annorum formis, apud diuersas gentes olim usitatis, & hac commodissimâ *ANNI* descriptione, à Iulio Casare institutâ, attentius cogitem. Nisi enim anni curriculum, & temporum discrimina, Dei & Astronomiae beneficio, nobis tradita essent: non cogitare mundi initia, non exordia & propagationem Ecclesiae, non discrimina religionum, quae prima & antiquissima fuerit, & quae postea extiterint; non tempora & seriem diuinarum patefactionum, promulgatae legis in monte Sinai, editarum promissionum, natû Messiae: non successiones & ordinem Monarchiarum: non monumenta rerû in Ecclesiâ aut Imperijs mundi gestarû, denique non uitæ nostrae spacia numerare & distinguere possemus. Quanta in omnibus historijs caligo, quanta totius uitæ barbaries, quanta omnium negotiorum, contractuum, pactorum

rum

rum, iudiciorum, & uitæ humanæ confusio
 esset. si annorum & mensium discrimina &
 calendaria annua non haberemus. Cum
 uerò metæ annorum certæ, sine obseruati-
 one cursus, & interuallis ac spacijs motu-
 um solis & lunæ, constitui & conseruari
 nequeant, & ad compositionem Calendarij
 non solum Arithmetica, & motuum cœlesti-
 um cognitione, uerum etiam multis alijs
 artibus opus sit; manifestum est hæc nostræ
 philosophiæ studia, non inanem & ludicram
 curiositatem, sed Ecclesiæ Dei & toti hu-
 mano generi, necessaria esse.

Inprimis autem consideratione eru-
 ditorum dignæ sunt diuersæ, earumq; ali-
 quæ satis incommodæ & perplexæ annorū
 formæ, aliæ ex solis, aliæ ex Lunæ, aliæ ex
 utriusq; luminis cursibus deductæ atq; com-
 positæ, quæ ante hanc omnium facillimā &
 commodissimam anti rationem, à Iulio
 Casare descriptam, apud vetustas gen-
 tes usitatæ fuerunt. Cum enim Sol annuo
 cursu orbem suum circumeat diebus 365.
 & quadrante diei fere, (seu Ho. 5. M. 49.
 se. 16; ueteres Ægyptij, Persæ & Babylo-
 nij, Annum perpetuo constantē æquali nu-
 mero dierum 365 usurparunt sine die in-
 tercalari.

G 4 Nam

Nam quadrantes annuatim redundantes, post completum Cynicum annum, seu uerrentes annos 1460. primum, in vnum redactos annum adiunxerunt. Hac anni forma, condendis motuum caelestium canonicis aptissima, Ptolemeus in *Almagesto*, & Copernicus etiã nostra etate usus est. Sed hoc incommodi habet, quod quarto quoq; anno, æquinoclia & solstitia & festa omnia, in sequentẽ diem traducuntur, & intra 728 annos hyberni menses in æstivos, & æstivi in hybernos commutantur, nec ante 1460 annos in pristinas sedes redeunt.

Arabes annum lunarem completentem 12 menses synodicos videl. dies. 354. h: 8. M: 48 retinuerunt. Nam singuli menses Synodici dies 29 h. 12. M: 44 continent. Sed propter neglectas dies epactas, quæ ad lunare annũ additæ Solis periodum complent: intra 16 annos ex hybernis mensibus æstiu & ex æstivis hyberni fiebant.

Ecclesia patrum & Iudæorum, ut ex historia Moysi & Iosephi apparet, anno ex cursu solis Lunaq; composito usa est: cuius principium auxit ♁ ☽ & ☽ equinoctio terno proxima. Vnde deinceps 12 menses lunares numerarunt, quibus Epactas vndecim attribuerunt, vt cum solis periodo congrue-

congruerent. Quarto etiam anno diem ex
4 quadrantibus collectum addiderunt.

Eadem fere Græci anni ratio fuit, cui
singulis Olympiadibus diem ex sex horis,
quibus solis periodus dies 365 superat, in-
tercalarunt. Mensem vero ἐμβολιμον ex e-
pactis collectum alias secundo, alias tertio
anno ita inferebant, ut ♄ ☉ ☽ ad men-
sium initia, ☽ Solstitium æstiuum, à quo
annū ordiebatur ad mensem ἐκατομβαιώντα
conueniret. Meminit Herodotus in So-
lonis historia uetustissimi anni Græcorum,
qui cum viderent, dum sol annuo cursu or-
bem suum circumit, Lunam nouam duode-
cies, interdum tredecies oriri: arbitrati
sunt, 12 menses, quibus singulis Egy-
ptiorū more 30 dies tribuerunt ad annum
naturalem conuenire, ☽ alternis annis in-
tegrum mensem 30 dierum intercalarunt.

Sed huius antiquæ ☽ rudioris formæ
emendationes crebræ ☽ multiplices postea
institutæ sunt ex quibus præcipua est
Metonis ἑννεαδέκατηρίς qui, in 19. annos
Lunares, præter diem singulis Olympiadib.
insepi solitum, adhuc septem mensibus [u-
no 29, reliquis 30 dierum] ratione Epacta-
rum distributis, Nouilunia omnia, ☽ æ-
quinotia ac solstitia ad eosdem dies, in qui-

G 6 bus

bus ante 19 annos fuerunt ita exacte restitui docuit, ut non multo plus unâ hora anticipent. Nam anni solares 19 dies 6939, & h. 18. fere efficiunt. Anni vero Lunares 19 cum 7 mensibus $\epsilon\mu\beta\omicron\lambda\iota\mu\omicron\lambda\epsilon$ continent, 235 menses Synodicos h. e. Dies 6939 h. 16 cum dimid. Quare & Iulius Cæsar suo anno numeros Cycli decennonalis, ut Nouiluniorum & plenil: singulis mensibus indices essent, in scribi iussit.

Vnde hodierno die Aurei numeri appellatio in calendarijs hæret: tamen si propter $\zeta\upsilon\upsilon\epsilon\alpha\delta\epsilon\kappa\alpha\tau\omicron\gamma\iota\delta\alpha$, paulò plus unâ hora ab integris 19 annis solaribus deficientem, singulis 400 annis, unâ die, atq; ita à Iulij Cæsaris & Augusti ætate amplius quatruiduo pristinas sedes præuertit, sicut in Ecclesiæ Romanæ Calendarijs, quæ Breniarijs præmittuntur, Nouilunia amplius quatruiduo veterem aurei numeri locum præcedere videmus. Sed in Lucheri Calendario, emendato, legitimis Nouiluniorum sedibus, aureorum numerorum notas, singulis mensibus adscriptas videmus.

Veterem Romanum annum Numa ad Græcorum exemplum in 12 menses Lunares distribuit, sed unus dies vel per Imprudentiam,

dentiam, vel imparis numeri religione ac-
 cessit ut 355 dies contineret. Huic singulis
 octennijs, 90 dies, ratione Epactarum &
 Quadrantis, inferebat: ita ut alternis an-
 nis, mensem 22, alternis 23 dierum intexer-
 ent inter Terminalia & Refugium h. in-
 ter 23 & 24 diem Februarij. His enim
 diebus festa illa olim celebrata fuisse ex
 Calendario uetere Romano, recēs cum Pau-
 li Manutij epistolis edito, & lectioni Cicero-
 nis totiusq; Romane antiquitatis lucem exi-
 miā adferente, manifestum est. Cum au-
 tem octavo quoq; anno, dies octo, propter
 annum Lunarem, unā die auctum, redun-
 darent: tertio quoq; octennio, non 90 sed 66
 dies tantum intercalabant. Ita fiebat, quod
 Livius inquit, ut 24 quoq; anno ad metam
 eandē solis, unde orsi essent, plenis annorum
 omnium spatijs dies congruerent. Hęc in-
 tercalandi cura, cum Pontificib: mandata,
 eorumq; avaritiā & libidine nocendi aut
 gratificandi publicanis vel Magistratibus,
 quos citius abire, aut diutius imperio uel
 re ditibus redemptis frui cupiebant, plane
 deprauata ac corrupta esset: Tandem Iulius
 Cesar AV. 708, anno ante Christum, 44.
 tota illā difficili ac intricatā mensuram
 interca=

intercalarium ratione sublata, Novam
 Anni formam omnium simplicissimam &
 facillimam, ad solis tantummodo cursum,
 qui 365 Dieb: 5. hor: 49 M: Zodiacum
 peragrat, accommodatam instituit, ut 365
 dierum annus esset, et pro reliquis sere 6
 horis, quarto quoq; anno unus dies inter
 Terminalia & Regi fugium, seu ante po-
 stremos 5 Februarij dies intercalaretur:
 Qui idem cum proxime sequente sexto cal:
 Martij retineret. Unde & dies & annus
 bisextilis appellatus est. Ac ut messium
 & vindemiarum feriæ, ad convenientia
 anni tempora revocarentur: præter inter-
 calarium mensem 23. dierum, qui eo anno
 mense Februario insertus erat: duos alios
 menses intercalares 68 dierum inter No-
 vemb: & Decembrem interiecit. Quorum
 in Epistolis Ciceronis lib: 6. ad Ligarium
 mentio fit: Ego cum ad V. Kal: intercala-
 res priores, venissem manè ad Cæsarem etc.
 Cæpit autem hæc forma anni Iuliani in or-
 be Romano usurpari anno U. 709 Anno
 ante Christi nataleni 43. Quam propter
 eximiam commoditatem Ecclesia Christia-
 na etiam toto orbe amplexa est, Quæ diem
 bisextilem, quarto quoq; anno statim post
 diem

diem diem 23 Februarij proxime ante diem
 em Matthiae apostoli, calendario suo intex-
 it: ita ut perpetuo festum Matthiae, quin-
 to à fine Februarij die celebretur & eandē
 literam f & appellationem Cal: Martij re-
 tineat, & proxime precedenti etiam in-
 tercalarij dici impertiat. ut in Computo di-
 citur,

Bissexturn sextae Martis tenuere Calenda.
 Posteriore die celebrantur festa Mathiae.

Hinc errata multorum, qui hoc anno
 bissextili 1568 diaria ediderunt, & fe-
 stum Matthiae ex sua sede, in diem f & a
 litera f in e translulerūt: nec literam f, sed
 vel d, vel c pridie Cal: geminarunt, facile
 iudicari queunt. Adeo autem necessaria
 est haec diei bissextilis intercalatio, ut eo
 omisso, intra 700 annos solstitium aestiuum
 in Decembrem, Bruma in Iunium, & sic
 aestiui menses in hibernos, hiberni in esti-
 uos migraturi essent. Etsi autem propter
 hanc diei bissextilis intercalationem nunc
 continuis 1611. annis, eosdem menses
 tanquam sedes certas, aequinoctia & solsti-
 tia habuerunt, tamen sensim recesserunt
 dieb; circiter 14 anticipando (Nam equi-
 noctium

noctium uernum quod in 11 diem Martij
hoc tempore incidit, Iulij & Augusti ætate
ad diem 25 Martij referebatur) propterea
quod pro quinq; horis, 49 M. 16 sec. Sex-
integræ horæ, quaternis annis collectæ in-
tercalantur: atq; ita annus usualis ferè 11
minutis uertente anno maior est. Quæ res
cum festi paschæ celebrationem legitimam
in Synodo Nicenâ mandatam perturbet,
sæpè de anni emendatione, & æquinotij ac
solstitijs, in ea loca, quæ tempore Synodi te-
nuerunt, reducendis deliberatum est.

Ac Regiomontanus, a Sixto 1111 eâ
de causâ Romam vocatus, censuit, si porro
etiam æquinotia & solstitia regredi nol-
lemus, singulis annis 135 unum diem in-
tercalarem omittendum esse. Sed longius
me, atq; volebam, à proposito dierum &
anni bissextilis mentio abduxit, cum id
solum hoc exemplo docere voluerim, stu-
dia Philosophiæ & bonarum artium, quæ
in scholis profitemur, Ecclesiæ Dei & Rei-
publ. necessaria, Ideoq; diligenter & se-
dulò colenda esse.

ὄντω πᾶσι ἄνθρωποι συμφροσιν] Ita
hos

hoc totum, quod Homo dicitur, nihil nisi calamitas & miseria est.

οὐδὲρ ἀκιδνοπερο γαῖα τρέφει ἀνθρώποιο.
ὁ βίθ' ἀλκιδῶς ὁ βίθ' ἀλλὰ συμφορὰ.
Ita omnino calamitosus est homo. Fortè legendum, οὕτω πᾶς ὅστι ἀνθρώπος.

οὐ γὰρ μέγα πλοῦσι μάλλον τῶν
ἐπιμέλιω ἔχοντες, ὁ λβιώπερ ὅστι Di. P. 7.
ves non est beator eo, qui panem quoti-
dianum habet. Seneca. Beatus est, non
quem vulgus appellat, ad quem magna
pecunia confluit, sed cui omne bonum in
animo est.

Summum bonum est DEVS in huma-
no corpore hospes, videlicet Animus re-
ctus, bonus magnus, cui magno nihil ma-
gnum est. Si vis esse felix, Deum ora, ne
quid tibi ex his, quæ vulgò optantur, e-
veniat. Huc Laudes Vitæ Rusticæ apud
Virgilium Georg. 2. & Auræ Mediocri-
tatis apud Horatium passim, conferantur,
& in Tragædijs Senecæ:

Stet, quicumq; volet, potens
Aulæ culmine lubrico.
Me dulcis saturet quies
Obscuro positum loco, &c.

Sic

Sic Gyga, primo ex hac familia Lydorum regi, oraculum sciscitanti, ecquis se viveret felicior, Apollo prætulit Aglaum Sopdiana Arcada, qui nunquam ex tugurio suo egressus erat Plin. lib. 7. c. 46.

ἀπείρη δὲ βῆσι, ἄτης καὶ ἐπιθυμίας, expers est magnarum calamitatum & iniustarum cupiditatum, quibus plerique opulenti & potentes Reges sibi magnas calamitates accersunt. Ἐσφοιστὴ ἀτας θαλίω, ὑπὲρ μέτρον, ἄλγῃ ἔχουσι.

πάντα ταῦτα συλλαβῆν) hæc omnia simul consequi nemo potest. Non uni dat cuncta Deus, & juxta unum bonum duo mala distribuit hominibus, iuxta Pindarum. τελευτήσῃ εὐχαριστωῆ] Placide, cum Gratia & εὐφροσύνη, αὐτὸς χαίρων, καὶ ἄλλοι εὐφροσύνη.

πρὸς ἕξασ ἀνέτρεφε] ut Pompeium & alios Reges & principes innumerabiles.

Non sic Libycis Syrtibus æquor

Furit alternos volvere fluctus

Non Euxini turget ab imis

Commo-

Commota vadis unda : ni-
vali

Vicina polo, ubi ceruleis
Fimminis aquis, lucida versat
Plaustra Bootes:
Ut precipites Regum Casus
Fortuna rotat.

οὐτε ἐχαρίζετο, οὐτε λόγον] Cræsus hæc
dicenti Soloni, nullam Gratiae aut Benis-
gnitatis significationem ostendebat, sed di-
mittebat, tanquã fatuum, qui omisis præ-
sentibus bonis futura spectare iuberet. Ta-
les fatui omnes Prophetæ, Apostoli &
Martyres fuerunt.

ἔλαβε ἐκ θεῶν νέμεσις καὶ ὄσπον] Comes [u-
perbiæ est καὶ πόσεια. &, Abominatio est co-
ram Deo, quicquid inflatum est in mundo.
Sennaberis. Nabuchodonosor. Hæc est Ba-
bylon quam EGO edificavi. Timotheus.
Hoc EGO feci, non fortuna.

ἔχοντ' & δὲ οἱ εὐχεστοί] AD RASTI
polluti fraternâ cæde, nati ex familiâ Re-
gum Phrygiæ, Excommunicatio, vt Peleus

H

ob

ob fratrem Phocum casu in ludo Disci interfectum à patre Æaco excommunicatus in Æginam Thessaliæ venit. Phœnix ob novercam supratam 17. 9. Formula excommunicationis in Oreste Euripidis & Oedipo Tyranno Sophoclis extat.

καθαρσις ἐδέετο] expiationem, Receptionem, Absolutionem ab excommunicatione, seu Proscriptione.

Συδὲς χθίμα μέγα] Similis Phrasis apud Lucianum in Abtione ἢ Ρωξάνη κἀθηκτὴ παμαλὸν ἢ χθίμα παρθένου. & infra Herod. p. 195. πολλὸν ἢ χθίμα τῷ ὀείωρ p. 180. χθίμα πολλῶν νεῶν. Conferatur autem VENATIO APRICALYDONII in Æolia, Metamorphos. lib. 8.

τὰ τῷ μισῶν ἔργα διαφδείσκει] Is modò crescentes segetes proculcat in herba Nunc matura metit fleturi vota coloni. Et Cererem in spicis intercipit.

Νεόγαμῶν ὄσι, καὶ ταῦτα οἱ νῦν μέλα] Deuter. 24. novis Maritis vacatio à Militiâ primo anno conceditur.

p. 8. ὁποσθεωρῶν utentibus, contentis hoc responso Mysis.

ἐνδοκίμειν] Specimen virtutis illustre edere, seu Nominis celebritatem quærere.

ἢ λόγῳ

ἢ λόγῳ ἐνάσασον] Generosa natura
 Rationibus & argumentis persuaderi, non
 serviliter cogi volunt. Duplex .n. Guber-
 natio est δεσποτική καὶ πολιτική. Ulys. 17. 6.

τὰ παραλαμβάνόμενα, ea, quae su-
 scipiuntur.

φυλακὴν ἔχωρ' εἰ πῶς δυνάμην, ἔπει-
 πής ἐμῆς σε ζώης, διακλεψαί, curam adhi-
 bens, ut possim tempore mea vitæ te sub-
 trahere, eripere ex imminente morte. Sed
 volentem ducunt fata, nolentem trahunt.

Ὅφειλες γὰρ ἐμεῦ προποίησαντ' &
 χεῖρ' ἔς σε χεῖροισι με ἀμειβεσθαι. Insigne
 Noëma de Officio referenda Gratia. Sed
 quia Omnes Ingrati Deo, & parentibus, &
 alijs benemeritis sumus: ideo non mire-
 mur eos potissimum, qui summis beneficijs
 à nobis affecti sunt, summa maleficia re-
 ferre. Das ist der Welt danck. Et liber-
 ratus à patibulo liberatorem suspendat.
 Recitata fabula de Serpente & Rustico.

ἔπει δὴ κίσει, ut vobis noceant.

Ἄγγελῶν τῶν κροίσων] εἴργει δὲ ἑ-
 δεῖς ἄγγελου κακῶν ἐπῶν, ut Parysatis
 H 2 nunciata

nuncium mortis Cyri Iuniaris crudelissimo supplicio afficit. Plut. Artaxerxe.

πεπονηθῆς ἐκ] ἀπὸ πρᾶτερο μέδιο, ἔδερ
πεπονηθῆς κακὸν ἀρμὴ πρᾶποιν

Διὰ καθάρσιον, Expiatorem.

ἑπίσιον, πρὸ ἐπίσιον, Domesticum, la-
rarium [ab ἐσία, focus] ὕψις Ignis
Dei, ignis [sanctus] Præsidentem Domus, seu
hospitalem.

ἑταίριον, Socialem, præsidentem Amicitie,
& Fidei amico debita.

ΜΕΤΑ ΔΕ, ἢ ΑΣΥΡΓΕ ΤΣ ΚΥΑΞΑΡΕΩ.

P. 9.

CROESVS nimum crescentem PER-
sarum potentiam reprimere, & bellum
CYRO inferre cogitans, veritatem Oracu-
lorum, quæ consulere de eventu belli de-
creverat, primum explorat. Astyagis Me-
dorum regis à Cyro capti historiam infra
fol. 23. & deinceps usq; ad 28. prolixè
recensabit.

ἄπειπερᾶτο τῶν μαντιῶν πᾶμφα ἐξ
Δελφῶν, ἐξ Ἀβας τῶν φωνέων, ἐξ Δωδών-
νῳ, περὶ Ἀμφιάραον, καὶ Τροφῶνον.

DELPHIC I oraculi vetustissimi, cu-
ius Homerus etiam ante bellum Trojanum
Odyss. 8. meminit, originem & historiam
integram, prolixiss. recitat Pausanias in
Phocicis

Phocicis fol. 254, 255. & sequentibus.
 & Diodorus Siculus lib. 16. p. 573. Fuit
 in medio templi Hiatus, cui in tripode insi-
 dens Pythia, exhalante inde spiritu acri &
 vehemēti cum sonitu adflabatur, & in fu-
 rorem acta, sciscitantibus, ad quasita sci-
 tē & argutē, sed ambiguē plerunq; car-
 minibus respondebat. Vicinum monti Par-
 nasso fuit, qui fortasse nomen habet ab
 Πῆμος mons, vel potius Πῆμος Hiatus, &
 Πῆμος Nahas, augurium, vel divinatio.
 Mons divinationum, vel Hiatus divinati-
 onum. Pueri versus aliquot Oraculi Del-
 phici meminerint.

καλλιστον τὸ δικαιότατον, λῶσον δ' ὑγια-
 ῖν δ' ἰδ' ἰσον δ' ἐτυχῆν, οὐ τις ἕκαστος ἐξῆ. (νειμ.
 Ἀνδρῶν δ' εὐόρκος γενεὴ μετόπισθερ ἀμείνων
 ταῖς αὐταῖς τεχνάσι ἀλώσεται αἶς πρὸς ὑπης.
 Paus. Messen. (Ξε.

Aristot.

ABÆ, non procul ab Elatea & mon-
 te Helicone, cuius infra πολυμν. memi-
 nit. Περσῶν ἐδ' ἴσον πάντα, & c. καὶ Ἀβῆας,
 ἐνθα ἦν ἱερὸν Ἀπολλωνῶν, πλεῖστον Διοσκυ-
 ροῖσι τε καὶ ἀναθύμασι πολλοῖσι κατασκε-
 νασμῶν. ἦρ δ' ἐλικοῦ τόπος, καὶ ἴσον ἔστι

p. 245.

ῥησιγίον αὐτοῦ καὶ τὸ τοῦ ἱερῶν σὺνδύσων
 τε, ἐν ἐπιγραφῇ. Persæ omnia vastarunt,
 ut Ad. is, ubi erat templum Apollonis, dives
 thesaurus, & Donarijs multis ornatum.
 Erat autem tunc, & nunc est ibi oracu-
 lum. Et hoc templum Persæ cum spoli-
 asent, cremarunt. Et in Vrania. p. 262.

DODONÆVM, antiquissimum
 omnium, in Epiri regione Thesprotia, à
 Dodanim filio Iavan Nepote Iaphet, Ge. 10.
 Qui domiciliū suum, & sedem familiae &
 Ecclesiae suae ac Scholae, in qua doctrinam
 de Deo propagavit, in ea Epiri orā fortas-
 se habuit. Id à columbâ, ex Ægypto evo-
 lante, primò monstratum fuisse, Herodo-
 tus ἐν τετάρτῳ. commemorat, quod ex Dilu-
 vij historia emanasse, & à posteris, qui
 doctrinam patrum amiserant, depravatum
 esse apparet. Versus Oraculi Dodonæi re-
 citat Pausanias :

Ζεὺς ἦρ, Ζεὺς ὄσι, Ζεὺς ἕσσει, ὦ μέγαλε Ζεῦ,
 μήθ' ἱκέτας ἀδικῆρ, ἱκέτας ἱεροὶ τε καὶ ἀγνοῖ.

Hinc Iupiter Dodonæus ἱλιάδ. π.

Ζεῦ ἄνα Δωδωναῖε πελάσγικε.

Ἐ ὄδ' ὕσ. ξ.

ἐκ δ' ἑσθῆς ὑψικόμοιο Διός, βάλιν ἐπακῶσαι,

A M.

AMPHIARAI, prope Oropum in fi-
 uibus Atticæ & Bœotia, dormientibus in
 templo, substrata pelle Arietis, in sacrifi-
 cio maceratus, per somnia respondit. Pausan.
 Atticis p. 9. & Herodotus Kran. p. 262.
 Fuit autem Amphiaras & vates & bel-
 lator bonus, à Pindaro laudatus, Melam-
 pi nepos, Alcmaeonis & Amphilocho pater,
 ductus ad Thebas ab Adrasto, & fugiens.
 Hiatus teriæ absorptus. Æschylus in ἐπιπέ-
 τῳ ἰδὶβάε. ὅς γὰρ δὸκῆν ἄγιστος, ἄλλ'
 εἶναι δέλεα, Nam cupit Esse Bonus magis
 quam Bonus esse videri.

TROPHONII Iovis Oraculum, in
 Lebadea Bœotia, tetrum & horribile an-
 trum fuit, in quod, certis lotionibus & sa-
 crificiis expiatus, per scalas angustas de-
 scendebat, & in cavernam inferiorem,
 ceu adytum abreptus, futura, de quibus
 querebat, vel oculis cernebat, vel voce
 recitata exaudiebat.

Descriptio Oraculi TROphonij integra
 extat in Bœoticis Pausaniæ p. 248. 246.
 247. ubi & Genealogiam recitat.

qui sedem familia & scholæ suæ eo in lo-
co fortassis habuit, dictum existimatur.
Situs templi Ammonis, & fontis vicini,
describitur ab Arriano de rebus gestis A-
lexandri Magni lib. 3.

κραιταξιῶσι] κραταξιῶσι χελῶνης.
acris Testudinis, nares tentantis.

ΜΕΤΑ Δὲ ταῦτα δυσίησι μεγάλασι,
τὸν ἐν Δελφοῖσι θεὸν
ἰλάσκετο.

SACRIFICIA & ANATHE-
MATA CROËSI, de quibus Aristote-
lis sententiam, in Rhetoricis, studiosi
meminerint χαίρει ὁ θεός, ἔ τῶς δατώ-
ναι τῷ θυοδωῶν, ἀλλὰ τῆ ἐνοσεία τῷ
θυόντων, congruentem aliqua ex parte cum
Prophetarum dictis. Esa. i. Quò mihi mul-
titudinem victimarum vestrarum. Ose. 6.
Misericordiam volo, & non sacrificium.
Plato in Alcibiade, Non donis flectitur
Deus, ut avarus fœnerator, sed animum
intinetur.

ἠήσκει] pro ἠήσκει, congregans, coacer-
vans, ἀ κέω.

H 5 ὡς

ὡς δὲ ἐκ τῆς θυοῖας ἐρρίετο καὶ ἄχρῳ
 μίον Θ] cum ex eo sacrificio immensa vis
 auri defluxisset.

ἡμιπλίνθια, Semilateres, dimidiatos
 lateres. Est autem πλίνθος, LATER,
 figura solida Parallepipeda, cuius longitu-
 do & latitudo equalis, crassities minor
 est, quales sunt lateres quadranguli, quibus
 inferius pavimentū sternitur. Quare πλίνθος
 ἡμιπλίνθος est tetragonus ad talis lateris for-
 mam factus. Et parietes, à duplici vel
 triplici laterum ordine, διπλίνθιοι & τρι-
 πλίνθιοι vocantur. Hinc ἡμιπλίνθια, quo-
 rum latitudo dimidio minor est longitudi-
 ne. Vt si longitudo sex palmorum, latitudo
 trium palmorum, crassities unius palmi.

ἀπείροσ χρυσὸν Sein Goldt/Bedigern
 Gold/quod nulla excottione amplius indi-
 get.

ἄδνησ χρυσὸν Albidi, Argentosi, multo
 argento mixti.

τρία ἡμιτάλαντα] 2 cum dimid. Ta-
 lanta. Si proportione decuplā valor ar-
 genti augeatur, 2 cum dimid. Talenta erunt

15000

5000 coronati Nam talentum argenti
sunt 600 coronati.

Adolescentes festivissimum Luciani
dialogum, de his Cræsi donarijs legant, in
quo Charon ex inferis à Mercurio in cel-
sissimam totius mundi speculam ductus,
Cræsi & ceterorum mortalium stulticiam,
tantopere Aurum admirantium ridet; &
ferrum multo præstantius esse Auro, Solon
disputat, & Auri ac omnis humanæ opu-
lentiæ & potentiæ inanitatem (vanitatem)
Cræsi & Cyri Tragicarum calamitatum
exemplis demonstrat.

ἀλλὰ ἕως ἐκεῖνός ὁ κροῖος ἔκλυε.
] Sed quos queso. Cræsus emittit, aut
quid in humeris portant? Mer: Aureos late-
res Apollini donat pro responsis ipsi datis,
propter quæ paulo post peribit: nimium
enim oraculorum studiosus est. Cha: Est
ne aurum illud emicans, resurgens & pal-
lidum cum rubore? Nunc enim primum de
quo sæpe audio, uidi. MER: Illud quidem,
mi Charon, celeberrimum nomen, de quo tanto-
pere pugnatur. Char: Atqui ego non ui-
deo, quid boni ei insit, nisi hoc solum,
quod portantibus eo grauentur.

Mer:

Mer: An non nouisti, quanta bella, quanta insidia; latrocinia, periuria, caedes, uinculorum perpeſſiones, longinqua nauigationes, mercatura, & quanta ſeruitutes propter id ſolum ſiant? Ch: propter illud Mercurij? multum ne hoc a ferro differt? noui enim ferrum, obolum a ſingulis nauigantib: (uti ſcis) exigens. Mer: ſcio. Sed ferri copia magna eſt, quoniam in minori precio habetur, nec tanto ſtadio id ſibi atq; aurum comparare ſtudent homines; auri uero minor copia, quod magnam contentionem corporis & labore quærentes in uisceribus terræ reconditum effodiunt: licet & illud ex terrâ effodiatur, quemadmodum & plumbum & cætera. Cha: Magnam mihi narras hominum ſtultitiam, qui tanto amore pallidam & onuſtam poſſeſſionem proſequentur. Mer: Sed Solon ille, mi Charon, illud aurum, ut uides, mihi amare non uidetur: uidet enim Cræſum, & Barbari illius iactantiam & inanem oſtentationem: & ut mihi uidetur, uult ipſum aliquid interrogare: auſcultemus igitur.

Sol: Dic mihi, o Cræſe, putas ne Apollinem his lateribus indigere. Cræ: Per Iouem. Non enim in Delphis tale unquam illi dicatum

catum est donarium. Sol: Deum igitur bea-
 tum fore arbitraris, si præter cætera etiã
 hos tuos lateres possideat? Cræ: Quid ni?
 Sol: Magnam tu mihi in cœlis narras pau-
 pertatem, si ex Lydia ab illis aurum adue-
 hendum erit, quando id desiderauerint. Cr:
 Quæ enim terra, quæso, tantum auri, quã
 nostra funderet? Sol: Dic mihi, na-
 scitur ne ferrum in Lydia? Cr: Non mul-
 tum. Sol: optimo sane indigetis. Cr: ferrum
 quomodo præstantius auro? Sol: Si respon-
 deris, non ægrè ferens quippiam, ex me
 hoc cognosces. Cr: Interrogo Solon. Sol: V-
 trum seruantes alios, aut seruati ab illis
 meliores sunt? Cr: seruantes profecto. Sol:
 Si igitur Cyrus, ut multorum sermo est,
 Lydos inuasit, exercitui tuo aureas ne
 hastas cõparabis, aut tunc tibi ferrũ neces-
 sarium erit. Cræ: Ferrum omnino necessa-
 rium erit. Sol: Et nisi tibi ferrum compara-
 ueris, omne tibi aurum ad Persas, ferro
 hastarum expugnatum & captum, auibit.
 Cr: bona uerba quæse. Sol: Ne igitur hoc
 accidat, unã uoce & consensu mecum fas-
 teberis, ferrum auro præstantius esse. Cr:
 Iubes igitur me ferreos lateres Deo offerre,
 aurum uero domum rursum reuocare? Sol:
 Neq

Neq; ille ferro indiget. Sed si ferrū, aut aurum obtuleris, alij, quidam hæc ablata à te possessioni suæ adycient, & lucrum sibi inexpectatum aut commune inuentum etiam esse ducent, ut Phocenses, Bœotij, etiam Delphici ipsi, aut alius quidam Tyrannus, qui in regionem tuam incursiones facere cogitat. Deo verò hæc tua aurea opera, mira arte elaborata, curæ non sunt. Cr: Semper tu meas diuitias oppugnas, ac ob eas mihi inuides. Merc: Non tolerat, mi Charon, Cyrus Rex Lydorum libertatem loquendi & perspicuam ac apertam sermonum ueritatem, Sed mirum hoc sibi uidetur, hominem infima conditionis, adeoq; pauperem se non reuereri, sed summâ cum libertate, id quod cognitum & expertum habet eloqui: memor igitur paulo post Solonis erit, quando captus ad ignem à Cyro adductus fuerit. Audiui enim Clathona paulò ante recitantem singulorum uitæ, à fati inuinctam & concessam conditionem & longitudinem, inter quæ & hæc scriptæ erant. Cræsum a Cyro captum, & Cyrum ipsum a Massagotide interemptum iri. Vides ne Scythum equo albo insidentē erumpere? Cha: per Iovem. Mer: Tomyris illa est,

est, amputatum Cyri caput in utrem sanguine iniecit. Videsne filium Cyri iuuenem? Cambyses, ille est, hic patri in imperio succedet & postquam multa in Æthiopia & Lybia turbarit, & excidio perdidit etiam interfecto Api finem uitæ à Diis præscriptum consecutus, mortem cum vita commutabit, Ch: O res plena risu, sed nunc quis eos qui antea, præ se alias negligebant & contemnebant, eodem, modo, quo antea suspiceret & aut quis unquam crederet fore, ut Cræsus paulo post caperetur: Illius verò Cyri caput in utrem plenum sanguine conijceretur.

ἀμφορέας] 600] Amphora capit 48 Sextarios. h. sex Stubiche. Sexcentæ amphoræ faciunt 3600 Stubiche. h. centum Tinas. Num vna Tina nostra capit 32 Stubiche.

θεοφανίσι] in festo Theophaniorum. Sic natalem Christi postea in ecclesia nominarunt.

μεγάλῳ ἀρχῶν μιν κατὰλύσει] versus integer retitatur ab Aristotele lib: 3 Rhetoricorum pa. 238.

κροῖσθ' Ἄλυρ διαβάς μεγάλῳ ἀρχῶν κατὰλύσει.

Cuius sententiam infra p. 20. V. 7. 8. Pythiæ ipsa interpretatur.

ἕνο-

xenophon aliud responsum Cræso datum commemorat. (σεα.

Σαυτοῦ γυνώσκων ἐυδαίμων κροῖσε πρεσβύ-
 δ' ὅ σατήροισιν ἐνάστον χρυσῶν] cuiq[ue] civi
 Delphico donavit duos Stateres aureos
 Zwischen doppel Ducaten, quales sunt Regis
 Hispanie Ferdinandi bicipites, valentes
 duobus Ungaricis. Quod si grandiores seu
 Unciales stateres fuerunt, singulis viginti
 florenos nostrates donauit. Nam stateres
 Cræsei, Darici, Philippei, paulo minus no-
 stris Portugalesib. valuerunt. Argentus
 stater quatuor drachmas valuit, dimidium
 Talerum, cuius mentio fit Matt. 17. in fine.
 Vbi Petrus extrahit ex ore piscis solvit
 pro se & Christo Romanis, qui diarachmon
 templo debitum, exigebant.

προμαρτίων καὶ ἀγγελίων] prerog-
 tivam seu primas in sacrificando & renun-
 ciando oraculo. Quidam pro ἀγγελίων le-
 gunt ἀπειλίω immunitatem.

ἐπιφρονεῖτο αὐτῶν] instabat ei immo-
 dice, & insolenter eo utebatur.

ὅτι αὐτῶν βασιλευς] Mulus natus ex
 Alino & equa, declaratur per Pythiam
 infra fol. 20. V. 10. 11. Carolus V. est mu-
 lus patre Philippo Germano Austriaco,

⊕

& matre Hispanâ procreatus. Sigismun-
 dus III. Poloniae rex, patre Sueco, ma-
 tre Polonâ. Cyrus ex patre Cambyse Per-
 sâ, & matre Medâ. Sic pleriq; Reges &
 principes in Europâ sunt multi ex diversa-
 rum nationum parentibus nati. Mula ex
 Equo & Asina. Hinnus ex Equo & Asinâ
 masculus.

μετὰ δὲ ταῦτα ἐφρόνιζεν ἰσοπέωρ.

Cræsus, bello adversus Persas decre-
 to, auxilia à potentissimis Græcorum pe-
 titurus, Statum Reipublicæ Atticæ, Pisi-
 strati tyrannide oppressæ, & Lacedæmo-
 niorum, qui Tegeatas recens vicerant,
 per vestigat. eaq; occasione HISTORIAM
 CIVITATIS ATTICÆ sub Pisistrato, & LA-
 CEDÆMONIORUM, sub Leone & ALEXAN-
 DRIDE Regibus, Cræsi historiæ Herodotus
 intexit.

το μὲν πάλυ πλάτωνος] Planetæ, Er-
 rones, hinc inde vagantes, vnde πέλαιγοι
 (ciconiæ) pro πελάσγοις dicti sunt. P E-
 LASGORVM sedes antiquissimæ in
 Thesaliâ fuerunt, vnde à Deucalione pulsi
 in Epirum, Italiæ Hetruriam, in Æolidem
 I Asia

130 EXORDIUM

Asiae dispersi sunt, partim in Thessalia manserunt; à quibus, pars Thessalia, à Cetesioris Alpibus, usq; ad Magnesium & Mare Ægeum pertinens, PELASGIA dicta est. Plura de Pelasgorum migrationibus Strabo lib. 5. p. 153. 154. & lib. 7. p. 226. lib. 13. p. 428.

Δευκαλίων & Βασίλειος] Rege Thessaliae, annis 780 post diluuium Noë, quod cum Thessalia diluuium sub Deucalione Ovidius confundit.

Prometheus

DEUCALION, Rex Thessaliae, circa annum mundi 2440, circa id tempus, quo Moses filios Israël ex Ægypto duxit.

HELLEN, à quo Ἑλλήνες primum ducti.

DORVS

Æolus

Athamas

Cretheus

Salmoneus

Phryxus, qui ab Ætã socio inter-

Æson

Tyro

fectus, Argonautarum expeditioni occasionem præbuit.

IASON
Dux Belli

Neleus

Argonautarum.

NESTOR,

qui ad belli Trojani tempora vixit.

Φειών-

Θηλιωτικῆ] Thessaliae partem Australem, ad montem Oetam: ab ortu sinuus Maliacum usq; ad Penei ostium; a boreâ, Ossa & Pieriam; ab occasu Pindum habet, ac perlabitur eam Sperchius fl.

ὑπὸ τῶν ὄσων καὶ ὀλυμπεσιν] montes Thessaliae, ad borealem Phthiotidos oram, quos Peneus fl. interluit. Sicut Phthiotidis, Ossa, Olympi, Estiotidis, PELASGIAE, Pindi, in Tabula Graeciae studiosi contemplantur.

Πινδῶν] monte, qui Thessaliam ab Epiro dirimit.

Δρυοπίδα, ad Oetam montem, Doris postea dicta.

Κρησῶνα] Stephano Thraciae urbs est p. XI. prope Hellepontum, cuius infra Herodot. τετ. p. 150. V. 38. 44. meminit. Πλακία, Helleponti: Σκυλακία itidem Helleponti, prope Cyzicum.

τῶν δὲ τῶν ἑθνῶν τὸ μὲν Ἀθηναίων
κατεχομένων.

ATHENIENSIVM Reipublicae status sub PISISTRATO Tyranno Cræsi συγγράφω, circa A. M. 3420.

Cum verò ATHENÆ, celeberrimā totius Græci urbs fuerit, non solū propter res bello, adversus Persas, in primis gestas; verū etiam propter studia doctrinarum, & Philosophorum ac Oratorum illustrium frequentiam; ex qua tanquam fonte Augusto & perenni, omnis sapientiæ ac eloquentiæ rivi ad nos propagati sunt: gratum nobis & jucundum erit, qualis, antiquis illis temporibus, civitatis status fuerit cognoscere.

Vetustissimus autem Atheniensium Rex, Actæus, à Pausania, diu ante Trojana tempora nominatur, cui gener Cærops successerit: huic Cranaus: à genero Amphictyone regno privatus, qui vicissim ab ERËCHTHEOI. dejectus est. Hic primus ERichthonius, currus & quatuor ausus jungere equos, rapidisq; rotis insistere victor.

|
α

Cephi=

α

Cephisus Thebanus — PANDION — Chione, nupta Regi Thracum ad Parnassum.

Praxithea — ERECHTHEVS — EVMOLPUS
 II. filiam pro patre obtulit. Lycurgus contra Leocratem. Rex Thracum.

Cecrops. Procris, CREUSA, Orithyia, Orneus, uxor Cephalis. nupta raptā a Boeotia Thracum. Petrus pulsus Megaram. ION cum rege Herod. lib. 7. O. vid. Metam. 6.

ÆGEVS, Athenas recusavit, ex Æthra Pitthei filia. NISVS, Pa-las. quo Ly-men accepit. Herod. x. p. 36. Lycus, a quo Ly-men accepit. Menestheo, & ad Trojam militavit 17. B.

THESEVS, cives Atticos, in agris sparsim habitantes, in unam urbem Athenas coegit, Thuc. 2. p. 33. Hoc apud Molossos capto, MENESTHEVS, a Castore & Polluce adjutus, Rex factus est. 17. B.

Demophoon Thesei filius.

13

Post

Post hunc celebratur MELANTHVS,
Andropompi filius, ex Pylo oriens, qui
Xanthum Bæothum in Monomachia in-
terfecit

CODRVS, Rex Athen. pro patria moritu-
rus mendici habitu se trucidandum Pelos-
ponnesijs obiecit. Lyeurgus contra Leo-
cratem. Postea Democratia Athenis fuit
usq; ad PISISTRATUM, qui vulpino astu, sic
imulatione summae humanitatis, liberalita-
te munerum, blanditijs verborum, pro-
missis beneficiorum ingentibus, & alijs ar-
tibus benevolentiam populi Atheniensium,
Senatus & civium auctam sibi conciliauit,
vt Soloni, de insidijs ac molitionibus Pisis-
trati, propinqui sui, ciues fideliter præmo-
nenti, fidem non haberent, & tandem ei
satellitium seu præsidium adiungerent. Quo
viso, SOLON, ne spectator esset tyran-
nidis in eâ urbe, quam ipse paulo ante li-
beram, optimis legibus fundarat: in spon-
taneum exilium iuit, eaq; occasione Ægy-
ptum, Asiam, Cyprum, perlustravit, &
tandem in Ciliciâ, Solis, urbe à se condita,
obiit. Partem Genealogiæ Pisistrati ad-
scribo,

Megacles

Megacles

ALCMÆON, Cræsi amicus, He-

rod. 6. p. 195.

MEGACLES, Pisistratus Hippocrates.

ti æmulus. p. 11. 12.

CLISThenes, e- Filia, --- PISISTRATA
 jectis Pisistratus Pisistratus, à Pisistratidis, Democrato reconciliato Nestoris tiam Athenis re- liato nupta. filio nomē
 (luit. Hero- habens, & à Codro,
 dot. Sept. 161. 162. Melanthis filio, or-
 tus, Tyrannidem Athenis occupavit.

HIPPias, HIPpar- Thessalus. Heg-
 propter Ty- chus, σοφώτα- sistratus,
 rannidem, A- τῷ. interfe- Sigeoprae
 thenis pulsus, etus ab Ar. festus. 168.
 anno 20 ante modio, Herod. 5. p. 159.
 prælium Ma- Thucyd. p. 158 & 5.
 rathonium, fugit ad Darium Regem Per-
 sarum, Herod. 5. p. 161. 169. 192.

Pisistratus.

Archedice nupta Æan-
tidi Lampjaceno.

τὸ μὲν Ἀττικὸν κατεχόμενον καὶ διὰ
 [πασμύου] Atticam, gentem Ionicam, te-
 neri & oppressam esse à Pisistrato, Cræ-
 sus audivat.

Χίλων δὲ ὁ Λακεδ.] Unus ex septem
 Græciæ sapientibus, cuius Apophthegmata
 seu Præcepta vitæ ac morum sapientissi-
 ma, recitat Diogenes Laërtius libro pri-
 mo, & Epitaphium adjungit

τὸν δὲ Δοξυδέφω & πάσης χείλων' ἐφύ-
^{τευσεν}
 ὅς τ' ἦν ἐπὶ σοφῶν πρῶτος ἐφυσόειν.

γενέσθ' οἱ] natum ei esse à γυναικί.
 unde γένεσις, Nativitas. Sic Paulus hoc
 verbum usurpat, Gal. 4. misit Deus filium
 suum γενόμενον ἐκ γυναικὸς, Natum ex
 muliere. Rom. 1. τὸ γενόμενος ἐκ ἀδέρμα-
 τος Δαβὶδ', qui natus est ex semine Da-
 vid. Ioh. 1. ὁ λόγος σὰς ἐγένετο. Phil. 2.

πασάλων] maritimis, nautis, ex ma-
 ri victum quærentibus, Schipper und
 Boosleut fece vulgi.

τ' ἦν ἐκ πεδίων] quos olim in agro At-
 tico habitantes, Theseus in urbem coege-
 rat, Agricolis, Turbâ Rusticâ.

μεγαλο

μεγακλέδης τῷ Αλκμαίωνῳ] qui
postea socer Pisistrati reconciliati fuit. Vide
in Genealogia Pisistrati, paulò ante po-
sita.

καταφρονήσας τῶν τυράννων.] non con-
temnens, sed Affectans Tyrannidem.

ὑπερακρίων] montanos, seu Arci vi-
cinos, patritios, nobiles propugnans.

τρωματίσας ἑαυτῶν] Solon in Episto-
la ad Epimenidem. Qui Pisistrato, ne ty-
rannidem invaderet, non obstiterunt, sum-
ma Reipublicæ detrimenta invexere. Neq̄
verò mihi futura prædicenti fides habeba-
tur. Ille fidelior existimabatur Atheniensi-
bus blandiens, quàm ego vera proloquens.
Positis igitur armis pro curia, his qui-
dem, qui Pisistratum gestire tyrannidem
non animadvertunt, sapientiorcm; eis
verò qui libertatē reip. asserere metuerēt,
fortiorem esse me dixi. At illi Solonis in-
terpretabantur insaniam. tandem ita pa-
triam contestatus excessi. O patria, Hic
quidem Solon ille tibi opem ferre & facto
& dicto promptus & paratus est, cæterum
hisce & insanire videor. Itaq; te desertâ,
proficiscor, solus ex omnibus Pisistrati ini-
micus. isti verò & favere & obsequi parati

sunt. Nosti enim hominem amice, quanto ille astu, quo ingenio, qua arte tyrannidem inuasit. Nam cœpit blandè plebem illucere, deinde sibi etiam vulnera inflixit, ac progressus in publicum, eaq̃ se ab hostibus accepisse vociferans, orabat quadringentos robustissimos iuvenes sibi custodes darent. At illi, me quidem reluctante & reclamante, acquieverunt. Erant autem hi armati validis uestibus. His itaq̃ stipatus statum reip. evertit. Dumq̃ illi, spe inani, pauperes suos, ne mercede seruirent, liberare student, omnes vna sub iugum missi sunt, uniq̃ seruiunt Pisistrato.

ἀπολέσσαι δὴδερ] prorsus interficere.

τῆ πρὸς μεγαρίαν] inter Athenas & Corinthum ad mare, septem vel octo miliaribus Germ. ab urbe Atticâ, versus occasum disitos. Causam belli, ex Salaminos, patriæ Solonis, recuperatione ortam, recitat Iustinus lib. 2. Fuit autem Megara patria Euclidis Geometræ.

Νισῶν τε ἐλώρ] Megarensium emporium, dimidio milliari ab urbe distans, à

NISO

N I S O rege, Pandionis filio. nomen adeptum, & à Minoë Cretensi, proditione Scyllæ filia N I S I, olim captum. Ovidius Metamorph. 8.

ὁ δὲ δῆμος τῶν Ἀθηναίων
ἤρασατο κτελεῖς.

Cum Soloni, fideliter præmonenti, fidem non haberent ciues Athenienses, Pisisi fratri blanditijs & artibus decepti sunt. Quam recordiam postea eis Solon ex Cilicia scribens, his versibus expræbravit, qui à Platarcho & alijs recitantur,

Εἰς γὰρ γλώσσοισι ἔρασατε καὶ εἰς ἔπη αἰμύλας
ἀπὸ δόξης

Εἰς ἔργον δ' ἑδερ γιγνώσκοντες βλέπετε.

Εἰ δὲ πεπώνδατε δεινὰ δὲ ὑμετέρων κακότητα.

μήτι θεοῖς τῶν μοῖραν ἔπεμψετε.

Αὐτοὶ γὰρ τῶν ἡυξήσατ' ἔργματα δόντες,

καὶ διὰ ταῦτα κακῶς ἔχετε δολοσύνην.

νοσῶντες

κωωνφόροι] *Claviferi, Clavas ferentes, Coryti i.e. sceptrigeri. Hinc Quirites i.e. Gubernatores hastâ & sceptro ornati.*

οὔτε τιμῶς, οὔτε δέσμιαι μεταλλοξῶς] *neq; Magistratus presentes, neq; leges à Solone constitutas mutans, sicut Pisistratus ipse ad Solonem scribit.*

Neq; solus Græcorum tyrannidem arripui, neq; mihi rem alienam usurpavi. quippe genus à Cecrope duco. Id enim mihi meo iure vendico, quod Athenienses olim cum iureiurando firmassent, Cœdro illiusq; genti præbituros, postmodum abstulerant. Cæterum in DEOS vel in homines nihil aliàs pecco. Leges quas ipse Atheniensibus dedisti, servari, atq; secundum eas vivere iubeo. Et quidem melius servantur quam possent, si multitudinis imperio res ageretur. Permitto. n. nemini iniuriam fieri, ac tyrannus ego præter dignitatem & honorem nihil à plebe differo, solis eis stipendijs contentus, quæ ips quoq;, qui ante me regnârunt, debebantur. Deniq; Atheniensium singuli decimas frugum suarum separant, non in usus nostros consumendas, verum sacrificijs publicis, commodisq; communibus, & si quando bellum
contra

contra nos ingruerit, in sumptus deputan-
 das. Tibi equidem nihil succenseo, quod
 mentem meam consiliūq; detexeris, quip-
 pe qui id potius reip. studio ciuitatis, quā
 mei odio detexeris, ac præterea quod igno-
 rares cuiusmodi ego Rex futurus essem. Id
 enim si didicisses, æquo animo & conatus
 meos forte tolerasses, & te fugæ haudqua-
 quam commisisses. Redi igitur domum bo-
 nâ fide, mihi & iniurato credens, nihil es-
 se periculi à Pisistrato Soloni. Nosti enim
 neminem etiam ex inimicorum numero
 mali quippiam à me perpeffum. Deniq; si
 placuerit frui nostrâ amicitia, inter primos
 eris. Nihil enim in te fraudis, perfidiæue
 conspicio. Quod si alioqui habitare Athenis
 volueris, pro arbitrio tuo id facies. tantum
 ne nostri causa patriâ excideris. Vale.

SOLON PISISTRATO

Credo equidem nihil me abs te passu-
 rum mali. Nam ante Tyrannidem tibi
 amicus eram, ne nunc quidem magis in-
 sensus, quàm alius cuius Atheniensium qui
 tyrannidem non ament. Sive au-
 tem vnus imperio regi, sive à populo rem
 publicam administrari illis vtilius sit, ex
 sua quisq; sententia statuatur. Certè tyran-
 norum

norum te omnium esse præstantissimum
fateor. Athenas autem redire mihi utile
non esse cognosco, ne quis me iuste repre-
hendat, qui Atheniensibus dudum Reipub.
ex æquo administrandam tradideram, præ-
sensq; oblatam mihi tyrannidem sponte de-
clinaueram, modò rediens factam tuam su-
bita pœnitentia probare videar.

αὐτὰρ ἐκ νέης ἐστὶν ἀλλήλοισι τῶν ἑσσομένων
Ita enim plerumq; fit, ut confæderati vi-
ctores, postea inter se ipsos bella moueant.
vt nostrâ etate, Mauricius Saxo & Al-
bertus Brandeb. victo Cæsare Carolo, inter
se bella, & trisq; exitialia, gesserunt.

ἐν τῷ δὲ δῆμῳ τῷ Γραικίῳ] unde ortus
postea fuit Demosthenes orator.

τῶν αὐτῆν Ἀθωακῶν κατὰ γὰρ] Superstitio
mirificam vim dementandi animos imperi-
ti vulgi habet. & sæpe homines, prætextu
Religionis, in rebus magnis abutuntur, vt
nostrâ etate nomen Euangelij, priuatis cu-
piditatibus, rapinis bonorum ecclesiastico-
rum, & bellis iniustis, potentes quosdam
prætexere videmus.

p. 12.

παίδων οἱ ὑπαρχόντων] Hippia, Hip-
parcho, Thessalo, Hegesistrato.

ἐναγέων εἶναι τῶν Ἀλκμαωνίδων.] cum
dicerent.

dicerentur Piacula, seu iniusta cæde pollu-
ti Alemaconidæ, quorum maiores, Cylonem
& socios supplices, datâ fide puniendi eos
citra mortem, interfecerant. Herod Τετραχ
p. 162. 163. Thucyd. lib. 1. p. 28.

εἴτε ἰσορῶσῃ] siue interrogauerit ma-
ter siue non, indicat matri.

καταλόοσσετο] reconciliabatur militi-
bus contra Pisistratum.

εὐαλλάσσετο τὸ πᾶράσσῳ] vt Christi-
anus 11 Daniæ rex, cognitis subditorum
aduersus se hostilibus animis & molitio-
nibus, sponte ex regno discessit. A.C. 1523.

εἰ ἐρετσίῳ] Eubææ urbem amplissi-
mam post Chalcidæm, cuius infra p. 169.
190. 191. 194. meminit.

οἱ σφι προειδέατο] quæ ipsis notæ e-
rant, quarum beneuolentiæ prius ipsis per-
specta erat.

ὁ πολλὸν λόγον] vt non multis verbis
utar.

νάξι & Δύξδαμῆ] quem Pisistratus
bello captus a se insula Naxo præfecerat.

ὁ ἐρετσίῳ] Pisistratus tertio Τυαν-
idem in p. adit.

Μαξα-

Μαγαθῶνα] pagum attica, ubi anno 20 post eiectos Athenis Pisistrati filios, HIPPIAS cum Persis, a Milziade casus est.

παλλῆνιδος] Abbaone] sacellum Palladis ad Pallenem vicum Atticae, sicut tota Graecia sacellorum plena fuit.

ἡγῆ ἄντα] ex aduerso templi.

Διὶ τῷ πομπῆ] divino impulsu, d D E O missus.

ὁ βόλ] funda, rete, iactus retis.

Θύννοι] Thynni pisces prima aetate Pelamides grandescentes Thynni, inde Orcyni tandem Cete dicuntur, qui in Biblijs etiam Thannim nominantur.

Verriculum iactū est, expansaq; retia, nocte Mox aderunt Thynni, utaro sub sidere Luna.

ὄπως μὴ ἀλιθῆεν] ne conglobarentur, congregarentur denuo Athenienses, sed dissipati manerent.

ἄπο Στρυμόνος] fluuio Thraciae, ubi Amphipolis ἔκρημιδες seu Fontanae auri, quas Philippus Macedo, Philippus postea nominavit.

Δήλορ] DELVS expiata. Strabo lib. 10.

τοιαῦτα κατέχοντες] ita habere, eò redactos esse, talem statum habere.

τις

list etis opem fert Do-
hoc. Thuc. p. 24.

yd. ib. p. 22. 29. 30.

Lace anno 5. belli
p. 1.

agesipolis,

usalato sibi fratris filio,
in iaconicam duxit.

[pag. 262] cum Xantippo Per
Herod. lib. 9. pag. 282. 28

Zeuxidamus, ante patrem m
ARCHIDAMUS, cuius m
prolixè describit Thucyd. lib.
est. Meminit autem Herod. B

AGIS, Dux Belli Peloponn. p
Thucyd. lib. 3. pag. 81. 88. an
arcem in Decelea condidit, &
geffit. Huius tempore Athen
pta sunt. Xenoph. ed

Leotychides

Agis, ad Megalepolin ab An

Vide Plutarchum in
& Cleo

Haec enim Atheniensium, nunc Lacedaemonia HISTORIA à Cræso explorata sequitur. Duo enim Cræcia orbium velut oculi illustres fuere, Athene & Lacedæmonia Sparta. Hæc enim Metropolis Laconica fuit, ab ante bellum Trojanum, Tyndareus, deinde Alcibiades, postea Heraclida annis amplius 700 præfuerunt.

Agenor
Taygeta ex Iove
Lacedæmon
Lyncæus interfecto Dæmo socios Argis regnat

ABAS Rex Argivorum

ACRISILVS
Danae

PERSEVS Rex Mycenarum

HENELVS ex Astydama Pelopis.

STHEVS Persecutor liberorum Herantis, cui ATREVS apud, Pelopis filius successit.

AGAMEMNON Mycenis, Dux ad Troiam. MENELAVS Laconia.

ORESTES

amens quo ei filio, Heraclide Lacedæm. ann. 700 tenetur

ALCAVS.

Amphitryo

HERCULES.

Hylas.

Cleodans

ARTEMIDORVS

Protos.

Prætor Rex Argivus
Megapenthus
Anaxagoras
Mæstor
Iphis

CAPANEVS ad Thebas fulmine interfectus
Sthenelus Dux ad Troiam.
Cylarabes, quo sine liberis mortuo, Orestes Mycenæus, Agari filius, Argos occupavit.

Enryphobes
d quibus due Familie Regum Laconicorum
Leonem & Asaficem hoc loco nominatos, deducuntur ab Herodoto infra notatum p. 234. & p. 262.

ENRYPHONES.

Agis.

Echestr.

Leobotes pater & pater fuit LYCYRVS Legislator.

Herod. lib. 1. pag. 12. Paus. pag. 64.

Dorjagi

Agelion

Archela

Telesius

Alcamen

Polydorus tempore Colonia in Italia urbes Crotonem & Locros athenas

Eurycras

Anaxand

Eurycras

Leo, cuius infelix bellum cum Tegeatis Lacedæmonij gesserunt.

Herod. lib. 1. p. 12. 13.

ANAXANDRVS

IDVS, cuius tempore Lacedæmonij Tegeatas viciniam, & cum Cræsa, Lydianis roge sedes fecerunt. Herod. lib. 1. p. 13. 14.

ONIDES, dux Cræcorum, ad Thermopylas gloriose pro libertate patriæ ducimus

factur. lib. 7. pag. 23. 236. 237.

Pausanias, Herod. lib. 9. p. 266. T. huc p. 30.

Cleombrotus nascitur lib. 5. p. 157.

munis istum adversus Xerxem

lib. 1. p. 25. Et paulo post moritur

lib. 1. pag. 266.

PROCLEVS

Sous, hunc omittit Heros & sequentem nomine Euryphobem.

Eurytion.

Trytonis.

Pollux.

Encomius.

Charillus, cum Argivis & tibus bella gessit.

Nicauder.

Theopompus, Ephoros in hoc bellum Messeniacum primo inchoavit.

Archidamus, mortuus ante em.

Zenxidamus.

Anaxilanus.

Archidamus.

Agelios. Huius mentio fit p. 12. Herod.

ARISTON, repudiatis coniugibus ducit Ageti uxorem, καὶ τὸν υἱὸν ἀπὸ τῆς ἀγέτης, quæ septimo mense parit

Demaretum. lib. 6. p. 183. 184.

DEMARETVS, qui et collega & amali Cleomenis Sparta pulvis ad regem Perjarum fugit, & postea Comes fuit expeditionis Xerxis. lib. 6. pag. 154. 186. 181. lib. 5. p. 183. pag. 199. 215. 240.

Agelios.

Menares.

Heredit agnatus. LEOTYCHIDES, filius Menaris, p. 114. post prælium ad Salaminiens delectus dux classis Græcæ

lib. 3.

Amyclas
Argalus
Oebalus
GORGOPHONVS
TYNDAREVS Rex Laconia ex Leda.

Castor. 2 filii, HELENA Menelaus uxor a Parde KLITEMNESTRVS

Series Regum Laconicorum ab Herodote usq. ad Leonem deducit, recitatur ab Herodoto lib. 7. pag. 234.

Herod. lib. 5. p. 156. & 157.

CLEOMENES. Doricus coloniam ducere in Lybiam, & postea in Sicilia conatus est. p. 157. 226. 3. p. 113. Aristagoras Milesium petentem auxilia adversus Dariam, & munita

Plistarchus, Huius

intra offerentem, ante occasum so-
 lit exorbe di cedere iubet, lib. 5. p.
 118. 19. Infert bellum Argivis, &
 interit 6000. supplices, lib. 6. p.
 117. lib. 7. p. 224. Eiecit Athenas
 Pisistratidas, lib. 5. p. 161. Deinde
 pinto Clisibene & occupata arce A-
 thenis, ipse rursus pellitur, p. 163.
 Thucyd. lib. 1. p. 25. Aginetas opo-
 pugnat, lib. 6. p. 121, 125. Arce pel-
 li Demaretum collegam Regni pag.
 181. 124. 125. Tandem sibi ipsi
 mortem conficit pag. 126.

Gorgo filia, Leonidi nuxta, lib. 7. p.
 240. 234. lib. 8. pag. 159.

PARS ANTIQUARIUM Persarum Duxem ad
 Platam vicem, lib. 9. pag. 277. 280. Deinde
 praefectus bymbit filiam Xerxis & Regnum
 Graeciae, Ideea & Eporus in templo Palladis fame necatus est. Thucyd. lib. 1. p. 22. 29. 30.
 lib. 2. p. 11.

Plistonax in Aetiam Cleomenes tutor Pausania, Dux Aeced. anno 5. belli
 Thucyd. lib. 6. 39. 66. Peloponni. Thucyd. lib. 1. p. 66.

Pausanias Athenis non defendit 30. Tyrannos contra Thrasylbulam.

Cleombroti castra praeterea interfectus a Thebanis, Agelipolis,
 enoph. lib. 6. 120.

Cleones, Agelipolis.

Acrotatus patrem mortuus. Cleonymus, Alato sibi fratris filio,
 AREPS, vicibus opem tulit contra Antigonem, De. Pyrrhum in Laconicam duxit.

Acrotatu Arcus putitur, Cleomenes postremus Rex, ab Arato & Antigono
 villis ad Sellasiam, tandem in Aegypto sibi mor-
 tem conscivit. Chionis uxor
 Cleombroti.

[pag. 262] cum Xanthippo Pentre, ad Mycalen Ephesia montem, Persas profligavit.
 Herod. lib. 9. pag. 221. 222. lib. 1. pag. 20.

Zeuxidamus, ante patrem moritur, 185.
 ARCHIDAMUS, cuius tantum in Herod. extat pag. 185. Sed res ipsius gestas
 prolixè describit Thucyd. lib. Nam bellum Peloponnesiacum Archidamo duce ceptum
 est. Meminit autem Herod. Eponeffiaci lib. 7. pag. 221. & lib. 9. pag. 279.

AGIS, Dux Belli Peloponni, thidamum Thucyd. lib. 3. pag. 81. 12. Alcebiadis, arcem in Decelea condidit, slide bella
 gessit. Huius tempore Athenandro ca-
 pta sunt. Xenoph. 2. B.

Leotycheide Archidamus, sub quo Phocense bellum ge-
 stum est. Tandem a Lucanis in Italia inter-
 fectus.

Agis, ad Megalepoli ab Aro interfectus. Eudamidas.
 Archidamus.

Vide Plutarchum idgidis & Cleo Eudamidas.
 AGIS qui cum Arato bellum gessit, Eudamidas, postremus.

tre, ad Mycalen Ephesia montem, Persas profligavit.
uc. lib. 1. pag. 20.

pag. 185.

antum in Herod. extat pag. 185. Sed res ipsius gestas
Nam bellum Peloponnesiacum Archidamo duce cœptum
oponnesiaci lib. 7. pag. 221. & lib. 9. pag. 279.

chidamum AGESILAVS, cuius res gesta à Xenophon-
alcibiadis, te & Plutarcho prolixè describuntur, tan-
Elide bella dem anno atatis 84 in Ægypto obiit.
sandro ca.

B.

Archidamus, sub quo Phocense bellum ge-
stum est. Tandem à Lucanis in Italia inter-
fectus.

o interfectus.

Eudamidas.

Archidamus.

Eudamidas.

Agidis

AGIS qui cum Arato bellum gessit.
Eudamidas, postremus.

τεγεῖται] Tegea, oppidum Arcadiæ,
patria Echemi Tegeatæ, qui Hyllum, Her-
culis filium in Peloponesum descendentem
in monomachia interfecit. καλλ. p. 270. ubi
se Atheniensibus præferri debere dispu-
tant.

κακονομώτεροι] pessimis legibus ute-
bantur, pessimè morati erant.

εἰς εὐνομίῳ] ad bonas leges, seu rectis
legibus constitutam Rempub.

Λυκῦργος ἄνθρωπος Σπάρτης
δοκίμος.

LYCURGI, LEGISLATORIS SPAR-
TAN, vitam, & formam Politicæ ab ipso
constitutam accuratè descripsit Plutar-
chus qui tamen, nec de genere, nec pa-
rentibus Lycurgi, nec quo tempore vixerit,
certi aliquid constare initio ostendit. Ipse
Eunomi Proclidis filium, & Pollucis fra-
trem, & Charilai ex Polluce fratre na-
ti Tutorem fuisse narrat. Herodotus verò
noster, ex alterâ, Eurystenidum seu Agi-
daram familiâ ortam Lycurgum, LEO-
BOTÆ regis patrum & Tutorem fuisse
commemorat.

L

Hanc

Hanc igitur Herodoti, utriusque familiae Regum seriem, in Polymniâ & Vraniâ recitatam, cum qua Pausanias etiam in Laconicis, maximâ ex parte congruit, retinebimus. Formam vero Reipublicæ, & Legum Spartanarum, a Lycurgo constitutam, Xenophon in libello de Politia Lacedæmoniorum, tribus ferè classibus distinguit. Quarum prima, Leges de Generatione, victu, ac Educatione liberorum, & de singularum ætatum studijs & exercitijs continet. Altera de officijs Togatæ Gubernationis constituit Magistratus, Iudicia, æqualem modum agrorum inter cives, ne alio nummo quam Ferrco, in Laconicâ utantur. Tertia, ad disciplinam Bellicam pertinet. Sed hæc ex Xenophonte & Plutarchi Lycurgo, & Pausaniæ Laconicis, plenius cognoscantur.

Ἐλδόνθ' ἔξ Δελφούεσσιν Ἰαλίη Λυκούργου
 scriptas iam leges, non prius civibus tradidisse aiunt, quam divino testimonio comprobatæ essent. Sciscitanti igitur Apollinis oraculum, respondit Apollo, Tam diu beatam fore Spartam, quamdiu Lycurgi legibus obtemperaret. Sic auctoritatem suis legibus divinam circumdedit, & reverentiam

am

am erga leges auxilium, & cives in officio & obedientia retinere facilius potuit, ut multi legislatores ethnici, κακορῳδία Moſis leges ſuas, ex ore Dei in monte Sinai promulgantis; congreſſus familiares & colloquia cum Diis ſimularunt, ut Minos in Cretâ Iovis ὀρέγισσε fuiſſe: Numa, Româ cum Ageria nymp̄ha concuſſiſſe: alij aliorum Deorum conſilio uſi eſſe narrantur.

κόσμος] præſentem formam, ordinem, ornatum Republicæ.

Λεωβώτης, ὁδ' ἀφιδέσ] Leobotæ regis, qui ex fratre Lycurgi natus erat. Fuit autem hic Leobotes, Echestrati filius, quartus ab Eurysthene.

ἐκ Κρήτης ἀγορεύει ταύτῃ] ex Cretâ, leges Minois, in Laconiam inueſiſſe, ut Plato, Νομοθετικῶν ſuam, in Cretâ, ad ſacrum Iovis antrum, colloquens cum Clinia Cretenſi, & Megillo Lacedæmonio, inſtituit.

ἑποποτικῆς] turmas 24 militum, qui iurabant ſe non deſerturos ordinem. Κομανὸς Manipulus 25. milites. Cohors Cincentin. Legio, Cin Regiment 5000. ac Romanæ militiæ ordinem luculenter deſcriptum legant ſtudioſi apud Polibium lib. 6.

τρίηκόςδ' ας, conuentus tricesima die mensis.

Συσίτια, Sodalitates seu communia Convivia Lacedaemoniorum, Quorum quindecim uno in loco publico, quotidie una cenabant, & singuli singulis mensibus quinque medimnos farinae, & Choas vini, quinque libras ficium conferebant. Vide in vita Lycurgi pag. 16.

Ἐφόροι, Quinque supremos Inspectores Regum & totius Reipublicae, qui habuerunt potestatem puniendi omnes reliquos Magistratus, & Reges ipsos remouendi.

ἡγή γέροντα] Senatum 28. Haec ex Plutarchi Lycurgo, & Politia Laced. Xenophontis integra huc assumantur.

ἑισαμνοὶ] collocantes εἰσὰ ἀπὸ τοῦ ἄνακτος ἔδραμον] creuerunt, feliciter cursum tenuerunt, feliciter progressi sunt.
καταφρονήσαντες] cupientes, affectantes.

Λυαξουδρίδης τε] regis Spartani, patris Leonidae, qui ad Thermopylas postea maiorem gloriam victus, quam alij ex clariss. victorius, adeptus est.

καὶ

ἡγή Ἀγίστων βασιλεύων] patris Demarati, de quo infra pag. 184. 185. & in πολυμν.

τῶ Ὀρέσειω ὄσεια] Orestes Agamemnonis filius, patre ad Troiam perfecto, ad Strophum Phocensem, amicum maritum, clavum cum pedagogo ab Electra sorore mittitur. Veritatem ne ab Aegistho interficeretur. Cum autem Agamemnonem, ex bello Troiano reducem, Aegisthus a Clytemnestra adjutus trucidasset: revocatus ab Electra, post 12 annos, Orestes; adjutus a sorore Electra, matrem Clytemnestram & Aegisthum vicissim necavit. Inde furis agitated, cum Delphis expiationem quaesisset, Athenas mittitur, ubi in judicio Palladis causam cognitam, pares calculos tulit. Postea in Tauricam, cum Pyralade profectus, a sorore Iphigeniam agnoscitur, & in Graciam reuersus, patri in regno succedit & Tegeae tandem, incertum quo casu, sepelitur.

α

L 3

ATREVS

ATREVS,
65 annos My-
cenis regnavit.

Thyestes
|
Ægisthus.

Clytes — AGAMEMNON, Mene Anaibia
mnestra | Dux ad Trojam. laus. nupta Stro-
adultera | phio Phocensi.

ORESTES, Iphige- ELE- Chryso- PYLADES
matricida. mia. tra. themis. Crestis a-
| micus fidiss-
TISamenus, ab He- mus.
raclidis pulsus.

Totam hanc Orestis tragediam, Æschylus in Agamemnone & Eumenidibus: Euripides in Oreste, & Sophocles in Electra descripserunt.

καὶ τύπῳ ἀντίτυπῳ] σφύρα καὶ ἄκμωρ. malleus & incus. ἀ τύπῳ ferio percutio. τυπῶε malleus feriens incidem. Incus vicissim repellens ἀ se ἰκτιμ ἀντίτυπῳ ἐστ, seu vicissim feriens.

σῆμ' ἐπὶ σήμα] ferrum ad perniciem hominis seu ledendos alios procuditur.

ἄντι-

φυσίῳ αἰα] terra parens, omnium
viventium generatrix & a'trix.

ἀγαθοεργοί] Benemeriti.

μη̄ ἐλιπίειν, Non quiescere, non diu
morari, non torpescere.

ἐμισθῆτο παρὰ ἑκ ἐκδιδόντων πῶς
ἀυλῶ) cum nollet vendere, conducit ab eo P. 14.
officinam.

ῥόνῳ δὲ ὡς ἀνέγνωσεν, ἐνοικίθη] a-
liquandiu inhabitavit, donec locum, ubi
Orestis ossa condita essent, cognovisset.

ταῦτα δὴ ὦρ πάντα] CROESUS amicitiam & fœdus cum Lacedæmoniis inquit
ἀνθ' τε δόλῳ καὶ ἀπάτης, Treulich vund p. 263.
obugesehrlich, ut infra, ἐσὲ ἐλευθεροὶ ἢ V. 44.
μη̄ ὁμοχμίῳ στυδέμενοι, ἀνεύ τε δόλῳ
καὶ ἀπάτης. liberam vobis erit, societa-
tem belli nobiscum inire, sine dolo &
fraude.

τρικκοσίδης ἀμφορέας] una Amphora
continet 48 sextarios. Ergo 300 Ampho-
re circiter 56 Tonnas Kostochienses effi-
cient.

ἠροῶν] Templum Junonis in Samo.

L 4

κευῖο

Κροῖσος δὲ ἀμαρτῶν τῶ
 ἄριστος.

Redit ad historiam Cræsi, expeditionem ad versus Cyrum Persarum regem suscipientis, supra fol. 10. v. 38. intercisi-
 sam.

ἀναξυρίδας] ex Pollucis lib, 7. cap. 13. apparet, Pileum seu tegumentum capitis, quod Cidarim, ἢ κυσθασιῶν ἢ πῖ-
 λον aliàs Persæ vocant, hoc nomine appella-
 lari. Aibi pedum tegumentum vel femo-
 rale indicat.

περιέξονται, undiq; ea amplectentur,
 ἢ firmissime retinebunt.

ἀπώσοι, non poterunt depelli, ab
 ὧν.

ἢ ὅτε ἀβροῦ, ὅτε ἀγαδοῦ ὀυδερ] ut
 Helvetijs, ante Carolam Burgundum de-
 victum.

P. 15.

Ἄλις ποταμὸς ἔστι δὲ Ἀρμενίᾳ ὄυσειοι]
 HALYS fluvij, qui limes fuit regnorum
 Cyri Persæ ἢ Cræsi Lydi, descriptio ac-
 curata consideretur: lucem adferens men-
 tionem ejusdem fluvij apud Plinium lib. 6.
 cap. 2. Strabonem lib. 12. p. 376 378.
 ἢ Herod. περὶ χ. infra f. 159. v. 15. 16.

ἢ τὸν Ἐυξείνου πόντου] ultra Sinopen,
 Dioge.

Diogenis Cymici & Diphili comici patriam.

ῥέντε ἡμέραι] circiter triginta miliar.

Germanica.

ἔσχατέυετο δὲ ὁ Κροῖος] C A V S A

B E L L I, a Cræso adversus Cyrum susce-

pti; C V P iditas amplificandi imperii, &

V I N D I C T A.

πρωτὶς δὲ κακῶν πάντων ἐπιθυμία
ἔστι. ac Reges aliena regna injuste appeten-
do, sæpe propria amittunt, ut Cyro, & ali-
is plurimis accidit. Vindicta verò bonum
est vitâ jucundius ipsâ.

Κροῖος γὰμ Βορῆ] ad finem habuit enim
Aryenem Cræsi sororem in matrimonio &
γὰμ Βροῦς, alioquin proprie Generum signi-
ficat.

Κυαξάρης] pater Astyagis, Medorum
regis, a Cyro victi. p. 22.

ᾤετο δὲ εὖ] benigne complexus est.

ὁ Κυαξάρης (ἢ γὰρ, ὡς διεδέξατο, ὁ γὰρ
ἔκ ἀκροῦ) τῆς χεῖρος καὶ τὰ περιλάττει ἀκροῦ
Cyxares, cum, ut ostendit, compos ira
non esset, (iram frenare non posset, ut in-
fra περὶ. τυχὼν ἔκ ἀκροῦ, non compos
mentis) valde asperè ac ignominiose eos
probris infectatus est.

κομίζεσθαι, conferre se.

ἐπὶ Ἀλυάττῃ, patrem Cræsi.

τῶν ἡμεῶν Ἰλασίου ἐν τῷ γενέσθαι
 Eclipsis Solis à Thalete Milesio prædicta,
 qui ex Phœniciâ claris natalibus ortus, &
 in Ægypto à sacerdotibus & Astronomis
 eruditus, Milesi habitavit. & Motuum
 cœlestium doctrinam primus in Græciam
 intulit, & Annum Ionicis civitatibus, re-
 ctè constitutis, Solstiviorum & æquinoctio-
 cum metis, ordinavit ac eclipsin Solis fu-
 turam prædixit. de qua Plinius lib. 2. ca. 12.
 Rationem defectus utriusq; primus Ro-
 manæ generis in vulgus extulit Sulpitius
 Gallus. Apud Græcos autem investigavit
 primus omnium Thales Milesius, Olympi-
 dis X L V I I I anno quarto, prædicto solis
 defectu, qui Alyatte rege factus est, urbis
 conditæ anno C L X X. Post eos, utriusq; si-
 deris cursum in sexcentos annos præcinuit
 Hipparchus. Viri ingentes, supraq; mortali-
 um naturam, tantorum numinum lege
 deprehensa.

Nec tantum Philosophiæ & Mathe-
 matum studijs, S A P I E N T I S nomen
 & gloriam Thales adeptus est, verum e-
 tiam

etiam politicus gubernator prudens fuit, qui
 Cyro, antequam cum Cræso confligeret, pa-
 cem Ionicis ciuitatibus, si quiescerent, of-
 ferente, hortator suis ciuibus Milesijs fuit,
 ut à bello abstinerent. Quæ res, victo postea
 Cræso, Milesijs saluti fuit. Soli enim à Cy-
 ro, eâdem conuentione, qua Cræso antea
 conjuncti fuerant, relictæ sunt. infra p. 20.
 ΑΠΟΡΗΤΗΓΜΑΤΑ ΙΛΛΙΟΥΣ ΣΕΙΤΑ ΕΥΑΡΓΥΤΑ ΡΕ-
 ΚΙΤΑΙ ΔΙΟΓΕΝΗΣ ΛΑΕΡΤΙΟΥΣ, QUI ΟΜΝΙΒΟΥΣ ΝΟ-
 ΤΑΜ ΔΕ ΑΥΡΕΟ ΤΡΙΠΟΔΕ ΝΑΡΡΑΤΙΟΝΕΜ, ΚΥΜΕΝ
 ΣΑΠΙΕΝΤΙΣΣΙΜΟ ΔΑΡΙ ΑΠΟΛΛΟ ΙΥΣΣΕΡΑΤ, ΣΥΝΑΥΤ
 ΚΟΜΜΕΜΟΡΑΤ.

ὄνθι τοῖς ἀναγκάσις] sine vinculo ne-
 cessario & firmo, fœdera (reconciliationes)
 firma non solent manere. constare.

ἕσ τιὼ ὁμοζῆμι] fortasse legendum
 αἰμοζῆμι. donec sanguis profueret.

τὸ αἶμα ἀναλείχουσι ἀλλήλων] Hic enim
 mos est, Scythijs, Armenijs, & alijs in ea ora
 gentibus, eorumq; Regibus, quoties in so-
 cietatem coeunt, implicare dextras, Pol-
 licesq; inter se vincire. Mox ubi sanguis in
 artus extremos se effuderit, leui ictu crus-
 orem eliciunt, atq; **ΙΝΥΙCΕΜΛΑΜ-
 ΒΥΝΤ**, ut in vita Claudij Cornelius Tac-
 citus narrat.

Tertio-

Tertullianus Apologetico, Legite necubi
relatum sit, diffusum brachijs sanguinem,
ex alterutro degustatum, nationes quas-
dam fœderi comparasse. Pomponius Mela,
lib. 2. cap. 1.

Ne fœdera quidem incruenta sunt: sauci-
ant se, qui paciscuntur, exemptumq; san-
guinem, ubi permiscuere, degustant.

ΜΗΝΟΕΙΔΕΙΑ] similem Lunæ, prodeunti
à conjunctione, falcatam.

ἐξ τῶν Πηγῶν] regionem & urbem
Cappadociæ, vicinam Sinopæ ad Pontum
Euxinum, Colonia Miliesiorum, & postea
Romanorum.

Φθ. ἰσῶν τῶν Συρίων κλήρεσ] vastans
prædia & agros Syrorum Cappadocum,
qui nihil adversus eum unquam commise-
rant. Sic quicquid delirant reges, plectun-
tur Achivi.

πῶς μ. φασ ἐξ τῶν Ἴωνων] obtulit Ionibus
pacem, si à bello Cræsi abstinerent. Id solè
Milesij fecerunt, infra p. 30.

κῦρος δὲ ὡς ἀπίκετο] Prælium Cyrì
& Cræsi in Cappadociâ.

ἐπειράετο κατὰ τὸ ἰχθυοῦν ἀλλήλων]
tentat

Et Cryos, Strabo lib. 13. p. 431. Plin. lib. 5. cap. 29.

μητρὸς Διὸς ὑμῶν] Cybeles, matris Deorum, cui dicata fuerunt Dindyma, iuga montis in Phrygia maiore.

ἐν δὲ αὐτῷ ὁ κῦρος] Secundum Praetorium Cræsi & Cyri, in Lydiâ, ad urbem SARDIS.

p. 17. τῶν δὲ τοι καὶ ἔπειχε ἑλλάσσειν ὁ αὐτός] a quo, & ipse Cyrus, se captum seu oppressum iri, verebatur.

καθηλιθέμετες] convoluti & conclusi intra SARDIS OBSIDEBANTUR.

δυσείης] Thucydides pag. 40. δυσείης ἢ μεδάρια τῆς Ἀργείας καὶ Λακωνικῆς ἴσθμῳ, ἔστι δακτύλιος καὶ δίκτυος. Et pag. 101. dicit, decem stadiis a mari distare.

μέγιστον μαλεῶν, promontorium Laconice, 5000 passum in mare pro excurrens, versus Cretam, prope quod periculosa fuit navigatio, unde proverbium. Maleam legens, quæ domi sunt obliviscere.

ἢ κῦρος] insula VENERI sacra, unde Cytheræa dicitur, ad sinum Laconicum, portus commodiss. habet.

ὥστε

ὥστε τριηκοσίαις ἑκατέρωθεν μάχιστασιν]
 TREcenti ARGivi cum 300 Lacedaemo-
 nijs, de Thyrea pugnant. Sic sub Philippo
 I I I. Francorum Rege, Carolus Francus,
 & Petrus Tarraconensis & Siciliae rex,
 convenerunt, ut ad Burdegalam, centum
 Franci equites, & centum Siculi, de toto
 regno Siciliae aperto Marte certarent. Ap-
 paruit Francus, non venit Siculus ad lo-
 cum constitutum.

Ἀργεῖοι κατὰ κερσάμενοι τὰς κεφαλὰς]
 Dux Lithuaniae Vitoldus adeo differentem
 moribus & habitu a suis popularibus sese
 praebuit, ut illos tonderei eandem jufferit; si-
 bi, tanquam majestatis insigne, Barbam
 intonsam retinens. At cum id non succede-
 ret, (nam Lithani vitam potius, quam
 barbam, parati erant amittere) caput i-
 pse, genasq; rasit; capitalem poenam in
 eos comminatus, qui suo exemplo barbam
 aut comam deponerent.

Σαρδίαις δὲ ἠλώκεσαν] SARDIVM
 expugnatio.

Μήλις ὁ πρότερος βασιλεὺς Σαρδίων]
 proxime ante Candaulem regnavit.

κατ'

κατ' αὐτὸν δὲ κροῖσος] *Filius Cræsi mutus sit vocalis.*

παιὶ πρὸς κροῖσος] p. 7.

ἔσθναι] *curatione filij muti; vel cum adhuc prospere omnia ei succederent.*

ἐξ ἑαυτὸν] *pro viribus.*

κροῖσος ἐρωγῆσων] *CROESVS CAPTIVS. IRVS ET EST SVBITO QVI MODO CROESVS ERAT.*

ὅδε σωῖσας τρυβλῶ] *CROESVS in rogo collocatus, SOLONem vocat, de quo supra fol. 6. 7,*

ἀκροδοῖναι, *primitias.*

ὡς οἱ εἰμὶ σὺν θεῷ εἰρηδύω] *quod a Solone esset DEI instinctu dictum; Neminem in hac vita beatum esse.*

τὸν ἄν' ἐγὼ πᾶσι τυράννοις] *quem ego magis optarim, cum omnibus tyrannis colloqui, quam ingentem pecuniam nancisci.*

λιπαροῦντων, *instantibus, urgentibus.*

ὄυτω δὴ μαδόντα τὸν κῆρον] *COLLOQUIVM CYRI & CROESI.*

ἐν πολλῇ προμηθεΐᾳ εἶχε] *valde obseruabat.*

Συωδῆ ἐχόμωθ] *cogitabundus*

δικαιῶ] *justum puto, justum censeo.*

Sic Paulus hoc verbo in doctrina Iustificationis utitur.

τῶτον προσδέχεσθαι τοι ἐπαρθεῖς σόμουορ] *expectandum erit, ut insurgat contra te.*

ἐὰν ἔδοξέ με, χαρὴν μαλιστα, τὸν θεόν] *maximè gratificaberis, si sines me cum Deo Græcorum exoptulare. Culpa[m] suæ stultitiæ confert in Theolodos.*

τὴν πεπρωμένω μοῖρῳ] *fatum seu pœnam fatalem. πεπρωμένω, ἀπερατόω, termino, determinatum. defuitum: ἀπὸ πρῆστο πεπρωμαι: μοῖρα ἀμειρῳ divido sortem cuiq[ue] distributam. μοῖραι Parca, Clotho, Lachesis, Atropos.*

πέμπει γὰρ ἅμαρτάδ' αὖ] *GTGIS abavi delictum luit. supra pag. 2. 3. vers. 29.*

ἐφόνονσε τὸν δεωόπκα] *Candaulem supra p. 3.*

λοξίω] *λοξία, Apollo vocatus est, quod obliqua seu ambigua & captiosa oracula consulentibus daret, partim ut tege-*

M

rec

ret suam vanitatē, partim ut deceptos ambiguitate, in tristes calamitates conijceret, et tamen se excusare posset, ut hic Cræso se excusat. Λοξός κύκλος nominatur à Ptolemæo, Zodiacus.

ἔπεισε, opem tulit, satisfecit.

οὐ συλλαβῶν, non intelligens.

ἑαυτὸ εἶναι πλὴν ἀμαρτάν, καὶ οὐ τὸ δεῖν] Σφῆσιρ ἀτασθαλίσιρ, ὑπὲρ μόρον ἄλγε' ἔχουσι. γινώσκ δ' ἀνδρώωνεσ ἀνδραγε-
τα κήματ' ἔχονταε.

κροίσω μὲν ἔστι καὶ ἄλλα] *Alia Donaria Cræsi.*

Διήθησι τοῖσι βοιωτῶν] *plurimæ enim alia huius nominis urbes sunt, in Phthiotide Thessaliæ, in Asia prope Adramyttium, in Pamphilia, in Ægypto.*

Ἀπολλωνίου ἱερῶν] *cuius infra etiam p. 160. meminit.*

δαῦμα δὲ γηλυδικῶν ἐστὶ συγγρασφῶν] *LYDIÆ memorabilia, seu res mirandæ scriptu dignæ.*

καταφερομένη φήγματος] *ramenta auri ex Tmolo monte, in fluvio Pactolo, devehuntur.*

ἔστι αὐτοῖσι Ἀλυάττω] *SEPV Lchrum ALYattis, Lydorum regis, patris Cræsi.*

δύο

ἄνδοι δὲ πέντε] *termini, Indices.*

δύο πλέθρα] *Plethrum, sexta pars
Stadij, 100 pedes.*

λίμνη ἔχεται τῷ σήματι] *Plinius
lib. 5. c. 29*

τὰς πάλαιας] *LVDOS, à Lydis.*

τυρρωίῳ ἀποικίῳ] *coloniam, in
Hetruriam, ad mare Tyrrhenum, dedu-
xisse.*

κύβωρ, *tesserarum.*

ἀστραγάλωρ] *Talorum, in imâ tibiâ,
juxta calcaneum, qui muniuntur malleolis
prominentibus. Descriptionem Talorum
& Ludi, vide in Astragalismo Erasmi.*

σφαίρη, *pilæ.*

πέσσωρ, *calculorum.*

ομβρίκη, *Umbros.*

ἔπιδίδεται δὲ δὴ τὸ εὐθεύτερ ἡμῶν λόγῳ,
τοῦ τε κύβωρ, ὅστις ἐὼρ, &c.

M 2

ALTE

ALTERA PARS

Primi Libri

HISTORIA

CYRI

Regis Persarum, quam orditur à
Natalibus, seu atavo Cyri mater-
no, DEIOCE Rege Medorum.

Ασσυρίων ἀρχόντων ἐπ' ἔτεσσι 520] As-
syrj tenuerunt regnum in Asia præcipuum
à Nimrod, usq; ad finem Sardanapali, an-
nos 1360 ac continua series regum tri-
ginta octo, usq; ad Sardanapalum, inter-
fectum anno 10 Ozie regis Iuda, anno
mundi 3155, annis 110 ante Deiocem, re-
censetur à Beroso, Manethone & Metha-
stene. Exitum Sardanapali recitat Athe-
nus lib. 12. p. 261.

Epitaphium:

Ταῦτ' ἔχω, ὅσος ἔπιον καὶ ἐδύτουρ ἤματ'
ἔσατ'.

Τετ-

τεστὺν ἑσάκτωρ, τὰ δὲ πολλὰ καὶ ὄλβια
κεῖνα λέλειπται.

*Quid aliud, in Bovis, non in regis
sepulchro, inscriberes? addit Cicero?*

*Regnarunt autem teste Metasthene
post Sardanapalum in*

Media.

Arbaces, ex cuius
posteris forte
fuit.

DEIOCES

Phraontes

Cyaxares

ASTYAGES

Mandane

GYRVS

Assyria

Phul. Belochus, cui
Jonas conciona-
tus est.

Tiglathphulassar.

SALMANASSAR.

Sennaberib.

Asaraddon.

Merodach.

NABUCHOD-
NOSORI. II.

πρῶτοι ἀπ' αὐτῶν μῆδοι] *duce Arba-
ce. Athenæus lib. 12. & Metasthenes.*

M 3

DEI.

DEIOCES.

Ανὴς ἐν τοῖσι μὲνδοῖσι σοφὸς Διόκητος] *Virtutes in iusta & legitima Regni appetitione & administratione necessaria: Sapientia, Iustitia, Rectitudo Iudicij, Euvopia, Sedulitas in audiendis & dijudicandis libris, &c.*

Ἐδὲ ὑπ' ἀνομίῳ ἀνάστασι ἐσόμεθα] *Αναρχίας γὰρ μέζον ἐστὶ κακόν.*

2.22. ECBATana] *metropolis Medarum, cuius in sacris literis, 1. Esd. 6. 2. Macc. 9. Iudith. 1. Vbi hic Deioces nominatur, Arphaxad, mentio fit. ἌΡΦΑΧΑΔ muni ex celsi.*

σάνδαρακίνοι] *forte σάνδαρακίνοι Sandaracini. h. e. rufi, à Sandaracha succo concreto, in aurarijs & argentarijs metallis. cuius duo genera Germani Neuschgele & Bergrôte nominant, de qua prolixè Agricola lib. 3. Fossilium, & Plinius lib. 34. cap. ult. & l. 35. c. 6.*

ΜΗΤΩ

μήτε ἐσιέναι παρὰ βασιλεία] Δυσφύ-
λακτον γὰρ ἐν συνηθεία τὸ πρὸς δόξωσιν
μνόν. *Nimia familiaritas efficit contemp-
tium.*

ἢ τὸ δίκαιον φιλάσων χαλεπὸς] *e-
rat custos iustitiæ severus & acer.*

αὐτὸς τε διεφθάρη] *aliena appetendo
propria amisit.*

ΚΥΑΧΑρες ἐλόχισε κατὰ τέλει] *in
agmina certa, cohortes, turmas & ma-
nipulos milites distinxit, & ordinem mili-
tiæ accuratiorem instituit. τέλει inter
cetera etiam est τάγμα Σαυωβικόν.*

ὅτε ἡμέρη ἐγένετο] *supra fol. 15.
ἐπὶ τῷ Νίνου] adversus NINIVEN,
metropolim Assyriorum, cuius crebra in
Biblijs mentio fit. Gen. 10. in Iona. Na-
hum 1. 2. Tob. 1. 7. & alibi. Eversa tan-
dem est à Cyaxare, ut Nabum prædixerat,
annis 200 post Iona prædicationem.*

τὸ τοιοῦτο (Scythis) ἐπιπορεύασιν φεύ-
γουσι (*in sequentibus fugientes Cimmericos*)
οὕτω ἐσ τῷ μεδικῷ χώρῳ ἀπίκοντο (*sic
in Mediam venerunt Scythæ*) *Melpom. p.
117. 118. vers. 1. 2.*

ἀπὸ μακρῶν ὄρων φάσιν, καὶ ἐς κόλπον
 χερῶν] Situs locorum in tabulis Geographi-
 cis afficiantur. Maotis palus seu laucus
 in quem Tanais influit, supra Bosphorum
 commercium ὁ Pontum Euxinum situs
 est. In Ponti Euxini ultimo versus orien-
 tem littore PHASIS fl. ὁ oppidum est,
 Vbi steterat regis Colchorum; patris Medee
 sedes fuit. Hodie Fasso nominant ὁ Col-
 chos Mengrelios, Iustliniani aetate 1206
 Inde ὁ Mare ea Spinna ὁ Marsiana non
 longa per Iberos vel Armenios manum
 Herodoto Saffires dicto iter est.

Ἰαμμίτιχ ὁ Αἴγυπτος βασιλευς] ἐν-
 ρ. 13. τέρπ. ρ. 77. 51. 45.

ἐν Ἀσκόλωνι πόλει] cuius mentio fit
 Iudic. 1. 14. Ierem. 25. 47. Amos 1.
 Soph. 2.

τὸ ἐν κυθήκῃσι] Cythera insula Laconi-
 cae vicina, unde Venus Cytherea dicitur.

ἐνέσκηψε ἡ θεὸς] immisit Venus.

καλέσσι Ἐναρέας] ἀνδρογάως, infra
 μέλωσιν. ρ. 126.

ὑπὸ

ὑπὸ τῆ ὕβρις καὶ ὀλιγωρίας ἀνοήσαστα
 ἔπ] *cum injuriis ex mera petulantia, con-*
temtu, & superbia illatis, omnia vastar-
ent; ὕβρις καὶ μάγνητας ἀπώλεσε ἡ κο-
λοφῶνα.

καὶ ἀμεδύσαντες] *Scythæ tandem per*
ebrietatem regnum Asiæ amiserunt.

ἐκδέχεται δὲ Ἀσσυγῆς τῶν βασιλικῶν.
Excepit autem ASTYAGES regnum.

HISTORIA CYRI concepti, nati,
 infantis necem expositi, & mirabiliter
 protecti, educati, & ad Regnum Medo-
 rum erecti, ut Moses, Romulus, Oedipus,
 Hercules & alij, in raris modis divinitus
 ex periculo vitæ infantes erepti sunt.

De Cyro autem, ante ducentos annos,
 Esaias vaticinatus erat, cap. 44. Qui di-
 co Cyro, Pastor meus es, & omnem vo-
 luntatem meam complebis. Cap. 45. Hæc
 dicit Dominus Christo meo Cyro, cuius ap-
 prehendi dexteram, ut subyciam ante fa-
 ciem ejus gentes, & dorsa regum veriam.
 Et aperiam coram eo januas, & portæ
 non claudentur. Ego ante te ibo: & glo-
 riosos terræ humiliabo. Portas areas
 conteram, & veetes ferreos confringam.

M S

E

Et dabo tibi thesauros absconditos, & arcana secretorum; ut scias, quia ego dominus. Has prædictiones diuinas, per uatem populi Iudaici de Cyro nominatim editas, cum Daniel Propheta senex, Cyro monstrasset; clamentio rem se erga gentem Iudaicam declarauit, eiq; reditum in Iudæam, ad pristinas sedes, & Autonomiam in Religione & cultibus concessit. 2. Paral. 36. 1. Esd. 1. Iosephus lib. 11. c. 1. ἀρχαιολ.

ἐπί τε καὶ ἐδοῦν] vicinam partem ἐπί τε
sequenti folio 24. vers. 12.

καλεῖσθε Ἀρπαγόρ ἄνδρα ὀκνητόν] A-
styages, infantem CYRUM, HARPAGO
necandum; Harpagus, pastori deportan-
dum, tradit.

p. 24.

Ἰδοὺ σιωπερῆς, nemoribus frequens,
ἐπί τε ἀπονοστήσας] Pastor, uxori
puerperæ, mandata ab Harpago, exponit.
Quæ proprio sætu, quem mortuum ediderat,
exposito; Cyrum ejus loco educandum
suscipit.

ὃ γὰρ ἄρ κότε κατέδεξα ἔνθερ γενεῶν]
non enim acceperam, ex quo genere,
ex quâ familiâ, natus esset.

ὅτε ἦν δεκάτης ὁ πῶλις] CYRUS de-
cennis

cennis Rex puerorum inter pastores constitutus. In qua historia etiam, IUDICIUM Cyri, à Xenophonte recitatum, auditores meminerint. Erat procerior adolescens, qui brevem tunicam habebat. is alteri adolescenti breviori, habenti longam vestem, hanc detraxit, datâ suâ breviori, conveniente ad modum corporis illius. Desert autem ad Cyrum iudicem, in agmine puerili, hanc causam, is, cui longior tunica erepta erat. Hic pronunciat Cyrus, justum esse, quemq; tenere vestem suo corpori congruentem. Movetur enim commoditate, quam in usu vestium fore cogitabat. Postea, cum Magistro, iudicium, & causam sententiæ, ut mos erat, exponeret, rejectâ hac sententiâ, inquit magister, lege iudicandus esse, non ex commoditate, quam quisq; privatim cogitet. τὸ νόμιμον δίκαιον εἶναι, ac Cyro plagas dat, ut discant & ipse, & cæteri, Legē debere iudicij normam esse, non privatas imaginationes.

ἢ ὑπὸ ἀκρίσις ἐλθὼν ἑστὸ τέρη] species, vultus, oratio, gestus liberalior. ex quo nepotem CYRUM Astyages agnoscit.

ἐκ ἄμφορῶν

ἐκαμνορ μέγλωρ] *valde dolui*

Σώσρα] *σωτήρια.*

ἐε δέορ] *commode.*

Ἀσυάγης. ὡρ οἱ ἀπώκετο ἀπράτθ παύει]

Astyages Harpago proprium Filium comēdendum apponit. Harpagus autem.

ἐντορ τε ἐεουτο γίνετ] *sue mentis compos mansit.*

ἀρεσορ εἶναι παρ τὸ ἀρβασιλεὺς ἐρδοι] *Injuriam atroc s. accipit, & insuper gratias agit, qui vult in aula consenscere. Mibi vero placet, quicquid rex facit, vel, ut Seneca eum respondisse narrat, Apud Regem omnis cœna iucunda est. Necessaria est ista doloris refrœnatio, utiq; hoc sortitis vitæ genus, & ad regiam adhibitis mensam. Sic estur apud illos, sic bibitur, sic respondetur. Funeribus suis arriandum est.*

παρὰ σμικρὰ γὰρ] *Vaticinia quædam tennes & non magni momenti euentus habuerunt.*

ἐπερ τοιαῦτα .i. Δαρσέεωρ.

ἂ. ὄσαρ ταῦτα ὁ Ἀσυάγης] *Cyrus ab Astyage auo in Persiam mittitur ad parentes.*

ἐπαι.

ἑωὶσάμενοι, credentes, putantes
ἰσόθεον, interrogarunt.

κύνων δὲ θεοθετε, ut Romulum Lupa.

Κύνων δὲ ἀνδρὸν μύθῳ] Practice Harp
pagi & Cyri de Astyage evertendo

ἀποτίλαε] ἀποτίλλω, evello, depilo.

V. 35. ἄστυγα μύθῳ] lege μίπρῳ.

V. 40. 41. obseruetur inter Persarum
populos, Γερμανισε, Germanos etiam &
Daos recenseri. & φιλίῳ seu familiam
A C H Æ Menidarum, ex qua Darius Hy-
staspis, Xerxes, & hos subsequuti Reges
Persarum, orti sunt.

18 aut 20 stadia] efficiunt dimidium
milliare Germanicum.

p. 262

ὅσπερ θεοβλαβῆς ἑωὶ] IRATUS ad pœ-
nam si quos Deus trahit eripere mentem
talibus prius solet, Caliginemq; offundit, ut
ruant suas Furenter in clades, sibi quas
noxijs Accersierunt vltro consilijs mali. A-
styagem igitur D E V S evertere volens,
cœcitate mentis primùm punit, ut Harpa-
go, quem adeo atroci iniuria affecerat, ex-
ercitus commendat, eumq; fidum sibi fore
existimet, in quem ipse perfidissimus
fuerat.

•••••

σκαλιότατον] *stultissimum.*

πέρσαι δὲ οἶδα] *PERSARUM Religio, Preces, Sacrificia, Sacerdotes, Victus, Coniugia, Educatio liberorum & alij mores & consuetudines.*

ρ. 29. *δουλιῶσι, molis, frugibus, sale conspersis, non salsa fruge litare solent,*

μάγῳ & ἀνῆς] *Magi Sacerdotes & Theologi Persarum, qui Christum natum in oppido Bethlehem adorarunt, Matth. 2. σίτοις] cibus.*

ἐπιφορημαῖς] bellarijs.

ἄσιω, molestiam, tristitiam.

ρ. 30. *ὑποβολιμαῖα, subditicios, ein Wechselbalg.*

μοιχιδία, spurios.

λεπτή, scabiem vel maculam scædiorum. Nam quod recentiores lepram, Græci Elephantiasin vocant.

λευκία vitiliginem. Congruit autem hæc separatio scabiosorum, cum lege Moysis, Levit. 13. 14.

ἀνεμι ἐπὶ τῶν πρότερον λόγων] intermissum p. 16.

Ἴωνες δὲ καὶ Αἰολέες] Historia urbium IONICARUM in littore minoris Asia, à Cyro armis

armis domitarum, usq; ad fol. 36. Qua occasione, Origines illarum urbium, & deductas ex Achaia Peloponnesi, & Athenis, a Codri regis Attici filijs, Colonias, in initio describit.

κίερα δεκδέντο] δι' ἀγέλας ἀπίσσοι] Ἴωνες ἔκ' ἐπειδόντο] *supra* f. 16. V. 9. 10
 ἐσ' Πανιώνιον] templum Neptuni, ad Mycalen p. 31. V. 41. 42. ubi convenire ad communes deliberationes & sacra solebant.

ἐπ' οἷσι περ' ὁ Λυδ' ἐσ'] iisdem conditionibus receperat Cyrus Milesios, quibus Lydorum regi antea de vinculi fuerunt. p. 4. V. 43.

τοῦ μὲν ἔρουσ] cæli bonitatē.
 καὶ τῶν ἄρεων] quatuor anni partium temperie.

Nomina XII urbium Ionicarum in littore Asia, & a quibus singulae conditæ sint, & reliquam illarum historiam, proxime commemorat Pausanias in Achaicis p. 163. 164. & Strabo lib. 14. Incidit autem hæc migratio Ionum in Asiam, & coloniarum deductio, in tempora regis Davidis circa A. M. 2900.

ἐπὶ οἷσι

p. 31.

ἑξ ἑξαδέκα] ἢ ὀνόματι] ut si forte
iam aliquis nominis *Vandalici* in hoc littore
Balthico pueret. Sunt .n. & in hoc littore
Germanie *Arctoo*, ut in ora minoris *Asie*
maritima olim, Duodecim urbes insignes,
Lubeca, *Uuismaria* *Rostochium*, *Sunda*,
Gryphis *vvalt*, *Angelamū*, *Stettin*, *Colberg*,
Stolpa, *Dantischm*, *Elbinga*, *Konigsberg*.
ex quibus, priores quatuor *Vandalicæ* vo-
cantur.

ἐν τῆς πενταπόλι] *Δωρίεε*, ὡς τῶν
ἑξ ἑξαδέκα] Nomina urbium statim res-
censentur, *Lindus*, *Cleobuli patria*, *ialessus*
Camirus in *Rhodo*, *Cos* insula *Hippocratis*
patria, & in vicina *Chersoneso*, *Cuidus*
Eudoxi & *Ctesie* h *storici*, & *Halicarnas-*
sus *Herodoti patria*, ut in hac vicinia
ἑξ ἑξαδέκα, seu sex urbes *Vandalicæ*, in di-
versis terridorjs sitæ sunt, *Lubeca*, *Ham-*
burgum, *Rostochium*, *Sunda*, *Uuismaria*,
Lüneburga.

τὸ τῆς ἑξαπόλι] *Apollinis* templum in
promontorio *Cuidi*, p. 36. V. 26.

ἑξ ἑξαδέκα] *δωδέκα* ὅτι μέγα] duodecim
Achaorum urbes, in *Peloponeso*. & sin-
gularum historia, a *Stabone* *liv. s. p.* 265
usq; 269 & *Pausania* in *Achaicis*, recen-
sentur. Αἰῶν

Ἄβαντες μὲν ἦν Ἐυβοίης.

Mixti sunt Ionibus in Asia, multi ab origine Ionica alieni. ut Abantes, Origine Thraces, ex Aba Phocidis, Parnasso vicina, in Eubœam progressi, à quibus insule totius inquilini Abantes appellati sunt. Ἰλ. Β. οἱ δ' εὐβοίων ἔχον μύσχα πνεύοντες Ἀβαντες.

Μίνυα ex Orchomeno progressi, de quibus infra μέλπ. in Asia Teon occuparunt.

καδ' μέσοι] Thebani. à Cadmo conditore.

Δρύοπες] ad Sperchium fl. vnde in Argolicam, Asinam venerunt.

Φωκίης ἀποδάσμοι] à quibus Phocæa ab Harpago capta, nomen accepit.

ἀποδάσμος partem significat.

μολοσοί gens Epirotarum.

Ἄρκαδες in medietate Peloponnesi.

Δωριεῖς, ad pindum montem & fl. inter Thessaliam & Parnassum, oppida Eri-
neum, Boium, Cytinium tenuerunt. Hinc ab Heraclidis in Peloponnesum ducti, pul-
sis Æsculapij posteris, Epidaurum occuparunt. Hinc Colonia, Procle duce, in Samum ducta est.

N

πρῶ-

πρωτανεις τῶν Αθωνικῶν] Senatus Atheniensis constabat 500 viris, in Decadas divisiss. ex quibus, alij superiores magistratus & πρωτανεις deligebantur. Nominatur & locus seu Curia πρωτανειῶν in quo magistratus conveniebant, & pro patriâ interfectorum liberi publicè alebantur.

ἀπὸ γλαύκῃ τοῖ ἱππολόχῳ]

Sisyphus

|

Glaucus

|

Bellerophontes
rex Lyciorum

Hippolochus.

Laodamia.

|

Glaucus.

|

Sarpedon.

οἷδε καύκωναε πυλῖσε] in Messeniâ & Elide. alij enim sunt Caucones in Asiâ.

Phytus

Phtyus

|
Celæus|
CAVCon, ex Eleusine in Mes-
senen Orgia intulit. Vide Pausaniam in
messeniæ pag. 87. & Strabonem lib. 8.

Andropompus

|
Melanthus, ex Pylo Athe-
nas commigravit.|
CODRVS REX
Atheniensium

Andro Neleus, Cydrelus, Gnopus, Andre-
clus, Miletus, Myuntis, Erymon,
conditor | thrææ, Colo-
Ephesi, | phonis.

Æpytus Prienes,

Ἀπάλειπτα ἄγασσι] Melanthus Pylius
in monomachiâ cum Xanthio Ræoto, decit
pit eum, dicens eum δεύτερον, Selb ander,
venisse. Cùm igitur Xanthius respiceret,
Melanthus eum interficit, vel ὁμοσάτο-
σι. Vide Suidam.

N 2

MURÆ

μυκάλια] prope Ephesum.

αἱ δὲ Ἰολαίαι] Æolicae vrbes Duodecim in littore supra Ioniam, e regione Chij & Lesbi, vsq; ad Troadem, Homeri atate porrigebantur. ab Hermo fl. vsq; ad Lectum. Strabo lib. 13. toto, & imprimis p. 429. 428.

De SMYRNA lib. 14. p. 32. 437.

ὁμολογίην ἐχθίσαντο] sic transfegerunt.

ὡς δὲ ἀπικέετο εἰς τὴν Σπάρτην] Rediit ad historiam, à qua, fol. 30. vers 35 digressus est, de legatis Ionum, ad Spartanos, auxilia petitem missis.

συναμώσθησαν] ledere, vastare, perdere. infra Ὀυρακίη p. 245. V. 33. Πηρὸς Φωκίαν & πάντα συναμώσθησαν, Persa quacunq; iter per Phocidem fecerunt, omnia vastarunt.

ἔλενα] deploranda

ὡς δὲ ἀπικέετο ὁ κύριος] Defectio Pactyis Lydi, & Ionum ac Æolensium à Cyro.

ἐναμώσθησαν] ἐναμώσθησαν subigo farinam, ἐναμώσθησαν Ich hab mirs selber eingebrockt/ selbst eingefneien.

μαζαρέα ἀνδρα μηδον] Mazares Dux belli contra Pactyem & Ionas, cui successit Harpagus.

ἐς κύνυρα] Æolidis urbem.

ἐστὶ δὲ τὸ ἀνῶσαι τοῦ ἐν βραχίδῃσι] de consilio capiēdo referre ad Deum (Apolinē) in Branchidis. Strabo lib. 14. p. 437. Congruit autem responsum Cumæis datum, sententiæ oraculi Dodonæi. μήθ' ἱκέτας ἀδικῆσθαι, ἱκέτας ἰερότε καὶ ἄγνοιο.

ἐπὶ τῷ Ἀταρνῆσι μισθῷ] Chij Paſtyen supplicem Persis dediderunt, hac condicione, ut Atarnen, e regione Lesbi, inter Adramitium & Pitaneu sitam, mercedis loco reciperent.

In hoc Atarnensi campo postea capitur Histieus Milesius, quem capitum Persæ crucifixerunt infra. p. 178 U. 8. 12.

οὔτε ἄλλα κριθῶν προχυσίη ἐπολιέτο] neq̄ molis hordeaceis libavit ulli Deorum, neq̄ bellaria ex fructibus regionis illius coxi, vel pinsuit.

Ἄσπαγος κατέβη

HARFAGVS, cui filium Astyages comedendum proposuerat, Dux belli contra Iones rebelles.

N 3

Ὄκωφ

ὅπως γὰρ τειχίρας ποιήσῃ] *inclusos mœnibus postea aggeribus circumvallavit.*

Φωκαίη Γωνίης] *PHOCÆæ Obsidio, sita ad Hermi fl. ostium, prope Cumas.*

τὸν δὲ Ἀδρίαν] *mare Adriaticum, ab Adriâ oppido. Inter Venetias & Padi ostium.*

Τυρσωνίαν] *Hetruriam seu Tusciam usq; ad Tiberim.*

Ἰβερίαν] *Hispaniam, ab Ibero fl.*

Ταρτησὸν] *Bætis fl. & Urbis nomen antiquum: hodie Sibia, Hispalis, vel vicina aliqua. Ταρτησὸν ποταμὸν παρὰ τὴν γὰρ ἀργυροσίρην Stesichorus.*

καταδείξαντες] *ostenderunt.*

πεντηκοντήρας] *longas nanas, quinquaginta remis incitari solitas. Ita ut ab utroq; navis latere 25 remis agitari-entur.*

Οινύσοι] *Insulas Chio adjacentes.*

ἐς Κέρνον] *CORSICAM insulam, quò deduxerant coloniam Alalam.*

ἀπεσφάφατο γὰρ τοὺς ἐμβόλους] *cogita, an contusis rostris factæ mutiles.*

ἔπλεον

ἑσπερον εἰς Ἕκχιον] in extrema Italia
ora, versus Siciliam. p. 35.

Ἀγυλαίοισι] Agylla in Hetruriâ, à
Pelasgis, ex Thessaliâ profectis, condita,
deinde à Lydis Tyrrhenis capta, Care di-
cta est, ubi sedes Regum fuit. Strabo lib.
5. p. 153.

Ἰέλι] Velia, cuius initio Topicorum
Ciceronis mentio fit. Inde Massyliam in
Galliâ condiderunt. Ἰέλιω, Eleam suo tem-
pore dictam, Parmenidis Physici & Ze-
nonis Eleatæ patriam fuisse, refert Stra-
bo.

Ποσειδωνίτιω] Ex Posidonio Lucaniæ
urbe, 6 mill. Germ. ab Hyelâ distante,
prope Palinurum promont.

ἤσορ εἰόντα, ἀλλ' ἔτι τῶν νῆσορ] terram
continentem, non insulam.

Ἄβδηρα] in littore Thraciæ, è regio-
ne Thassi, patriâ Democriti.

Μιλήσιοι, ὡς καὶ πρότερον μοι εἶρηται]
p. 30. v. 34.

εἰς Σαρδῶν] Sardiniam, prope Corsi-
cam.

Θάλεω] Thales Milesius, ex Phœniciâ
oriundus, artes mathematicas in Græci-
am primus intulit.

ἐπὶ κᾶρας] CARES.

Μίνω κατ᾿ἄκοι] *Minois regis Crete*
qui circa A. M. 2700. vixit, subditi e-
xant.

ἐπὶ τὰ κρᾶνεα λόφου] *in galeis cris-*
tas, Die Schreibfeder, regit equites &
milites quantumvis frementes.

τὰ σημεῖα] *Insignia familiarum, Das*
Wapen.

ὄχουα] *lora, κράτημα τῆς ἀσπί-*
δος.

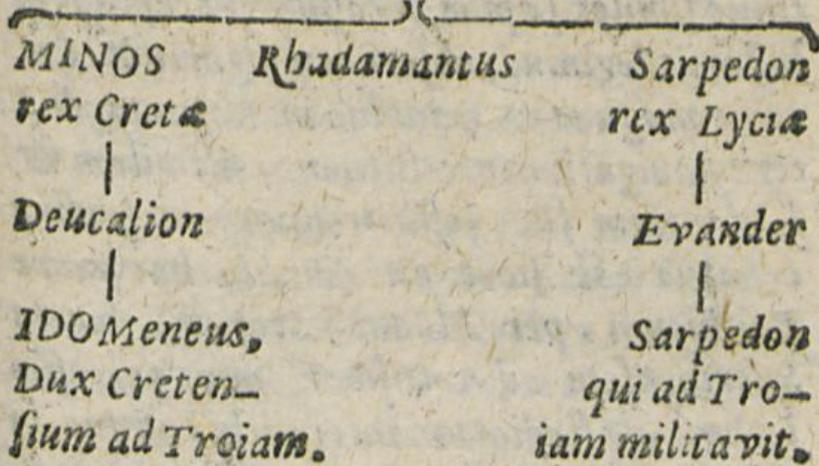
Μυλόασοισι] *urbe Carie, patriâ Hy-*
bree, qui Antonio Triumviro à consilijs
fuit, Strabo. l. 14. p. 454.

οἱ δὲ κᾶρυιοι] *in littore maris, ad fie-*
p. 36. nes Carie & Lycie, e regione Rhodi.

οἱ δὲ λυκιοι] *olim Milyæ, SOLymi &*
Termilæ dicti, sub rege Sarpedone, ex pos-
teris Europe orto.

Fratres

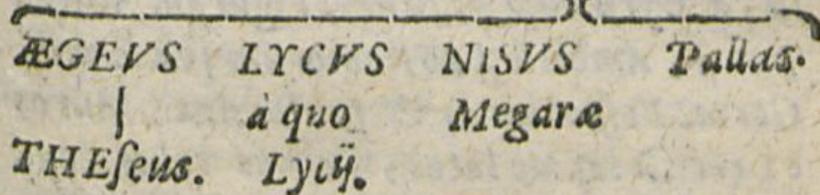
Fratres

Ἀντιοῦ τοῦ Πανδίου] Erechtheus

Cecrops

PANDION

Οἰκῆσαι δὲ καὶ ἄλλοι] CNIDVS Læ-
cedæmoniorum colonia, quæ postea Eudo-
xum mathematicum, Ctesiam historicum,
Theopompum & alios tulit.

Oraculi versus, de Isthmi perfossione,

N S CINIIS

cuius similes sæpius incassum susceptas, in historijs legimus, observatu digni sunt. Carolus magnus ex Danubio in Rhenum ducere navigationem instituens, Altmilam & Radantiam fl. fossâ conjungere frustra conatus est sicut ex Albi, in hoc mare Balthicum, per Eldam, Storam, lacum Suerinensem ad Uvismariam, per fossio Isthmi 40 stadiorum inter Fichel ad lacum Suer. & Uvismariam, irrito eventu tentata est.

κῦς δὲ, ἔπει τὰ πάντα.

BABYLONIS, Assyriæ metropolis, à Cyro capta, situm, Figuram τετραγωνον, Ambitū 480 stadiorum seu 12 mill. Germ. Fossas latas & profundas; Muros ex coëli lapide latos; Portas urbis centum: (quarum nomina aliquot in fine Thæliae p. 114 exprimuntur) Duas partes urbis, Euphrate divisas: Ædificiorum formas: vias publicas: Templum Beli & Turrim Babylonicam, deniq; Politiam & Reges Babylonicos, graphice describit.

Estq; exemplum Laudationis seu descriptionis

scriptionis urbium, in genere Demonstrativo, insigne. Origo & conditio Babylonis, & Regnum in Babylone primum, à Nimrodo constitutum recitatur Gen. 10. 11. à quo ad Sardanapali exitum sunt anni 1360. Inde circiter 300 ad Cyrum. Sardanapalo enim, in Ninive, Pbul Belochus, Tiglat, Salman, Sennaberib, & hoc à proprijs filijs interfecto, Merodach (Mardocempadus Ptolemæo) in Babylone, & filius, & Nabogdonosor primus & Magnus, qui Iudeos in Babylonem abduxit, ordine successerunt. Nabogd. nepos fuit Baldasar, qui Dan. 5. captà vrbe, à Dario Medo & CYRO Persa scribitur interfectus esse. Hunc Labynitum regem Babylonis ab Herodoto nominari quidam coniectant 𐤁𐤁𐤁 Babel à confusione linguarum Gen. 11.

Ασσυρίοι ἐπέκειντο Ἰορδάνης ab Assur filio Sem Gen. 10 quorum creberrima in libris Regum populi Iudæici mentio fit. 4. Reg. 15. 16. 17. 18. 19. Fines Assyriæ sunt ab occasu, Tigris fl. dirimens eam à Mesopotamiâ, (hodie Diarbekir) versus meridiem, Babylonia et Susiana; ad ortum MEDIA; versus boream Niphates, Alpes, Armeniam maiorem ab ea distinguentes;

NIVS

ΝΙΥΣ ἀνασάττε γενομῶνις] urbe. Nive
 Nive [que 30 mil. à Babylone distabat, &
 altera arx regum primæ Monarchie fuerat]
 à Cyaxare vastata, ut Nabum 1. 2.
 & Tob. 1. 7. 14. Soph. 2. & alibi prædica-
 tum erat.

120. σαδίων] tria mil. Germ.

ὠνηχέων βασιλίων] Cubitus commu-
 nis 4 Palmos, Palmus 4 digitos continet.
 Quare uno fere palmo longior est Regius
 cubitus.

ἔωλινθευον] in lateres redigebant.

τέλμαλι] Pro cæno, ad conglutinando
 dos lapides, utebantur Bitumine calido.

διὰ τρηκόντα δόμων ὠλινθευοντες
 καλάμων ἔωισοιβάροντες, in triginta do-
 mibus seu officinis latericijs, cœctos late-
 res, super arcolis arundinis impositos sic-
 cant, vel summitates arundinum inter la-
 teres stipant: non satis sententiam asse-
 quor.

μονόκωλα] unius contignationis.

δρόμβες] grumos seu Guttas spissas
 & concretas. Luc. 22. Christus in agone
 δρόμβες sanguinis sudat.

δύο φάσεις] duæ alæ, partes urbis,
 Euphrate distinctæ.

ΕΥΦΡΑΤΗ

ΕΥΦΡΑΤΗΣ] Euphratē's fl. in sacris etiam literis celebratus, quem hic in Armeniā oriri ait, unde primum occidentem versus, inde ad meridiem flexus, Cappadociam & Armeniam minorem, ab Armenia maiori, & ex Tauri angustijs egressus, Syriam Comogenen, à Mesopotamia dirimit. Inde ad ortum brumalem conversus Babylonem persluit, sub qua, Tigride ad Apameam excepto, Susianam & Babyloniam determinat, ac in sinum Persicum tandem ad grad. long. 80. latit. 31. effunditur.

ἔσ τὸ ἐρυθρὸν θαλάσσιον] inter Mare rubrum, quod filij Israēl ex Ægypto egressi transierunt, & Sinum Persicum, in quem Euphrates se exonerat, Arabia Felix interfacet quæ miliaria circiter ducenta versus meridiem porrigitur. Sed Græci, totum illud mare Meridionale Arabiam Felicem undiquaq; complectens Sinum Persicum & Arabicum, vastum illum Oceanum, Africā alluentem, Rubrum mare appellant. tametsi nihil colore à cæteris maribus differat.

ἄγκωνας] flexus, rectum angulum constituentes apud Vitruvium lib. 3.

ἔσ τὸ ἐρυθρὸν

αἱ ἑπικαμπαί] *ripa incurva* [p. 38^v. 25] *coctilibus lateribus pro sepe praetexuntur.*

τρεῖς ὄφωρ] *Domus trium vel quatuor contignationum.*

λαύρα] *vicus, angiportus.*

Διὸς Βήλα ἰσορ] *Idoli Babyloniorum BELI nomen extat Esa. 46. Dan. 14. Idem nomen est cum 𐤁𐤎 Baal, dominus, ardenti amore colendus. de cuius cultu 3. Reg. 18. 19. Num. 22. 4. Reg. 5. 10. 21. 23. 25. Ierem. 19. 32. 7. & alibi passim in Biblijs dicitur.*

πύργος] *TVRRIS* Babylonica. Gen. 11.

σταδῖος] *stadium seu sexcentos pedes longa & lata.*

τὸν δεῖρ' αὐτὸν φοῖτᾶρ] *Dan. 14.*

πατόροισι] *Patara, S. Nicolai, episcopi Myrae, qui concilio Niceno interfuit, patria.*

ταλάντων 800] *si talentum 600 coronatis valet; erunt 480000. At proportio auri & argenti decupla vel duodecupla est.*

τὰ τέλεια τῶν προβάτων] *perfectas, adultas grandes oves.*

γαλα-

γαλαθλωά] lactentes agnos.

ἄρρησι πέντε] sed longè vetustior est SEMIRAMIS, Nini conjunx, cuius res gestas prolixè, ex Ctesia Cnidio, descripsit Diodorus Siculus lib. 2.

ἀρρημηλία ἄρρη] captas urbes. ab ἀρρημοι per reduplicationem Ionicam προρημηλία.

ἔλυτρον] receptaculum stagni.

Βόθρον μὲν ἐς τὸ ὕδωρ] tam profunde fodiebat, donec aqua scaturiret.

420 stad.] 10 mill. Germ. cum dimid.

τῆ ἄιτε ἐσβολᾷ] ubi commode poterat adiri vel invadi regio: ubi aditus in Babyloniam & compendiarie viæ ex Mediâ erant.

ἔπεπίνεσκε] ἀ πίνω tendo. Paragoge P. 39.

Syllaba σκε, Iombus usitata.

χοάσπειω] Choaspis fl. Strabo lib. 15. lib. 6. p. 497. In Biblijs & a Plinio Eulæiss no. cap. 27. minatur.

Σῶσα] cuius Danielis 8. Nebem. 1. 2. & alibi mentio fit. latine significat Rosam. Susanna, Rosa Gratiosa.

Γάωδη ποταμῶ] cuius in τετραχ. fol. 159. vers. 27. iterum meminit.

Ναῦα

ματιήνοισι ούρισι] *Matiensis montibus in Mediae finibus.*

Διά Δαρδανέων] *fortè Δαρνέων, qui inter Mediterraneos Assyriae populos nominantur.*

τιγρι] *infra Babylonem Euphrati iunctus una in sinum Persicum defertur.*

παρὰ Ἰβρι πολιν] *ad Tigrim fl. ubi emporium est viciniae. Strabo lib. 16. p. 504.*

ὁ δὲ μιν συμψίσκε] *fluvius contorquens equum abripuit.*

οἱ δὲ βαβυλώνη] *Obsidio Babylonis.*

ἐπὶ τὰς ἀμασίας] *de quibus p. 37. vers. 30.*

ἐν κούρῃ] *in cauea.*

ἔδωκεν ὄρνιθιν, χορὴν τε] *Hæc cum Danielis narratione cap. 5. aliqua ex parte congruunt.*

πλὴν δὲ δώαμιρ τῷ βαβυλωνίω] *Potentia & opes regni BABYLONICI.*

χωρεῖον μεδίμνος ἀττικῶν] *Medimnus Atticus, sex modios Romanos; Modius 16 Sextarios continet. Chænix seu demensum servuli diurnum, duos sextarios. Superat igitur ἀστάβη, medimnum Atticum, sex sextarijs.*

ἐδράωε

ὁ δὲ ζώεται] *crescit, maturescit seges.*
 κηλωνίοισι] *ciconijs, quibus ex puteis*
aquæ hauriuntur.

πρὸς ἥλιον χειμερινόν] *versus ortum*
brumalem,

ἑσέχει] *pertinet, porrigitur fossa ex*
Euphrate in Tigrin.

δίκασια] *ager Babylonius fert ducent-*
tuplum. Unus medimnus frumenti satus
fert ducentos. In his terris, agri omnium
uberrimi, decuplum ferunt: communiter
quintuplum aut sextuplum, alicubi vix
sementem refundunt.

κέρχες] *miliij.*

σησάμω] *semen vasculis inclusum ge-*
rit, ut papaver.

φοίνικες] *Palme.*

βαλανηφόροις] *scæmellis palmis glan-*
des seu Dactylos ferentibus.

ὁ ψῶ] *ut masculæ palmæ fructus,*
scæmellæ fructum percoquat & ad matu-
ritatem adducat. Significat etiam ψῶ ver-
mem in grossis & dactylis nascentem.

νομέας ἰτένης] *ligna navis ex salice*
secantes. p. 41. v. 6.

πολισωντας] *i. naves ex salicibus te-*
xtas.

σεγα-

σεγασιδα] ἀ σεγαυός, τῶσι πυκνός
σφιγκτός, σωεχίς in Suida.

ωλήσαντες] implentes, stipantes.

βίκες] lagenas vel vasa vinaria.

ωλήκτωρ] palia, longurijs remis.

5000 ταλάντων] drey Tausent Cent-
ner.

Talentum 60 libras continet.

ἄπειρηξω] ligna navis & arundines
seu stramenta, venalia proponunt, voce
præconis denunciât, si quis ea emere velit.

ἑοθατι] Cultus corporis Babyloniorū.

χλευίδιον] penulam.

ἑμβόσι] cothurnis.

μίτρησι] filis aut fascijs ἀ μίτος filum.

μεμυσσμελίοι] uncti, unguentis per-

fusi.

ἄρῆσι] cultus corporis.

Νόμοι δὲ αὐτοῖς] Mores, VIRGINES
pecuniâ venditæ locantur.

εὐδαίμονες ἐπίγαμοι] divites proci-
emunt formosissimas. ἐπίγαμοι, conjugio
maturi.

ἄρσιον Βάλλων] fortè λαβών τῶν
ἐλάχισον ἐπισαμλίων. qui minimo conten-
tus est.

ἑμπεροσ] vicio aliquo corporis laborās.

πριλά

πρῶτα] emptori virginis non licet abducere eam, nisi datis vadibus caveat, se in matrimonium eam ducturum esse.

κατέαται] sedent. tertia pluralis, In-P. 428
dicatini modi, ἀ κάθημαι, κάθηται & ἰοῦσι
κῶε, κατέαται.

δύμιγθ] funiculi.

ἀκύνωσι] torrent pisces ad solem, ut Norici & Islandi in aere gelidissimo pisces siccant, quibus panis loco utuntur.

λείνουτες ὑπερῶσι] Pisces sole torrefactos, in mortario comminantes pistillis, servant in linteo farinam.

ὡς δὲ τοῦ κύβου ἐπεδύμησε μάσχα-
γέτας ὑπὲρ αὐτὸν πωλίσσας.

Expeditio Cyri aduersus MASSAGETAS, quos ad occidentalem & borealem maris Caspii oram, ad vltimam Iaxartem & P. volgae fluij Tatarici ripam, vsq; ad Araxem sedes habuisse: & GETARVM seu Gothorum gentem fuisse, consentaneum est: ortam a Gether & Mes, filijs Aran, Gen. 10. Ut autem reliqui Getae, ad Istrum & Pontum Euxinum: ita Massagetae, ad mare Caspium habitauerunt, quos Dionysius his versibus describit.

Ο 2 τούτῳ

τούς δέ μετ' ἀντολίω δέ πέρην κελάδονα
 τῷ Ἀράξει,

μασσαγέται ναίσει, δοῶν ῥυτῆρες οἴσω,

ἀνέρες, οἷς μητ' αὐτὸς ἔγω, μὴθ' ἔστις ἐ-
 τάρῃ

Ἐμπελάσοι, μάλα γάρ τε κακοξενώτεροι
 ἄλλων.

Ptolemæus ad orientalem maris Caspiorum, propè Hyrcaniam & Oxi fl. ostia, & ulterius orientem versus SACIS vicinos, intra Imaum Massagetas collocat. Ubi etiam Strabo lib. 11. eorum mentionem facit.

p. 357.
358.

Sed hæc Herodoti Chorographia, qui eos πέρην τοῦ Ἀράξειω ποταμοῦ, ἀντίον δέ τῷ Ἰσσηδόνω, trans Araxem fl. é regione Issedonum, habitare scribit, cum Ptolemæica parùm congruit. Nam Issedones, [quorum infra etiam Μελλωμ. Herodotus meminit] in Scythiâ extra Imaum, & alios in Sericâ, Ptolemæus ponit, ac Issedoni Scythicæ civitati grad. long. 150. lat. 48. 30. tribuit. Sericis verò. long. 160. lat. 45. Massagetis verò ad Oxi ostium long. 105. Sacis verò long. 130. adscribit.

Araxes

ARAXES autem fl. ab occidente, in Caspium mare, ad grad. long. 79.45. lat. 43.50. influit. Nec ultra 40 miliaria Germ. inter illius fontes & ostia intersunt, cum Ister seu Danubius in nemore Hercynio paucis supra Tubingam miliaribus scaturiens, ducentorum & sexaginta ferè miliarium Germ. spacio, sexaginta receptis fluminibus in Pontum Euxinum tandem deferatur. Sed simplicius est de hac Herodoti Massagetarum historia alicubi ἐπέχειν. sicut Strabo etiam fatetur, de Massagetis nihil exquisitè & exactè, à Græcis scriptoribus, etiam qui Cyri bellum aduersus Massagetas conscripsere, traditum esse. lib. II.

ῥέει ἐκ ΜΗΥΛΗΝΩΝ] Ptolemæus Paryardes, Plinius Pariedros montes nominat, ex quibus ad grad. long. 76.30. latit. 42.30. Araxes emanet. Euphrates ad grad. long. 75.40. lat. 42.40. Mantiani lacus in Armeniâ meminit Strabo, qui Artaxatam & Arxatam urbes celebres, ad Araxem commemorat, & propè Artaxatam in Calderanis campis, prælium Selyni cum Hismaële commissum esse, Iouius coniecit. 1514.

Ἰδὲ κατὼν δόξασι] caspium seu

O 3

Hircas

Hyrcañium olim, hodie CLAVSUM mare, ingentia flumina, Araxem, Cyrum, Volgam, Iaxartum, Oxum, Casium & alia plurima recipit, nec tamen exitus inde ullus apparet.

ἡ Ἀτλαντικὴ] Atlanticum mare, & insulam Atlantidem in eo, totam Africam & Europam maiorem, celebrat Plato in Critia & Timæo. Americam forte & Peruanas & alias novi orbis terras, olim etiam notas fuisse significans. Vnum vero mare esse, Atlanticum, seu occidentalem Oceanum, & Mare rubrum, ideo dicit, quod ex uno mari in alterum, tametsi longissimo spacio, tota Africa circumnavigata, perveniri potest.

ῥεγοίη] remigio.

καύκασος] montana à Bosphoro Cimmerio per littora Ponti Euxini, Colchidis, maris Caspij & ulterius per totum Orientem usque ad mare porrecta, Caucasii nomine à Macedonibus comprehendi Strabo testatur.

lib. 15.

Pa. 73.

πολλὰ γὰρ μῆρη καὶ μεγάλα] Cause interitus CYRI. Res secundæ etiam sapientium animos fatigant, & insolentes reddunt.

dunt. Superbia verò & ὑβρις ἢ μαγνητὰς
ἀπώλεσε ἢ κολοφῶνα. Odit enim & punit
DEVS omne superbum.

ὅτι γὰρ ἰθὺς εἰς Σατάνην καὶ κύριον, ἀμεί-
χανον ἢ διαφυγέον] Esa. 44-45. Qui di-
co Cyro, pastor meus es: & omnem vo-
luntatem meam perficies.

Hæc dicit dominus Christo meo Cyro,
cuius apprehendi dexteram, ut subiiciam
ante faciem eius gentes, & dorsa regum
vertam. Et aperiam coram eo ianuas, &
portæ non cludentur. Ego ante te ibo: &
gloriosos terræ humiliabo. Portas æreas
conteram, & vectes ferreas confringam.
Et dabo tibi thesauros absconditos, & ar-
cana secretorum: ut scias, quia ego do-
minus.

παυσάμην & δεξασίλω] ut infra
Artabanus Xerxem pronunciat ἀτρεμι-
ζοντα μακροσὶν εἶναι πρὸς πάντων ἀνθρώ-
πων, si Quiescat beatum ab omnibus ho-
minibus indicatum iri. Et Spartanus ille, de
movendo bello seiscitanti consilium, rescri-
bit, ἡσυχία ἀμεινον.

○ 4

Isocra.

Isocrates in Oratione περὶ ἐξίωσης suadet Atheniensibus, ut omisso sociali bello Pacem cum omnibus colant (& in hoc ambitiosi sint, ut quieti sint, & propria agant)

πῶ γὰρ ἡσυχίᾳ ὠφελιμωτέρων καὶ κερδαιοτέρων εἶναι τῆς πολυπραγμοσύνης, πῶ δὲ δικαιοσύνῃ τῆς ἀδικίας, πῶ δὲ τῷ ἰδίῳ ἐπιμέλειαν τῆς αἰῶν ἀλλοτρίῳ ἐπιθυμίας.

σωαγείρας δὲ τῶν] Deliberatio in Senatu Cyri de bello adversus Massagetas gerendo.

παθήματα μαθήματα] Quae nocent docent. Vexatio dat intellectum. Nuth macht die Kinder gut.

κῦκλῳ τῷ ἀνθρώπων ὄντων πραγμάτων] Inconstantia & Fragilitas omnium rerum humanarum, admonet nos de Timore Dei & modestiā, & non suscipiendis iniustis aut non necessarijs, stulta cupiditate, & spe augenda potentiae.

τὰ δὲ ποιεῦντας] hoc stratagemate utens vincere eos conaberis.

ἔδοκεε ὁ κῦρ] Somnium Cyri de Dario Hystaspis, in cuius humeris alas in somnis cernit, quibus Asiam & Europam tegat.

ἔοντι

ἐόντων ἐνδοξοῖ ἀρχαίων] ex familiâ
 Achaemenidarum, quorum (supra fol. 27. p. 44.
 v. 40. meminit, & in πολυμν. p. 202. Ge-
 nealogiam pertexit.

Achamenes

Cambyfes

Cyrus

Teiffes

Ariaramnes

Arsamenes

Hystaspes

D A R I U S Artabanus Artaphernes
 Hystaspis, Rex
 Persarum.

X E R X E S.

τὰ ἐπιφροῦμενα] eventura.

ἢ οὐδὲν μὴ χωνῆ] nihil prætendi potest,
 nulla excusatio præteti.

ἔσ' ἔλεγχον] ad dicendam causam, ad
 examen, ut coarguatur.

καθὰρξ ἑστῶς] expedito & bellicoso
 milite redeunte ad Araxem.

ἢ μάχη κατὰ τὸ καστρόν] non aperto
 Marte, non virtute & fortitudine, sed do-
 lo & fraude filium meum interfecisti.

Ο 5 σωε.

σωῆχε δὲ] *conseruisse praelium. hē-*
ret pede pes, densusq; viro vir.

κεφαλὴν ἐς τὸν ἄσκηρον] *ut Fulvia, An-*
tonij Triumviri uxor, Linguam ex capite
Ciceronis resecto extractam, aciculis pu-
pugit.

κατὰ πλὴν κυρὸς τελευτήν ποδῶν λό-
γων λεγομένων] *ut Xenophon scripsit, Cys-*
rum regem Persarum, domi suae placide
mortuum esse, & Orationem gravissimam,
ante mortem ad filios habitam, recitat, qua
ad Iustitiam & modestiam eos hortatus
est. Itaq; existimant aliqui, non Cyrum
Persam, sed Cyrum Medum, Darij Medi,
cuius in Daniele mentio fit, fratrem &
successorem (cuius soror Mandane, Cyri
Persae mater fuerit) à Tomyri Massage-
tarum reginā interfectum esse. & huius
exitium, propter nominis similitudinem,
ad Cyrum Persam, ab Herodoto trans-
latum esse.

ASTYages rex Medorum, cuius historiam
hoc libro Herodotus recitat.

|
α

Cam-

Camby.—Mandane. DARIUS ME. CYRUS Me-
ses Persa. | dus, quem à Xe- dus, frater et
CYRUS primus Mo- nophonte Cya- successor Da-
narcha Persarū, qui xarem nomina- rij Medi, qui
Astyagē Medum, Cræ- ri Iosephus in- à Tomyri re-
sum, & Babylonem nit. Hic annos gmā Massa-
cepit. Et lecto Esaiæ natus 62. una getarum oc-
vaticinio de se nomi- cum Cyro, soro- cibus esse pu-
natim edito Esa. 45. ris filio, Persa, tatur.

proposuit Edictum, Regnum Babylonicum occupa-
quo Iudæis in Baby- vit, occiso Baldasare. Daniel.
loniâ captivis, redi- s. & ad veri Dei agnitionem
tum in patriam, & à Daniele conversus est. Dani-
facultatē instaurandi el. 6. Hic Zorobabelem in Iu-
templi concessit. deam dimisit. 3. Esd. 4. 5.

Sub hoc jacta sunt fundamenta templi |
anno 2 post reditū. Hic Cyrus placida Huius Darij
morte decedit apud Xenopho. lib. 8. Medi filius fuit
Priscus Artaxerxes ASSUE-

CAMBYSES Artossa—Hystaspes xerxes ASSUE-
secundus rex | rus, sub quo
Persarū, qui 3. DARIUS Hystaspis contigit historia
2 Es. 4. Artaxerxes rex Persarum. Huius Espher. Huius Af-
xerxes nomi- anno secundo, Aggeus sveri patruū à
natur: probi. & Zacharias Prophe. Tomyri interfe-
bet edificati- tæ populum ad instau- Etum esse. Mera
onem templi. rationem tenpli ex- sthenes ostendit.
Huius histo- hortari cæperunt, concedente rege Da-
riam recitat rio. 1 Esd. 5. 6. Huius Darij electionem
Herod. lib. 3. & res gestas Herodotus lib. 3. 4. 5. 6.
copiose exponit. omci-

ὁμοίω τῇ Σκυθικῇ] *infra* μελλομα
 ἀχμοφόροι] *hastas ferentes.*

σαγγύριαι νομίζοντες ἔχουσιν] *gladios
 Scythicos, vel secures assueti habere.*

ἄσδαι] *cuspides telorum, pharetras,
 μαχαλισῆσαι] lora, quibus sub a-
 xillis pharetræ suspenduntur, & quibus
 cervices equorum iugo alligantur.*

σώμια] *pars freni inserta ori, quam
 equus mordet.*

φάλαρα] *Phaleræ, ornamenta capi-
 tis. a κέφαλα.*

θύσσιμι] *Senes parentes μαλιαν-
 tur, ut infra de Issedonibus narrat μελλομα
 p. 120.*

Postquam verò nunc absoluta est CLI-
 VS Herodoti interpretatio: capita illius
 præcipua & observatu maxime digna, re-
 petemus.

In omni enim cuiuscunq; autoris bo-
 ni lectione, Tria præcipue studioso lectori
 consideranda sunt: Primum, Doctrina de
 Rebus ipsis, quas autor tractandas susce-
 pit, in certos methodi locos distributa, ani-
 mo complectenda: Deinde, Lectæ aliquot
 & Insignes Sententiæ, tanquam Regulæ vi-
 tæ, & consiliorum actionumq; normæ, edis-
 cenda

eende sunt, Quas, ubi res ac usus postulat, dextrè ad propositum, in dicendo aut scribendo applicare possimus. Postremo, insignia Verba, Phrases, Figure & Ornamenta egregia notentur.

Præcipuè autem eminent in primo Herodoti libro, Duorum potentissimorum Asiæ Regum, CROESI Lydi, & CYRI Persæ Historiæ, quarum utranq; in locos Personarum: Natales, seu Maiores, Educationem, Studia, MORES, RES GESTAS præcipuè, & regni ac Vitæ Exitum distribuit: & aptissimis occasionibus, res Atticæ Pisistrati, Laconicæ Lycurgi, Persarum, IONVM, Carum, Babyloniorum Massagetarum, & aliarum gentium mores intexit.

Ad has classes seu metas historicæ narrationes pleræq; relatæ sunt, & finis ac exitus vitæ Cræsi ac Cyri uno versu indicatus. IRVS ET EST SVBITO, QVI MODO CROESVS ERAT. Nul- lus & est subito, qui modo Cyrus erat.

GNOMÆ verò & Regulae vitæ, inter cæteras insignes eminent: primum Solonis ad Cræsum concio de vita beata, omniumq; rerum humanarum incertitudine & in-
constan-

constantiâ fortunæ, propter quam dici beatus ante obitum nemo supremaq; funera debet. Nemo igitur etiam Cræso opulenti- or, presenti fortunæ nimium confidens, superbe insoleat, sed Deum timeat, & modeste intra officij metas se contineat, nec stultâ cupiditate, iniusta vel non necessaria moveat, nam ima permutat brevis hora summis.

Altera vitæ regula, quam amissione regni Cræsus se didicisse profiterur, τὰ μοι παθήματα τὰ ἔοντα ἀχάριστα, μαθήματα ἐγόνει. καὶ λέγει τῶν ἐυδρωπηίων ἔστι περὶ γμάτων, περιφερῶν δὲ, ὅτι ἐὰν αἰετὸς αὐτὰς ἐτυχεῖν.

Talis cum sit fortunæ humanæ inconstantia, tantum iusta & necessaria modestè agas. Feceris haud quicquam, nisi quod fecisse necesse est.

De Veritate, insigne est, quod ait, apud Persas turpissimum fuisse Mentiri, Deinde æs alienum debere: quia necesse sit, eum, qui multum debeat, multum etiam mentiri.

Regis-

*Regula vitæ aulicæ in Harpagi histo-
riâ ἄρεσος εἶναι παρ' ὅτι ἄρ βασιλευς ἔρδ' οἱ.
Mibi verò placet, quicquid rex facit. Ne-
cessaria est ista gratiarum actio, pro atro-
cibus injurijs, hoc utiq; sortitis vitæ ge-
nus, & ad regiam mensam adhibitis. Sic
estur apud illos, sic bibitur, sic respondetur.
Funeribus suis arridendum est.*

*De legitima regni appetitione in De-
jocis vitâ ὁδὲ δὴ, οἷα μνεώμεν & ἀρχὴν
ἰδίῃ τε καὶ δίκαι & ἦρ.*

*In Solonis & Cræsi colloquio Σκοπέει
εἰρηχὴ πάντων & χήματων τῶν τελευτῶν
καὶ ἀποθήσεται.*

*Deniq; in primâ statim paginâ, sex ar-
tissimè inter se stipata noëmata, in Gygis
& Candaulis colloquio notentur, σεο δέο-
μαι μὴ δέομαι ὁμῶς. τίνα σκοπέειν τὰ
ἑαυτοῦ, &c.*

*Ad verba, phrases, & proverbia no-
bilia quod attinet, verbo δικαιοῶσε-
pissimè utitur Herodotus, pro iustum putō
seu iustum censeo, ut Paulus in doctrina de
iustificatione.*

Phrasis

hrafis λύσαι νόμον Solvere legem, pro
abrogare seu abolere, [quam Christus
Matth. 5. Non veni solvere legem, usur-
pat] aliquoties in Herodoto p. 6. & alibi
repetitur.

Proverbia celebriora sunt, καὶ μὲν
ἕκαστος p. 34. οὕτως πᾶσι βίβλιν ἀνθρώπων συμ-
φορῆν. p. 6. νεόγανθ βίβλιν καὶ ταῦτα
οἱ ἄνθρωποι μέλει. p. 7.

&c.

FINIS ANNO-
tationum in librum
primum.

Sequitur Argumentum
Libri I I.

ARGV-

ARGUMENTVM

210

Libri Secundi

Herodoti.

REGVLA vitæ, ad discipli-
nam & mores recte guber-
nandos utilissima, & iudicij
divini norma immota, est hæc
sententia, quæ in II. Herodoti
Libro velut gemma emittet: τῷ μεγάλῳ
ἐδικαστῆρι μὲν γὰρ εἰσὶν αἱ τιμωρίαι πρὸς
τοὺς θεοὺς. Atrocia scelera atrocibus à DEO
pœnis puniuntur. Cuius regulæ exemplum
illustre Herodotus esse dicit, τῷ πάντοτε
δεσπῶνι regni Troiani propter Paridis adul-
terium eversi. Et omnium fere in toto
mundo rerum gestarum monumenta tes-
tantur, hanc sententiam velut commune
omnium historiarum argumentum esse.

Etsi autem multa similes commone-
factiones & exempla pœnarum ac iudicij
divini [quæ pars sunt Legis divinæ, &
norma vitæ nostræ] passim ceteris nar-
rationibus ab Herodoto insperguntur, ta-
men præcipuus Secundi Libri scopus &

P   Summa

Summa est, ÆGYPTI descriptio: cuius regionis primum fines ac metas constituit, deq; ostijs ac exundatione & fontibus NILEI prolixè disserit. Deinde mores Ægyptiorum, & origins religionum Ethnicarum, & ritus sacrorum & numinum variorum, ab Ægyptijs acceptos, exponit. Tandem regum Ægyptiacorum seriem ac historias, ordine usq; ad Amasim deducit: adversus quem Cambyses Persarum rex bellum suscepit.

Nobis verò in ecclesiâ Dei, Lectio huius partis Herodoti eam ob causam gratior esse debet, quia vix alibi in vno scriptore Ethnico plures narrationes, cum sacra scriptura & Propheticis historijs congruentes, recitantur. Qui consensus sacre & Ethnicæ historiæ, non modo delectationem mirificam bonis mentibus adfert, verum etiam ad certitudinem assensionis & fidem propheticæ historiæ confirmandam plurimum prodest.

2 Paral. 35. & 4. Reg. 23. Neco Ægypti Rex scribitur conflixisse cum Iosia rege Iudæ. Huius Neco, & belli in Syria ab eo gesti, mentionem in hoc libro facit Herodotus.

Ierem

Jeremias cap. 44. Pœnam minatur
Apryi regi Ægypti, à quo postea interfectus
esse dicitur. Hunc Apryem Herodotus scri-
bit, a suo præfeco Amasi, strangulatum
esse; cum quidem tanta eius subergia fu-
isset, ut diceret neminem Deorum aut ho-
minum sibi regnum eripere posse.

De mirandâ liberatione Ezechie, ob-
sessi Ierosolymis a Sennacherib, auduisse
aliquid Herodotum apparet ex ijs, quæ de
Sethone rege & sacerdote narrat, qui
precibus se aduersus Sennacheribum de-
fenderit, & cuius statua in templo posita
est, cum hac inscriptione, $\epsilon\gamma\ \epsilon\mu\epsilon\ \tau\epsilon\gamma\ \omicron\gamma\epsilon\omicron\upsilon\ \rho\epsilon\ \epsilon\upsilon\sigma\epsilon\ \beta\eta\epsilon\ \epsilon\sigma\omega$.

In primis autem dignæ sunt considera-
tu, in hoc secundo Herodoti libro, narrati-
ones de Origine Religionum Ethnicarum,
quæ perspicue demonstrant, doctrinam ec-
clesiæ & religionem Christianam, omnium
antiquissimam & primam, ideoq; verissi-
mam esse.

Vetustissima in mundo oracula esse
scribit Iouis Hammonis in Lybia, & Iouis
Dodonæi in Græcia: quæ ambo a duabus
columbis, ex Ægypto prouolantibus, mon-
strata sint.

Hæc ex diluuij historiâ manasse, & à posteris deprauata esse, apparet. Non enim dubium est, Hammonis nomen ortum esse ab Ham filio Noë, qui Ægyptum occupauit; & Dodonæ nomen, congruit cum Dodanum filio Iauan, qui fortassis sedem familie & Ecclesie suæ, in ea Epyri collocauit. Virumq; autem nomen Hammonis & Dodanum extat Gen. 10.

Theogoniam Græcis primos condidisse scribit Hesiodum & Homerum, qui annis 400. se antecesserint. Floruit autem Herodotus tempore Xerxis & Artaxerxis circa annum mundi 3540. Recentissima sunt igitur religiones Græcæ, quæ circa annum mundi 3100 à Poëtis illis comprehensæ sunt literis, tempore Prophetarum Ionæ & Osæ, cum veræ Ecclesie doctrina iam ter mille annos in mundo propagata esset.

Circumcisionis etiam, in Ægypto & Palæstina usitata, aliquoties meminit, quâ à Deo, Abrahæ traditam esse, & a filiis Israël in Ægypto propagatam, sacræ literæ testantur.

Eò etiam maiori studio & voluptate hæc Ægypti descriptio à nobis cognoscenda est, quia sanctissimis Lumimbus ecclesie Dei,

Dei, Abrahæ, Iosephi, Iacob & ipsius posteris, & infanti Christo exuli, hospitium multo annos præbuit. Et in eduçãoe populi Israel ex Ægypto, Deus se multis illustribus testimonijs, & promulgatâ Lege in monte Sinaj, patefecit ante annos 3070. Hodie vero, etiamsi à Turcis Ægyptus tenetur (nam A.C. 1517. à Selymo Turcarum Imperatore occupata est) tamen in vrbe Alchair, tria adhuc Christianæ religionis templa supersunt, ex quibus vnum, virgini Mariæ dicatum est, quæ cum infante Christo, Herodis sæuitiam effugiens, eo in loco Ægypti in cryptâ scribitur latuisse.

Ut igitur hoc vetus hospitium Christi & Ecclesiæ Dei propius a nobis adspiciatur, diligenter hunc secundum Herodoti librum, qui totus in regionis & rerum Ægyptiacarum descriptione consumitur, cognoscamus. Quem Deo iuuante, hodie, hora prima, interpretari incipiam, & prælegam, vt hæctenus, singulis hebdomadæ diebus. Die & Ianuarij. Anno 1560.

Thalia.

In tertio Herodoti libro, qui hi-
 storiam Cambysis & initia
 D A R I I H Y S T A S P I S
 continet, præcipue digna est
 eruditorum & sapientum ad-
 miratione, Deliberatio illa septem princi-
 pum Electorum in Persia, qui post mortem
 Cambysis, de formâ gubernationis & o-
 ptimo Reipublicæ statu, sententias confe-
 runt. In qua deliberatione dum Otanes,
 Tyrannide vituperatâ, ἰσὸνοπιῶν suadet:
 Megabyzus cōtra vulgi tyrannide explosâ,
 ἀγῆς μεγατιῶν laudat: Darius verò, δυνασ-
 τῆα Reipublicæ vtilissimam fore censet:
 Omnes politiarum formæ, & omnium ci-
 uitatum vitia & morbi, velut in Apelleæ
 tabula depicti sunt.

In C A M B Y S I S historia, qui Æ-
 gyptum monarchiæ Persicæ adiecit, & in-
 felicem aduersus Æthiopes expeditionem
 suscepit, multa tetræ immanitatis & fu-
 rorum exempla recensentur. Interfecit is
 fra.

fratrem Simerdin, Duxit sororem conjugem, quam ex se gravidam postea interfecit. Reprehensus à Prexaspe propter ebrietatem, filium Prexaspis ebrius telo ictum, interemit. Hi furores, ut maiori curâ nos à Deo regi petamus, admonent, & simul potentiam Diaboli in summo generis humani fastigio demonstrant. Suntq; eo magis deplorandi, quod nemo monere potentes reges, vel obiurgare solet, ut furere desinant. Cum de sorore ducendam Cambyses ex Iureconsultis suis de iure sciscitaretur, respondent illi: Nullam se legem habere quæ expresse hoc concedat: sed aliam Legem se inuenisse, quod Liceat regem Persarum facere quidquid velit.

Cum ex consularijs suis quæreret, Anni patri similis esset: Hi lougè eum patri antefecerunt, propterea quod Ægyptum regno Persico adiecisset, Cræsus verò nondum patri similem esse dicit, quia nondum talem filium, qualem Cyrus Cambysen, reliquerit. Quæ figurata reprehensio plus adulationis habebat, quam cæterorum prolixæ laudes.

P 4

Intex.

Intexta est quoque Cambysis historia, narratio belli Samii, & oratio filiae Perisandri ad fratrem φιλοτιμικῆς καὶ σκαυῶς. καὶ τὸ κακὸν τοῦ κακῶς ἰῶ. & memorabile exemplum inconstantiae fortunae, in Polycrate Samiorum Tyranno, qui cum longo tempore successibus felicissimis usus esset, & nihil plane adversi posse sibi accidere putaret, tandem cruci affixus est.

DARIUS vero HYSTASPIS historia, eadem etiam nobis gratior futura est, quod crebra ipsius in Esdra, & Aggæo, & Zacharia Prophetis, mentio fit. Nam hic Darius renovavit edictum Cyri, de aedificatione Ierosolymæ, & Templi [quod anno regni ipsius sexto, Mundi vero 3448. absolutum est. 1. Esd. 6.] & singulari munificentia ecclesiam Dei & gentem Iudaicam fovit. Aliqui etiam fuisse hunc maritum Hester seu Hadassæ, ut in Ebræo nominatur, neptis Mardochei, quam in hoc Herodoti libro Atossam nominari existimant. Hæc consideratio, non minore voluptatem studiosis librorum Prophetico-rum fortasse allatura est, quam enumeratio provinciarum Monarchiæ Persicæ.

&

& redituum annuorum, & Auri Indici,
 quod a formicis custodiri scribit, & Ara-
 biae felicitis descriptio, & Ianati a Demo-
 cede medico pedis Darij, & Babylonis a
 Dario receptae ind. striâ & fide Zopyri,
 cuius laudatione tertium librum Herodo-
 tus concludit. Incipiam autem tertij libri
 interpretationem, hodie hora pri-
 ma, V I I I. Maij. Anno
 M. D. LX.

P 5   FN

In Melpomenen

Herodoti.

VARTVS Herodoti liber, duas partes habet, quarum prior historiam belli a Dario Persarū Rege adversus Scythas infeliciter gesti, & simul accuratam **SCYTHIÆ** Chorographiam continet. Posterior, historiam nobilissimæ familiæ Minyarum, & conditæ ab illis in Libya urbis Cyrenes, & expeditionis in Libyam à Persis susceptæ, & simul regionis & populorum Lybiæ descriptionem complectitur. Aliqua etiam insignia consiliorum & virtutum exempla, sed pauca recitat, inter quæ, inprimis illustre exemplum est amoris & fidei conjugalis in uxoribus Minyarum, quæ commutato cum maritis habitu, suam ipsorum vitam, pro maritorum incolumitate, mortis periculo exposuerunt. Est & hæc imago consiliorum & eventuum humanorum in Scythicâ historiâ insignis, quod ea consilia, quæ Scythis omnium sapientissimè cogitata esse videbantur, maxime eos frustrata esse scribit.

bit, τὰ σφί' ἐδ' ὄκει ἄριστα Βεβουλιῦν κατὰ
 ταῦτα μάλισα ἐσφάλασσω. Memorabilis
 etiam illa vox est Varij Persarū regis, qui
 cum in manu forte malum Punicū teneret,
 dixit, se tot sibi Megabyzos optare, quot
 in malo Punico grana inessent: significans,
 nullum thesaurum regibus utiliore esse
 consiliarijs, sapientiā, virtute & fide præ-
 stantibus. Moribus quoq; hoc exemplum
 utile est, quod Anacharsin & Scylen Scy-
 thas, ideo a popularibus suis interfectos
 esse scribit, quia peregrinos mores & sacra
 Græca in patriam intulerunt.

Pheretides verò Cyrenarum reginæ,
 necem filij Arcesilai, a Barcæis interem-
 pti, crudelissimè Ulta, exitum vitæ mise-
 rabilem, a vermibus tandem corrosæ,
 commemorans: epiphonema in fine addit,
 quo ad locum communem de Providen-
 tiā & Iudicio Dei, historiam refert: ὡς
 ἄρα ἀνθρώποισι αἱ λίαν ἰσχυραὶ τιμωρίαι
 πρὸς θεῶν ἐπιφθόροι γίνονται. Sic homini-
 bus, nimis acres & crudeles vindictæ, In-
 vidiam Deorum constant. Sic oderunt Dij
 & puniunt in hominibus nimiam in ultio-
 ne sumenda crudelitatem.

Præ

Præter hæc exempla, nihil ferè, quod ad vitæ communis & consiliorum gubernationem, magnopere proſit, in eo libro eminet. Sed maxima pars in Chorographiâ Scythiæ & Libyæ ac finitimarum regionum conſumitur.

Eſt autem pars aliqua eruditionis, noſſe vetuſtas gentes, & ſapientiam, Le- ges, ac religiones diverſarum regionum, conferre. Cumq; finitima Germaniæ ſit Scythia, in qua nuq; quoq; ſub ditione Iohannis, magni ducis Ruthenorum, Eccleſiæ Chriſtianiæ, ab Andrea Apoſtolo primum inſtituta, florent: grata nobis eſſe, & propter vicinitatem & eccleſiæ ſocietatem Scythiæ luſtratio debet.

Nominavit enim antiquitas Scythiam totum illud Boreale latus mundi, quod in Europâ trans Danubium; in Aſiâ verò ultra Caucaſum & mare Caſpium, a gradu longitudinis 44. uſq; ad 160 extenditur. Ex quâ regione tanquam ex foecundâ populorum matre, ſeu nationum vaginâ, ut Iornandes loquitur, innumera gentes prodierunt, Getæ, Gepidæ, Maſſagetæ, Alani, Antæ (quorum in titulo inſtitutionum Iuſtiniani ſit mentio) Sueni, Dai, Uvimdæ ſeu Vandali,

Vandali, Bulgari, Hunni, Turci, quos in hoc Herodoti libro Ἰσκαζ vocari consentaneum est. Et recens ante annos 100. Tamerlanes, ex Scythiæ vrbe Samaracanda progressus, totam Asiam & Ægyptum deuicit, & Balazetem quoq; Turcarum Imperatorem à se captum, & caueæ ferreæ inclusum, circumduxit.

Sed Scythia Europæa, quam in hoc libro Herodotus Dary armis petitam esse scribit, limites habet, ab occasu, Vistulam, qui prope Dantiscum mari Balthico miscetur: à meridie, notissimum flumen Istrum: ab ortu, Ponti partem & Maotidem paludem, & Abacca hodie vocatam, & Tanaim fluium: à Boreâ, mare Balthicum & Glaciale. Huius regionis maximam partem nostro tempore Russia, Polonia, Vngaria, Moldauia & Valachia occupat.

Et noti adhuc nostra ætate sunt pleriq; fluij Scythiæ, quos Herodotus nominat. Ister seu Danubius, sex miliaribus supra Tubingam in Erëmo Heluetiorum oritur. Tyras, quem Nestrus incole vocant, ex monte Carphato non procul a Cassonia emanat.

manat. Borysthenis fontem, sicut Nili, ignotum esse, Herodotus scribit. Sed certum est, Borysthenem prope Dnieperko Moscovia pagum, qui circiter 30 milliaria ab urbe Mosca versus occasum abest, oriri, & exiguis ac equalibus serè intervallis, trium maximorum fluminum fontes, in unâ sylvâ Volkonszki, conjunctos esse DVolgæ, quem Tartari Edel, Ptolomæus Rha nominat, qui per Moscoviam & Tarsariam longissimo tractu, tandem prope celeberrimum emporium Citracham seu Astracham in mare Caspiam multis ostijs influit: & Duna, qui Rigam Livoniae Metropolim alluens, mari Baltico miscetur: & Borysthenis, quem Neper incolæ appellant, is, versus meridiè, oppidum Smolensko præterlabitur, quod medio itinere inter Moscam & Vilnam situm, Basilissa Russiæ dominus, anno 1514. die 30. Julij, Polonis aduenit. Inde urbem Kyoviam Archiepiscopi sedem, in qua S. Andreas Apostolus Euangelium docuit, & alias alluens, tandem multis fluminibus receptis, in Pontum Euxinum deferretur. Hispani fl. Bogum in Podolia hodie nominari, existimant Tanaim fluvium, qui Europa & Asia

siæ

siæ limes est, rectè scribit Herodotus, non ex Riphæis montibus, ut Ptolomæus prodidit, sed ex lacu ingenti, quem nunc Iohannis lacum nominant, emanâre.

Nec ulli, vel ad Tanais, vel ad Rha fluyi caput, nostro tempore, montes vel Riphæi vel Hyperborei conspiciuntur. sed tota regio palustris & plana est. Unde & Poloniæ nomen, in ea parte, quam Vistula perlabitur, putant extitisse. Sed longissimo à Tanai & Rha intervallo, verus ortum solsticialem montes immensi sunt, qui Permeam à Ingria seu Iubria, Hungarorum sede patria, dirimunt. Quos montes Hyperboreos fortasse antiqui, incolæ Semnoipoyas, id est, cingulum terræ nominant.

Cùm autem hisce regionum descriptionibus, lucem singularem adferat mediocris cognitio elementorum doctrinæ Astronomicæ & Geographicæ; hortor studiosos, ut initia illa, de gradibus longitudinis & latitudinis locorum, quibus regionum & urbium situs constituere, & spacia metiri Cosmographi solent, diligenter cognoscant, & Tabulas Geographicas Ptolomæi, & recentees adhibeant.

Quas

Quas olim in templis Ægyptijs, Regum
diligentiâ publicè propositas esse, Phryxi
filius, apud Apollonium narrat. Et in hoc
libro Herodotus scribit, Neco Ægypti re-
gem [cuius etiam 2. Paral. 35. & 4. Reg.
23 fit mentio] ambitum & magnitudinem
terræ Africa, per Phœnicos nautas inve-
stigasse, qui Africam totam circumnaviga-
runt, & transgressi equinotialem, medio
die solem dextrum seu versus Septentrio-
nem situm, & umbras sinistras, habue-
runt. Has & similes narrationes, rectius
intelligent adolescentes, qui Astronomica
rudimenta degustarunt. Plura autem de
Scythiâ & quarto Herodoti libro di-
cam horâ primâ. Rostochij.

Idibus Augusti

1560.

TER-

Terpsichore,

SEV

QVINTVS HERODO-
TI LIBER.

HISTORIA est exemplis
 insignibus illustrata sapien-
 tia Legis divinæ, quæ consi-
 a gubernationis politicæ &
 vitæ privatæ reguntur. Vix
 autem ullus est Herodoti liber, qui plura
 & utiliora exempla, & tot dulces yvōa
 max ac Regulas vitæ, paucioribus pagel-
 lis complectatur, ut hic Quintus liber, qui
 τῆς ἱστορίας inscribitur. Etsi enim historiam
 Thraciæ, Pœoniæ, Macedoniæ, à Mega-
 byzo Persarum duce occupatæ, & sedi-
 tionis Ionice, ab Aristagora Milesio ad-
 versus Darium infeliciter motæ, & eje-
 ctionis Pisistratidarum ex urbe Atticâ, ex
 professo recitat: tamen dulcissimas sen-
 tentias, & exempla, de præcipuarum vir-
 tutum officijs, simul aspergit: quæ ad con-
 Q veni-

uenientia Decalogi præcepta, velut ad suos fontes, in lectione historiarum referri prodest.

De Pietate & Obedientiâ Deo debitâ, & omnibus humanis rebus antesevendâ, iisdem fere verbis, sententia in hoc libro expressa est, quibus Actorum 5. Apostoli utuntur: Oportet Deo magis obedire, quam hominibus. τὰ τῷ θεῷ ἢ τοῖς ἀνθρώποις. ἢ τὰ τῶν ἀνθρώπων.

De Providentia & Iudicio Dei, inspectoris totius vite hominum, & punientis omnium hominum scelera, vniuersalem regulam tradit ad disciplinâ & mores regendos utilissimam. οὐδὲς ἀνθρώπων ἀδικῶν τισὶν ἐκ ἀποτίσεαι. Nullus homo penam sceleris reus effugit vnquam.

Magistratui & Iudicibus, insignis commonefactio, de fugiendâ δωροφάγῳ in Sisamnis supplicio proposita est: cui rex Persarum pellem detrahi, eamq; in tribunal expandi iussit, & Otanem filium in eam sedem collocatum monuit, vt pellem patris nam intuens, iuste iudicaret.

P O E N Æ

POENÆ SEDITIONORUM
 Illustri historiâ calamitatis Ionum, Carum,
 Cypriorum, & exitu infelici Aristagoræ
 Milesij, & Histiaei in crucem acti, expressæ
 sunt, quæ de regula admonent Prouer. 24.
 Time dominum, fili mi, & Regem: & cum
 seditiosis non commiscearis, quia repente
 veniet perditio eorum.

Tyrannidis vituperatio in Soscielis Co-
 rinthij oratione insignis extat, & in his-
 toria Pisistratarum, Cypseli, ac Peri-
 andri, qui cum de ratione stabiliendi ty-
 rannidem consilium Thrasymbuli Milesiorum
 tyranni expetiuisset: Thrasymbulus in agro
 obambulans, spicas proceriores & supra
 ceteras eminentes, baculo decussit; signi-
 ficans, ciues, qui a toritate & potentia
 præ ceteris emerent, tollendos esse. Quod
 artificium nunc multi in Ecclesiâ Dei sur-
 pant. Ut autem Sosicles, in ea oratione,
 tyrannos, Cypselum & Periandrum de-
 testatur, ita omnes boni & ἰσχυρίας a-
 mantes, hoc Theognidis votum in corde
 circumferunt, ὡς κυψέλιον θεὸς ὀλέσει
 ἕξ. Vinam totum genus tyrannicum,
 quod Cypselum imitatur, Deus perdat.

De Amicitia, vocem regis Darij pulcherrimam, sepe in Epistolis ad amicos eleganter usurpare studiosi poterunt, κτημάτων πάντων ὅσι τιμιώτατον, ἀνὴρ εὐλθ, ξυετορ τε καὶ εὐνοσ

Ad vagarum libidinum & lasciuie pœnas, pertinet historia de Legatis Persicis, quos, cum ad Amyntam regem Macedonia missi essent, & in conuiuio, matronarum & virginum Macedonicarum sinus attrectarent: filius regis, Alexander, Magni illius abauus, per substitutos in locum mulierum adolescentcs, veste muliebri indutos, omnes interfecit.

Ad 7. & 8. præceptum historia Glaucci Spartani, in sexto libro pertinet, cui depositam apud se pecuniam neganti, Oraculum pœnas minatur, addito etiam hoc versu: ἀνδρὸς δ' εὐσεβὸς γενεὴ μετὰ πλοῦτον ἀμείνων.

Ac ne quis externa scelera tantum, & non etiam interiores cupiditatum flammæ, seu concupiscentiam, Deo displicere existimet, statim addit Herodotus, τὸ περιθῆναι τοὶ θεοί, & τὸ ποιεῖσαι, ἴσον δάματα.

Has insignes gemmas sententiarum

&

Et exemplorum ideo breuiter hoc loco se-
legi, vt adolefcentes, earum splendore ac
precio, ad hanc partem historiae Herodoteae
diligentius cognoscendam inuitentur. Inco-
abo autem Deo iuuante cras hora sexta, in
prima pagella, Thracum historiam, quos
inter caetera scribit Herodotus, hominum
in hanc lucem primo nascentium vicem lu-
gubribus modis deflere; morientibus au-
tem, quod ex huius vitae miserijs eluctati
sint, cum leticia gratulari. Da-

tum 24 Nouemb. Anno

1560.

Erato

Deo iuuante, Cras hora sexta,
sextum Herodoti librum in-
terpretari incipiam, cuius ini-
tio infelix exitus seditionis
Ionicae, excidium Mileti, ac
supplicium Histiaei, a quo primum excitata
erat seditio, exponitur. Deinde, insignes
aliquot principum Genealogias describit,
quarum cognitio multis historijs lucem ad-
fert, videlicet, Miltiadae, & Regum La-

2 3

comico-

conicorum, ab Hercule repetitam originem: & Alcmæonidarum familiam, ex qua Cliftenes Atticus, & Pericles orator, & Alcibiades orti sunt.

Precipue autem in toto libro eminet historia prælij ad M A R A T H O N E M, in quo, Miltiadis Athenienfium ducis confilio & fortitudine, ingens Perfæarum exercitus à ciuitate Attica profligatus eſt. Id prælium, anno 20 poſt eiectum Piſiſtrati filium Hippiam (qui præcipua belli illius fax fuit) & anno ante Xerxis expeditionem & pugnam Salaminiam decimo commiſſum eſſe, ſcribit Thucydides. Incidit itaq; in annum mundi 3471. qui fuit 31. regni Darij Hyſtaſpis, cuius tempore Ieſus filius Ioſedech eccleſiam Dei in Iudæa gubernauit. De cæteris hiftorijs & ſententijs ac Phraſibus memoriâ dignis, inter enarrandum monebo. Die Æ.
quinoctij verni

1561.

ALCMÆ

Polymnia He-

rodoti.

Splendissima pars Historiæ He-
rodoteæ, & sapientissimis
sententijs, gtauibusq; verbis
copiosè ornata ac perpolita,
est descriptio memorabilis il-
lius expeditionis, à Xerxe Persarum rege
in Græciam susceptæ, quam libro septimo
Herodotus orditur. Etsi autem totus hic
septimus liber, in singulis ferè paginis,
aliquot insignes & dignas memoria sen-
tentijs & historias recitat: tamen in pri-
mis, quinç loci eminent, qui præ cæteris
consideratione digni sunt.

Primum, sapientissima Deliberatio in
senatu regni Persarum habita, de bello
Græcis inferendo. Quæ non modo imaginem
consultationum Aulicarum, de summis Re-
gum & Principum negotijs, proponit: ve-
rùm etiam, accessuros ad Rempublicam, &
senatus principum ac ciuitatum, multis sa-
lutaribus consilijs, & grauissimis ac singu-
lari prudentiâ tinctis sententijs, instituere
& confirmare potest.

Q 4 Ac

Ac in primis, Artabani, bellum dissuaden-
tis, oratio, cum sapientissimarum sententia-
rum gemmis conferta & stipata sit, ad
verbum ediscenda erat, ut velut norma &
regula consiliorum in omni vita assidue in
conspectu esset. Quid enim gravius & sa-
pientius, in omnibus ferè negotijs, & præ-
cipue in bellis suscipendis, consuli potest,
quàm quod Artabanus monet, μή Βελέως
ἐξ κινδύων μηδέναι τοις τόποις ἀπεικέσθαι, μηδ
δεμίνας ἀνάγκης ἔδουκε. Nemo fiducia pro-
priae sapientiae aut potentiae res periculo-
sas, aut non necessarias suscipiat. Nam De-
us, subito momento, summam potentiam
euertere potest, & omnes superbos &
πολυπράγμονας odit, φιλέει δὲ θεὸς τὰ ὑ-
ποερέχοντα κολάζει. ὃ γὰρ ἐξ ἄλλοις μέγα
φρονέει, ὁ θεὸς ἢ ἑαυτὸν. Item, ἐπιχειροῦναι
τίκτει σφάλματα: ἐν δὲ τῷ ἐπιχειρῆναι, ἐνεσι
ἀγαθὰ, εἰ μὴ παρὰ τυτικά δοκούντα εἶναι
ἀλλ' ἀνά νόμον ἕννοιαι τις ἄρ. festinatio im-
provida & coeca infelix est. Cunctatio au-
tem inhibens errantes animi impetus, ma-
gnas utilitates adfert, quas, etiamsi in
praesentia non statim apparent, tamen suo
tempore aliquis certo comperiat. Item,
τῷ εὐβελουθέντι πράγματι τελευτῆ ἐστὶ τὸ
ἐπιπικρῆσαι θέλει ἐπιγίγνεσθαι. Haec &
similes

similes sententiæ, ad totius vitæ gubernationem, velut normæ & regulæ consiliorum salutare transferri possunt. Secundo. Insigne exemplum fragilitatis maximæ potentie & omnium rerum humanarū, in toto hoc Xerxis bello propositum est, cuius innumerabilem exercitum, exiguæ & infirmæ Græcorum copiæ profligarunt, & ipse Xerxes turpi fuga salutem sibi querere coactus est. Tertiò. PRÆLIUM ad THERMOPYLAS, omnes ætates admirata sunt, in quo 300 Lacedæmonij, duce Leonide, quo libertate patriæ fortissimè dimicantes, cum circiter vices mille Persas trucidassent, ipsi tandem vnà omnes ceciderunt. Et quidem soli, ex omnibus hominibus, maiorem gloriam victi, quàm alij ex pulcherrimis victorijs consecuti sunt, Ἡρόδοτος, (vt grauisimè Diodorus Siculus de hac ipsa pugna inquit) Ἡρόδοτος ἔκ τῆς προαγεσσεως. Ac similes pugne in historijs duæ tantum extant, quarum alteram M. Cato, in Originum suarum lib. 4. recitat, de Q. Cedicio Trib. militum, qui cum 400 militibus, totum Carthaginensium exercitum in Sicilia sustinens & fortiter dimittans, cecidit, vt Gellius lib. 3. cap. 7. recitat.

In

In altera ter mille Heluetij, cum prope Basileam, circiter 20000 Armeniacorum interfecissent, ipsi tandem vna occubuerunt.

Quarto. Multa grauissima sententia, de ingenti infirmitate & miseris ac calamitatibus humanis, in hoc libro obseruentur, vt cum Xerxes 5282200. homines, vno conspectu intuens, acerbè flere incipit, quod ex tot hominum millibus, post annos centum, nullus superstes futurus esset. Ibi Artabanus subiicit: in hoc tamen breui vitæ humanae spatio, multa singulis hominibus accidere, vt sepius mori magis quàm viuere cupiant. Ità breue etiam vitæ spatium miseris hominibus nimis longum ac diuturnum videri.

Item, εἶναι δὲ δυνάτον ἑδέναι, οὐδέ τι φοβεῖσθαι, τοῦ κακοῦ ὅτι ἀρχῆς γινόμενον & συνημιχθῆναι: τοῖσι δὲ μαγιστοῖσι αὐτέων, μέγιστα. Alibi μὲν τι μοιγῶν hominum accusans, Si, inquit, omnes homines suas miseras in medium conferrent & oculis subicerent, commutare volentes cum vicinis: tum verò singuli intuentes vicinorum miseras, libenter eas, quas ipsi attulissent, domum rursus secum relaturi essent.

Quinto,

Quinto præcipuarum gentium Asiae,
 & multorum celebrium in minori Asia, in
 Thracia, & Græciâ locorum appellationes,
 & Historiæ insignes, in hoc libro diligenti
 animadversione & memoriâ dignæ sunt.
 Nam pars aliqua eruditionis est, nosse ve-
 rustas & præcipuas gentes orbis terræ,
 & singularum originem, situm, mores, &
 facta insignia considerare. Et inter cæteras
 vrbes, quarum in Polymniâ fit mentio, Co-
 lossarum nomen eogratius nobis esse debet,
 quia ad eius vrbis incolas Paulus episto-
 lam scripsit. Nam in Ptolemæi Geographiâ
 nomen Colossarum non extat, fortassis quia
 paulò post Pauli mortem terræ motu perijt,
 & Ptolemæi tēpore qui annis 50 post Pau-
 li mortem florere cæpit, nondum instaura-
 ta fuit. Sed de singulis materijs, in hoc
 septimo libro, attentiori observatione di-
 gnis, in prælezione, quam hodie, Hora pri-
 ma incipiam, diligentius mo-
 nebo. Die solstitij æstivi, An-

NO 1561.

VRA.

Vrania Herodoti.

IN singulis Herodoti libris, aliqua extant & eminent historia & sententia insigniores, quas praeteris fulgere & conspici a Lectoribus, scriptor voluit. At in Octavo libro, historia celebratissima ad SALAMINEM insulam pugnae navalis, praecipue elucet, in qua, innumerabiles XERXIS Persarum regis copiae, ab exigua & infirma Graecorum classe, ita dissipatae sunt, ut Xerxes, quo nullus eo tempore erat toto terrarum orbe rex potentior & terribilior, parvo navigio fugiens in Asiam redierit. Ita illustri exemplo ostendit Deus, se superbiam, fiduciae propriae potentiae & sapientiae res magnas & injustas vel non necessarias suscipientem, graviter punire: & subito casu superbos ex summo dignitatis & potentiae fastigio in magnas calamitates deiici, ut Sennacherib, Nabuchodonosor, Cræsus & alij deiecti sunt. Simul etiam communis omnium rerum humanarum fragilitatis testimonium proponitur, de qua vulgares versiculi loquuntur,
 Omnia sunt hominum tenui pendentia filo,
 Et subito casu quae valere ruunt.

Deinde,

Deinde, statim in vestibulo huius libri, cum primis dignum est observatione Exemplum insigne studij concordiae, & moderationis ac ἐπιεικείας in Atheniensibus, qui propter publicam salutem, ne intestinum bellum excitent, de suo jure, & quidem de imperio cedunt. μέγα πεποικημένοι τῷ Ἑλλάδα, καὶ γνόντες, εἰ σκοιάσσοι περὶ τῆς ἡγεμονίης, ὡς ἀπολέται ἡ Ἑλλάς, ὀρθὰ νοῦντες. Στάσις γὰρ ἔμφυλος, πολέμος ὀμοφρονέουτος, τοσούτω κακίον ὄσι, ὅσα πόλεμος εἰρήνη, maximi facientes salutem Græciæ, & scientes, si de imperio contenderent, perituram esse Græciam, & recte judicabant. Nam seditio intestina, tantò nocentior est bello, quod consentientibus animis adversus externos geritur, quantò bellum peius est pace.

Postea, Imagines præstantium virorum, in hoc libro propositæ, Themistoclis præcipuè, & Aristidis, consideretur: In quorum altero, excellens ingenij solertia, & in consilijs optimis invenendis celeritas, & sapientia admiranda [quam insigni Encómio Thucydides lib. 1. pag. 31 celebrat] clarissime fulget, & in omnibus deliberationibus & actionibus Græcorum, toto hoc libro descriptis, evidenter conspicitur.

In

In *ARISTIDE* verò, iusticia, & bonitas, & publicæ salutis ac patriæ amor, præcipuè eminent, qui cum Themistoclis potissimum operâ, in exilium paulò ante eiectus esset: tamen omnes iniurias patriæ condonans, in hoc communi totius Græciæ periculo, sponte ad Themistoclem, sibi antea inimicum, accedit, & inter cætera his verbis utitur, ἡμέας σασιάζειν θεῶν ὄσι, ἐν τοῖς ἄλλοις καίτοι, καὶ δὴ νῦν ἐν τῷδε, περὶ τοῦ, ὅπως ἔῃ ἡμέων πλεῶν ἀγαθὰ τῆ πατρίδι ἐργάσεται. Nos certare oportet, omni tempore, non priuatis similitudinibus & odijs, sed vter nostrum melius de patria mereri, & plura in eam beneficia conferre possit.

Est & Regum Macedonicorum Genealogia, in hoc libro, obseruatu digna, quos à Temeno, Hercules abnepote, ortos esse, Herodotus scribit. Fuitq; hic Alexander, Amyntæ filius: qui à Mardonio legatus ad Athenienses missus est, & quem supra lib. 5. audiuius Legatos Persarum lasciuos irucidasse: abauus Alexandri Magni, natus ex patre Philippo, filio Amyntæ, cuius pater fuit Alcetas, filius Alexandri, cuius Genealogia in fine octauæ libri textitur. Quem cras hora. 6. interpretari incipiam. Idibus Octob. Anno 1561.

CALLI-

Calliope.

DEO iuvate, pervenimus ordine ad nonum
 & ultimum Herodoti librum, in quo, po-
 arena cum Persis Græcorum pugna, ad
 PLATEAS, & Mycalen Asiae promontorio-
 torium, die 4. Augusti facta, describuntur. Inprimis
 autem elucet in hoc libro Pausaniae ducis Spartani,
 non modo bellica virtus & fortitudo, verum etiam
 modestia & pudor, qui post victoriam ad Plateas
 partam, omnium pulcherrimo victoriae genere etiam
 seipsum vincit, & casti pudoris decus, astinens a ca-
 ptivâ Coâ, tuctur, & cum summa moderationis ac
 humanitatis laude, non sœvit in cadavera hostium in-
 terfectorum, sed satis sibi esse ait, si iusta faciens &
 dicens, suis Spartanis placeat, Ἀπορχᾶ μοι Σπάρτης
 τοι ἄριστόν ἐστιν, ὅσα μὲν πολλὰ, ὅσα δὲ ἢ λέγειν.
 Deinde, in prima statim pagina, insigne exemplum, in
 pœnâ Lycidæ, dantis consilium inhonestum, proponi-
 tur. Hunc enim Salamine suadentem recipi conditio-
 nes servitutis, à Mardonio duce Xerxis oblatas, ce-
 teri Athenienses lapidibus obruerunt; & mulieres
 Atticæ, simili genere supplicij, Lycidæ uxorem & libe-
 ros sustulerunt. Eandem historiam recitat Demosthe-
 nes in oratione περὶ Σεφάδου. sed Cyrsilum nominat,
 cui Lycidæ nomen Herodotus tribuit.

Postea, dignum memoriâ est, Persæ illius, cum
 Mardonio, apud Attagnum cœnem Thebanum cœnavi-

tis, dictam : ὅτι δεῖ γενέσθαι ἐκ τοῦ θεοῦ, ἀμνημονοῦν ἀποτρέψαι ἀνθρώπων, ὅθεν γὰρ τοῖς ἀλέγχοι ἐδέλεται πείθεσθαι, ὅθεν ἔχεται. Ἐχέτω δὲ ὁ δῶν ὅσι τὸ εὖ ἀνθρώποις αὐτῆς, πολλὰ φρονέοντα, μηδένος κρατέειν. *Quod decretum est à Deo, non potest ab hominibus auerti. Neq̄ recte consulentibus quisquam vult obtemperare. Acerbissimus autem dolor est, multa cogitare & animo moliri, & tamen nihil efficere, nec eventum optatum consequi.*

Sunt & aliæ insignes sententiæ, velut gemmæ inspersæ, ut cum Athenienses Tegeatis de loco cedentes, inquit, πάντη γὰρ πεταγμένοι, περιηρόμεθα εἶναι θεοῖς, *Quocunq̄ loco collocati erimus, conabimur præliari, ut bonos ac fortes viros decet. Item, καλὰ ἔρχετο τὰ ἱρά, ἀμνημονοῦσι, μάχης δὲ ἄρχεσι, οὐ.* Recitantur etiam exempla pœnarum, quæ vagas libidines Xerxis cum uxore fratris secuta sunt : & supplicium Artayctæ sacrilegi, quem expugnatâ Sesto, dux Atheniensium Xantippus, Periclis pater, strangulavit : & in fine, dictū memorabile, *Quod naturam & mores hominum, monet regionum & locorum, in quibus nati sunt, naturas imitari. Hi ferè præcipui loci sunt, digni attentiori observatione & memoriâ, in NONI libri lectione : Quam, cras hora 6. Deo iuvante incipiam. Rostochy, Calendis Januarijs, ordientibus annum*

M. D. LXII,

Ὁ θεὸς δόξα.

APPENDIX

De voce τῶν μαχαλισηῶν: cuius in postico
mâ primi Libri Herod. pag. 45.
fit mentio.

Mαχαλισηῶν in fine 1. lib Herodoti,
Valla ornamenta axillarum interpre-
tatur. Pollux lib. 5. c. 16, ubi de mu-
lierum agit ornatu, μαχαλισηῶν περὶ τοῖς
ἐξυποκόσμοις definit. Quem sequitur Iulius
Scaliger lib. 1. poëtices cap. 16. Cuius verba
hæc sunt: Erat hoc (μαχαλισηῶν) quod Latini
Capitium in Virginibus, quia pectus cape-
ret; non capitis tegmen, ut scribunt recen-
tiores.

Quod autem paulò post subjungit: E-
odem nomine μαχαλισηῶν equi ornamentum
aut munimentum, quod ab armis penderet:
Id ab Hesychio desumfit, qui sic vocabulum
enarrat. μαχαλισηῶν, ὁ διὰ τῶν μαχαλιῶν δεσ-
μὸς τῶν ὑποζυγίων, Lorum per armos jumentum
ductum. Henr. Stephanus addit; quo equi
ad currum alligantur. Ad homines igi-
tur & jumenta simul referrì
potest ὁ μαχαλισηῶν.

R IN.

INDEX.

Aba, A.	117	Annus vetustissimus	
Abantes,	178	Græcorum,	46, 109
Abdera,	184	Annus Solonis,	101
Adrastus,	47, 113	Annus Iulianus,	102
Ægyptus hospitium Ec-		Anni veteris incommo-	
clesiæ,	214	da,	104
Ægyptiorum Imprecan-		Annus Cynicus	16
tium ritus,	14	Annus Arabum,	16
Æolorum urbes,	72	Annus Iudæorum,	16
Æsopi admonitio,	46	Annus Romanorum ve-	
Ætas hominis,	75	tus,	106
Ætates Nestoris tres,		Apollo Ἄϊαξ	162
sunt anni 70, ibid.		Ἄϊόςολος,	88
Agylla,	184	Apryis jactantia, & in-	
Alcaicum,	66, 214	teritus,	11, 12, 212
Alexandri magni conti-		Aquileia,	66
nentia,	28	Araxes,	198
Alcmaeonida,	143	Archilochus,	80
Alcmaon: familia,	232	Archilochi Epitaph:	81
Alyattes,	85	Argos urbs	56, 57
Amphora,	127, 152	Argonautarum expedi-	
Amor,	75	tio,	61, 47
Amicitia,	23, 229	Argumentum commune	
Anacharsis interfectus,		omnium historiærum	
	220		5, 210
Avæ Evgidæe,	153	Arion Musicus,	45, 88
Ἀραγξία:	157	Aristocratia,	16
Animus, s. Annales,	29	Aristides,	240
Antigonus,	90	Arcona,	65
		Arçys,	

INDEX.

<p><i>Ardys,</i> 45</p> <p><i>Artabanus,</i> 11</p> <p><i>Artabani oratio,</i> 234</p> <p><i>Ἀρχαιολογία,</i> 3</p> <p><i>Assasia causa belli Peloponnesiaci,</i> 24</p> <p><i>Astyages crudelis,</i> 7, 40</p> <p><i>Ἀστυαγῆς,</i> 7</p> <p><i>Ἀσσυρία,</i> 188</p> <p><i>Assyriorum Monarchia,</i> 165</p> <p><i>Assyriorum & Medorum Regum Catalogus.</i></p> <p style="text-align: center;">B.</p> <p><i>Babylonici agri fertilitas,</i> 194</p> <p><i>Babylon,</i> 187</p> <p><i>Barbari Graecis qui?</i> 52</p> <p><i>Barbarus,</i> 53</p> <p><i>Barbaries vera,</i> 54</p> <p><i>Beatitudo Christiana,</i> 97</p> <p><i>Belus,</i> 191. <i>Beatus,</i> 111</p> <p><i>Bellum Maurity Saxo- nis & Alberti Brandeburg.</i> 142</p> <p><i>Biton & Clebis beati,</i> 8, 100</p> <p><i>Barysthenes,</i> 223</p> <p><i>Brema,</i> 67</p>	<p><i>Brunsviga,</i> 16</p> <p style="text-align: center;">C.</p> <p><i>Cadmus literas in Graeciam transfert,</i> 58</p> <p><i>Cæcitas mentis,</i> 7</p> <p><i>Calendarium Lutheri & Romane Ecclesie</i> 106</p> <p><i>Calendarium vetus Romanum,</i> 107</p> <p><i>Calumniatores à Xerxe puniti,</i> 31</p> <p><i>Cambysis ἀσσυρία & crudelitas,</i> 20, 27, 29</p> <p><i>& interitus,</i> 27</p> <p><i>Candaules interfectus,</i> 7</p> <p><i>Carolus V.</i> 123</p> <p><i>Catoli Magni irritus conatus,</i> 187</p> <p><i>Caritas,</i> 73</p> <p><i>Caroli Franci & Petri Tarraconensis contentio,</i> 160</p> <p><i>Caucasus,</i> 199</p> <p><i>Cauni,</i> 139</p> <p><i>Causæ calamitarum,</i> 169</p> <p><i>Chilonis Epitaphium,</i> 136</p> <p><i>Chronicon,</i> 39</p> <p><i>Christianus II. Rex Daniae,</i> 173. <i>Cimbri,</i> 71, 84</p> <p><i>Clazomenæ,</i> 36</p> <p><i>Cnidus,</i> 184</p> <p style="text-align: center;">R 2</p> <p style="text-align: right;">Col</p>
--	--

INDEX.

<p>Codrus 134</p> <p>Colophoniorum Equitatus 84</p> <p>Colossæ 237</p> <p>Concupiscentia 229</p> <p>Consilia humana 10</p> <p>Cræsus, 11, 47, 48, 70. bellum disuadet 49. adulatur Cyro 216</p> <p>Cræsi fœdus cum Lacedæmonijs 152</p> <p>Cubitus 159</p> <p>Cyaxarès 154. 168</p> <p>Cyrnus 182</p> <p>Cyri virtutes 21, 48</p> <p>Celeritas, 158</p> <p>Clementia 171 Iudicium 172 Somnium 201</p> <p>Cyrus ob Harpago servatur, 171</p> <p>Rex puerorum, 16</p> <p>Parcit C. æso, 18</p> <p>Cyri interitus 50</p> <p style="text-align: center;">D.</p> <p>Damascus, 66</p> <p>Dantiscum 67</p> <p>Danubius, 199, 222</p> <p>Darius Rex Perfarum, 17</p>	<p>Darij sententia de optimo reipublicæ statu, 16</p> <p>De Mendacijs 31</p> <p>Darij votum 24, 220</p> <p>Darius Hystaspis 217</p> <p>Decalogus 4</p> <p>Deorum ludus, 100</p> <p>Deioces, 167</p> <p>Deliberatio Persicorum Principum de bello adversus Græcos, 232</p> <p>Delphinorum φιλαυθῶν τῶν ἀπὸ Ὀππιανοῦ scripta, 93</p> <p>Deucalion, 130</p> <p>Democratia, 15</p> <p>Dialogus Luciani de doctarijs Cræsi, 123</p> <p>Dialectica, 53</p> <p>Diana, 39</p> <p>Dies bissextilis 108</p> <p>Δικαιῶν 168</p> <p>Dionysij Halicarnassæi duo, 37</p> <p>Discrimen sacra & Ethnice historia, 2, 3</p> <p>Doctrina, 40</p> <p>Dodonaum, 115</p> <p style="text-align: right;">Dores,</p>
--	---

INDEX.

Dores,	178	Fiducia,	90
Dorica urbes,	72	Forma,	75
Dresda,	67	Fortunae inconstantia,	8
Duna,	223	Fortuna ludus,	101, 112
Duo apud Persas tur-		Fragilitas hominis,	112
pissima,	49	Franciscus Guicciardi-	
Dux actionum humana,		dinus,	12
rum regula,	32	Frñeschent.	74
E.		G.	
Ecbatana	167	Galatia.	71
Ἐκβαταναί,	57	Germani,	174
Ephesij,	94	Glaucus Spartanus,	30
Ephori,	149	Græcorum appellatio,	
Epigramma Græcum de		59	
tempore,	52	Græcorū vox post præ-	
Ἐπιγράμματις Vandalica		lium ad Salaminem,	
	177	9	
Esaias vaticinatur de		Gubernatio politica tri-	
Cyro,	48, 170	formis,	15
Eretria,	143	Genealogia Alyattis,	85
Euphrates,	190	Cauconis,	110
Evectus rerum,	32	Cyri,	36
Exercitus Xerxis	336	Dencalionis,	130
Ezechias,	10	Europa	59
F.		Glauci,	179
Familiaritas,	168	Græci, 58. 10, 59	
Feingoldt/	122	Paridis,	62
Ferdinandus Catholicus		Pindari,	95
	25	Orestis,	154
		R. 3	Ser.

INDEX.

Sarpedonia,	134	Historia Herodotæ fi-	
Regum Atheniensium,		nis,	51
132, usq; 135.		Homeri poemata,	64
Regum Laconicorū,	145	Homerus unde dicatur	
Trophonij,	120	Mæonides,	74
H.		Herodoti narrationes	
Helicarnassus,	36	cū scriptura congruunt,	
Halys,	71, 153		212
Ham,	120	Homo	46
Hamburgum,	67	Hymni Dithyrambici,	
Harpagi aulica respon-			89
sio,	173, 208	Hyperborei montes	224
Hercules Lydia reges			
propagavit,	73	I,	
Hermus fl.	185	Iambus,	80
Herodotus, 34, 35, 66		Io,	58
Herodotus cur libris		Iohannis Evangelistæ E-	
suis nomina Musa-		pistola ad Sardaenses,	
rum indiderit,	40		74
Hispanis fl.	223	Eiusdem ad Smyrneos,	
Hispania d Saracenis			83
occupata	25, 54	Ionum in Asiam migra-	
Historia,	37, 38	tio,	176
Historiæ finis & usus,	1	Isocratis oratio de pace,	
Historia naturalis,	16		208
Historia mundi conti-		Ἰστοριῶν,	15
nua in quibus aucto-		Islandi,	165
ribus conservata,	2	Iliados & Odysseæ ar-	
Historiæ laudes, 1, 2, 3, 4		gumentum,	64
		Ita-	

INDEX.

Italorum arrogantia,
53
Judicium Dei 227
Julinum, 65
Julius Casar ordinat
annum, 103, 107

K.

Kyonis 223

L.

Laudes vitæ rusticæ. 111
Legati Persici ab Ale-
xandro confossi, 25
Leges contexendæ Hi-
storiæ 37
Leges Spartanae, 147
Leges 12. tab. 98
Legio, 148
Leobotes 16
Lemosyri. 71
Lipsia 67
Lubeca 66
Lutherus, 42
Lydonum urbes, 72
Lycurgi natales, 146
Lycij, 183

Lycidas obrutus lapidi-
bus, 248
Lyra Mercurij 43
Lex vitæ prima & sum-
ma, 4

M.

Magi, 14, 175
Maisa, 159
Manipulus, 148

Mare rubrum, 55, 190
Balthicum, 56
Atlanticum 199
Caspium 198
Thyrrenum 74
Mausolus, 36
Massylia, 49
Marathon, 144

Mare Adriaticum, 183
Mare rubrum 190
Massagetae, 196, 197
198
Mazares, 161
Maotis palus, 162
Medimnus Atticus, 193
Megara, 16

R.

Mes

INDEX.

<i>Melanthi stratagema,</i>	180	<i>Neco Rex Ægypti</i>	218
<i>Memoria,</i>	42	<i>Neco ambitum Africa</i>	
<i>Memorabilia Lydia,</i>	163	<i>inuestigat,</i>	225
<i>Mendacia Persis exosa</i>		<i>Nestor,</i>	78
<i>Meditatio,</i>	87	<i>Nester</i>	228
<i>Metamorphosis Ouidij,</i>	68	<i>Niniue,</i>	168, 189
<i>Metones annum vete-</i>		<i>Νόμος ὀφθίος</i>	92
<i>rem corrigit,</i>	105	<i>Norma actionum,</i>	47
<i>μευσιμολγία hominum,</i>	236	O.	
<i>Miletus</i>	82	<i>Obædientia Deo debita,</i>	227
<i>Miltiades,</i>	21	<i>Officium famuli Musa-</i>	
<i>Miltiada familia,</i>	232	<i>rum,</i>	40
<i>Minos,</i>	183	<i>Officium superiorum,</i>	74
<i>Monarchia, 15, 16, 17</i>		<i>Officium referendæ gra-</i>	
<i>Musæ.</i>	43	<i>tia,</i>	113
<i>Musarum nomen,</i>	40,	<i>Olympus,</i>	131
	41	<i>Oraculum Delphicum,</i>	
<i>Musarum officium,</i>	16		116, 117
<i>Musica & Poëtica ve-</i>		<i>Oraculum Dodonæum,</i>	
<i>tus,</i>	42		118
<i>Muteta losquini,</i>	92	<i>Oraculum Amphirai,</i>	
<i>Modi Harmoniæ Musi-</i>			119
<i>çæ,</i>	93	<i>Apollinis Dindymai,</i>	120
N.		<i>Iouis Trophonij,</i>	119
<i>Maxius Dygdamis, 143</i>		<i>Oraculorum responsa et</i>	
		<i>sententia, 13, 30, 47</i>	
			112, 117, 182
		<i>Oraculum Lycurgi leges</i>	
			con-

INDEX.

confirmat,	147	Pænorum nomen,	18
Orestes,	150	Pisistrati Epistola ad	
Oraculorum in mundo		Solonem,	140
detestissima,	212	Platonis νομοθεσία,	
P.			148
Pactolus,	74	πλίθος,	122
Patara,	191	πίσις,	90
Pausanias,	21	Pœnæ libidinum,	229
Pausaniæ modestia	22	Delictorum,	5
241, Castitas,	28	Superbiæ,	6
Pax	200	Persæ cuiusdã dictum	
Pelasgi,	129	memorable,	242
Periclis pertinacia	24	Platonis narratio de	
Persarum sacri ritus		annulo Gygis,	18
	14	Præcepta Decalogi pri-	
Persarum educatio,	30	imum,	5, 10
Pharysatis,	116	Secundum,	11
Phasis fl.	169	Tertium,	14
Philosophia,	41	Quartum,	ibid.
Phthivodis,	131	Quintum,	21
Pindus,	16	Sextum	24
Phrases & verba cele-		Septimum,	30
briora ex Clio Hero-		Octavum,	ibi.
doti observanda,	209	Nonum	31
Pisistratidæ,	10	Decimum,	16
Pisistrati assueri,	18,	Prytanem,	179
	184	Psammeniti calamitas,	
Phœnicum regio & ur-			20
bes,	55	Pugna ad Marathon.	
		e s	1872

INDEX.

nem.	231	ex Historiâ Gygis.	76
Ad Thermopylas.	235	Sententiæ & Regulæ	
Pugna ad Artaxatam.	198	principales ex Clío	
Ad Salaminem.	238	Herodoti observandæ	
Ad Basileam.	236	206. 207. 208	
Q.		Sigismundus III. Poloe	
Q. Cedicij fortitudo.	235	mæ Rex.	129
Quirites.	140	Sinope.	71
R.		Scopus libri secundi He	
Reges Persarum ac Me-		rodoti.	210
dorum insigniores.	204	Scythia populorum mar	
Regnum.	15	ter.	228
Regio montanus.	100	Scythia Europæa.	85
Reuana.	67		222
Riga.	16	Smyrus.	83
Rostochium.	66	Setbo Rex Ægyptius di-	
Romani ab Atheniensi-		unitus liberatus	
bus leges mutuantiur	98	9. 212	
S.		Silamnis iniustus iu-	
Sadolettos de Germanis.	53	dex 19. 20. 227	
Sacrificia.	121	Scytharum ritus in fe-	
Sandaracha.	167	riendo fœdere.	
Sardanapali Epitaphi-		156. 157	
um.	165	Solon.	97. 98
Sententiæ illustræ sex		Solonis cum Cræso col-	
		loquium, 97. 124.	
		Epistolæ ad Epime-	
		niadem, 137. Ad Pi-	
		filtratum	

INDEX.

<p><i>sistratum</i>, 141. <i>Obi-</i> <i>rus</i>, 99. <i>Oratio</i>. 18 <i>Stater aureus</i> & <i>ar-</i> <i>genteus</i>. 128 <i>Strymon Fl.</i> 144 <i>Sundium</i>. 67 <i>Summum bonum</i> I I I. <i>Stephano</i>, 131 <i>Superstitione</i>. 141 <i>Superbia</i>. 170 <i>Susa</i>, 192. <i>Susanna</i>, 16. <i>συσίτια</i> La- <i>cedæmoniorum</i>. 149 T. <i>Tabula Geographica</i> 225 <i>Talentum</i>, 195 <i>Talentum argenti</i>. 123 <i>Tali</i>. 164 <i>Tamerlanes</i>. 222 <i>Tartessus</i>. 183 <i>Tegea</i>. 146 <i>Tellus Cuius Atticus be-</i> <i>atus</i>. 8 <i>Telmiffenses</i>. 158 <i>Thales Milesius</i>. 155. 156 <i>Thebæ</i>. 163</p>	<p><i>Τέλα</i>. 168 <i>Themistocles</i>. 239 <i>Tinna Rostochiensis</i>. 127 <i>Thynni</i>. 144 <i>Tria in cuiusq; boni au-</i> <i>ctoris lectione obser-</i> <i>uanda</i>. 205 <i>Troianum bellum</i>. 64 <i>Troiani belli vera cau-</i> <i>sa</i>. 63 <i>Tuneta</i>. 66 <i>Turci</i>. 222 <i>Tyrannia</i>. 15 <i>Tyranni</i>. 95. 112</p>
--	--

Valido

INDEX.

V.	X.
<i>Velia</i> , 49, 184	<i>Xantippus Arctayctano</i>
<i>Veracitas in juramen-</i>	<i>Strangulat.</i> 242
<i>tis</i> , 229	<i>Xenophon de morte Cy-</i>
<i>Vers. Dithyrambici</i> , 90	<i>ri</i> , 50, 203
<i>Vineta</i> , 65	<i>Xerxes</i> , 31
<i>VVisburg</i> , 16	<i>Xerxes deplorat mise-</i>
<i>Volga</i> , 223	<i>riam humanam</i> , 236
<i>Urbes insigniores litto-</i>	Υ.
<i>ris balthici</i> , 177	<i>ὑποβολιμαία</i> , 175
<i>Vindicta</i> , 184, 220	Ζ.
<i>Vitoldi Lithuaniae du-</i>	<i>Zodiacus</i> , 163
<i>cis ineptia</i> , 160	
<i>Ulyssis præcepta de</i>	
<i>Mendacijs</i> 31	
<i>Vxorum Minyarum fi-</i>	
<i>des conjugalis</i> , 28,	
219	

ΤΤΡΘ

ΤΤΡΟΓΡΑΦΙΚΑ ΜΕΝ da sic corrigis.

Pagina 2. v. 2. lege *extingui*. v. 6. ὑπὸ. v. 16.
Posteritas. p. 5. v. 15. αἰ τιμωρίαι. v. 16. atrocias.
p. 6. v. 12. ἐξ. v. 13. ἢ. p. 7. v. 9. ὥστε. v. 21. ἄλῳ. v.
22. γενέσθῃ. v. 24. monstrādo. p. 8. v. 11. Argivas. v.
21. ἀποβήσεται. v. 26. concionum. p. 9. vers. ult.
ἄχ. p. 10. v. 14. lege *oraculis*. p. 11. v. ult. μηδὲ
ἄν. p. 12. v. 1. δῶκαθῃ. v. 2. ἐσωτῶ. p. 14. v. 14. θύου
ἰδίη. v. 15. ἀγαθὰ ἰδέ. p. 16. v. 7. ἀριστῶν. v. 20. Oo
ligarchia. v. 25. ἴδιε. p. 18. v. 24. γιγνώσκον. v.
25. ἰδέτε πεπόνθατε : ὑμετέστω. v. 26. μήτι. p. 22.
v. 14. πρῶτον ἰσχυροί : ὅσα. p. 23. v. 26. εὐνοίῃ. p.
31. v. 13. ἢ γῆ δὲ κῆρ. v. 15. ταῦτα. p. 35. v. 16. ἰσο
ρίαι. v. 17. Λωσιέων πᾶσι. v. 19. ἔχει. p. 36. v. 4.
dyeneis Cilicium regis. v. 14. Hecatombi. v. 19.
Salmacida. p. 38. v. 19. equabili. v. 24. Ἐ. p. 40.
v. 5. dele *Lucianus*. Ἐ transfer ad. v. 12. Lucianus
μῦθοι ἢ μῦθοι. v. 12. μῦθοι. v. 19. περιε
σῶν. p. 47. v. 21. διαβάς. v. 23. ἄριστοι. p. 52. v. 9.
ἀποδείξει. v. 25. ἐξίτηλας. p. 53. v. 8. κατῳροῦσθαι.
p. 53. v. 4. Euxini. v. 6. dele *primum* ἔσθωσθαι cum
puncto. p. 54. v. 24. φοινικῆς φασί. p. 55. v. 22. Ery
thraeo. v. 25. post coloris dele punctum. p. 56. v. 71.
ἀρχαϊκῶν. v. 18. Lege quod. p. 57. v. 6. Alcmeone.
v. 19. Homerus. p. 58. v. 9. Alcmaeon. p. 60. v. 22.
ἔχει. p. 63. v. 10. Alexandro. v. 12. σιωπῆσαι.
v. 20. Panathenaico. v. 2. ἄντι. v. 23. Δα. αἰ. p. 65.
v. 14. μὴτε κῆρ. p. 66. v. 15. 16. magna parte.

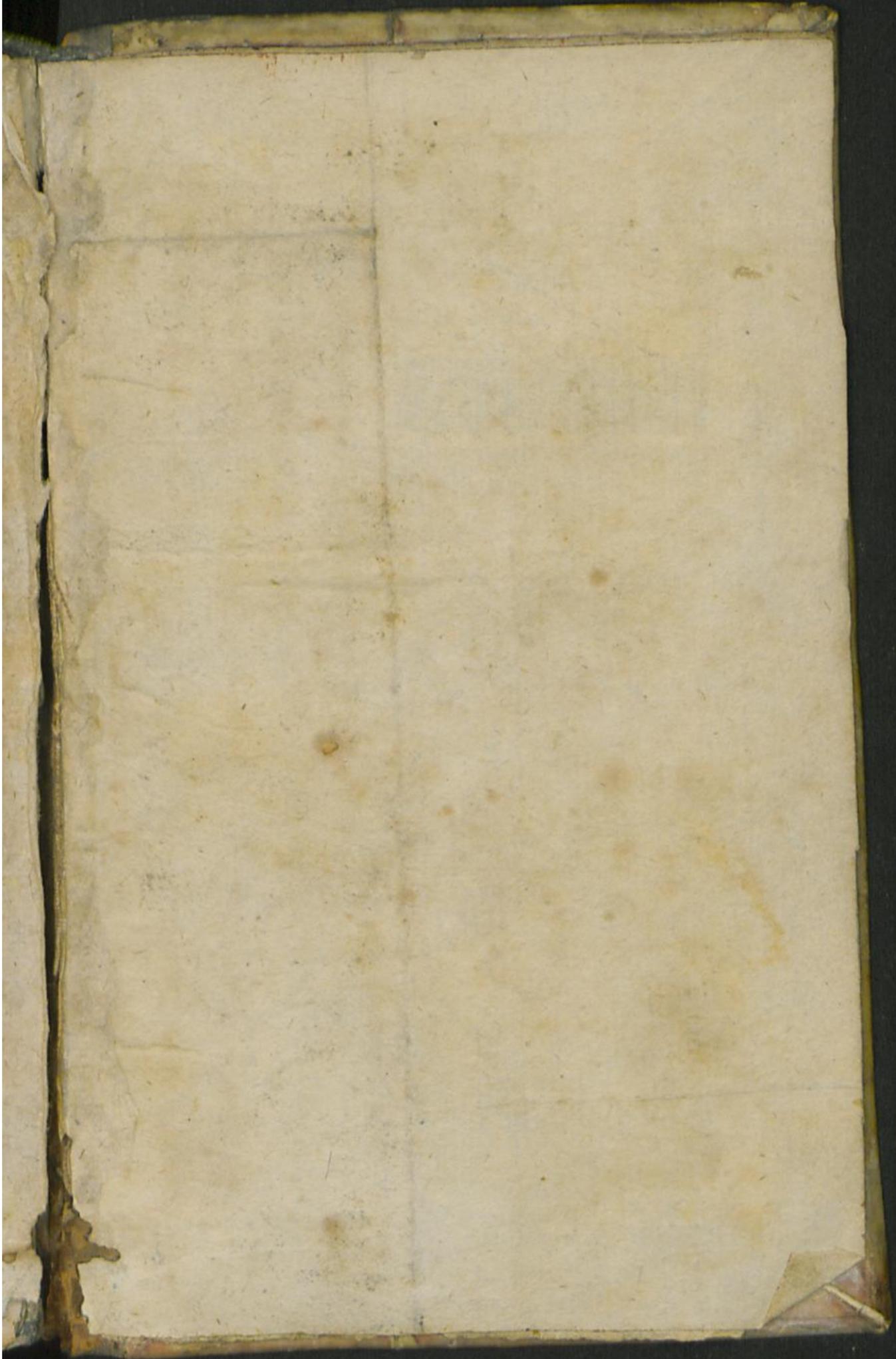
E R R A T A.

p. 67. v. 9. inchoata. v. 18. ἐνδ' αὐμοῦ ἰλω. v. 19. δὲ
 δαμῶς. p. 70. v. 14. lege Mizrain □ □ □. p. 71.
 v. 10. ποταμῶ. p. 72. v. 8. Coum. p. 73. v. 11. Omo
 phalen. v. 13. filiam. p. 74. 19. ἐπιτραφθεύτες.
 p. 75. v. 17. πολλάκι. v. ult. lege Ἄνδρ. p. 76. v. 4.
 Inſere γὰρ τῶν κακῶν. v. 25. ἐμπιμπλωταί.
 p. 77. v. 20. βωμῶν. p. 78. v. 16. ἐνεμειδόντα. v.
 20. φαίνεσθαι, μείζω. p. 81. v. 5. τάμβρε. p. 82. v.
 15. inſere Miletus. p. 83. v. 3. Inſere Smyrna. p.
 84. v. 20. dele Priene. v. 26. Scythis. p. 89. v. 21.
 σύνθετα. p. 93. v. 15. κατὰντις. p. 95. v. 22. ἀξάομαι.
 p. 96. tota delenda, ut pote paginâ. 49. antea. ex
 preſſa. p. 100. v. 8. contigit. v. 23. χαίρει. verſ.
 26. πολυμν. p. 101. v. 12. dele Ἐς. p. 104. v. 25.
 σ. p. 105. v. 8. σ. v. 23. ἐνεαδέκετηρίς. verſ. ult.
 lege ac Subſtitia. p. 106. v. 13. ἐνεαδέκετηρίδα. p.
 108. v. 11. Sexto Cal. Martij. Ita etiam lege pag.
 ſeq. v. 5. p. 111. v. 3. ἀκιδνόπερον. p. 112. v. 10.
 σφῆσιρ ἄταθαλίσιρ. v. 11. ἄλγε' ἔχ. v. 17. ἄλλωρ.
 v. 19. προξήριζε. p. 113. v. 15. In aulis habiti fue
 runt. p. 114. v. 11. Aëtione. v. 12. πᾶγκαλόν τι. v.
 24. ἀπογεωμύωρ. p. 115. v. 7. εἰπῶς. v. 8. ζωῆς
 διακλέψα. p. 116. v. 4. προαπειή. v. 10. ἑταρηίωρ.
 v. 23. τροφώνωρ. p. 117. v. 16. ἠδίσωρ. v. 23. θεσσαυροί
 σπ. p. 118. v. 21. μεγάλε. v. 22. ἱκέτοι. ἱεροί τε. p.
 126. v. 12. lege Cræſus. p. 127. v. 9. alios. p. 133.
 verſ. ult. Tbeſei. p. 134. v. 3. Bæutum. p. 136. v.
 10. Σπάρτα. p. 142. v. 15. ποικανία. p. 144. v. 21.
 στρυμόν □ p. 145. in tabula. v. 3. Attida. v. 7.
 Danao.

ERRATA.

Danao. v. 10. Megapenthes. v. 17. Pro Agari, lege
 Agamemnonis filius. v. 21. Aristomachus. v. 22.
 Aristodemus. Versa tabula versa. 13. Antigonum.
 v. 14. Arei. p. 154. v. 10. Cræso. v. 20. διέδεξε. v.
 21. ἀκρ. p. 161. v. 14. εἰς μλιον. p. 163. v. 20.
 συγγράφω. p. 165. v. 19. καὶ ἰδιον. p. 167. v. 15.
 σαρδάρικμοι. p. 169. v. 10. pro 1206. lege Lazose
 p. 173. v. 1. ἐκαμφορ. p. 174. v. 1. ἐπισάμνοι. p.
 177. v. 11. πένταπόλι. v. 15. Cnidus. p. 178. v.
 1. εὐβοίη. v. 21. Pindum. p. 179. v. 3. diuisis. v.
 9. Sisyphus. p. 182. v. 2. Κραγχιδῆσι. v. 8. μιθῶ.
 v. 14. Captum. p. 183. v. 17. naues. P. 189. v. 9.
 palmos. v. 14. bitumine. p. 179. v. 9. Cassij ripam.
 p. 197. v. 1. αὐτολίωδε. v. 4. οἷς μήτ. p. 207. v. 15.
 τοὺς αὐτοὺς. p. 208. v. 2. ὅ, τι ἄν. v. 14. πῆ. p. 211. v.
 14. ὀρέω. p. 215. v. 12. ἰσονομίω. p. 220. v. 22. γί-
 νονται. p. 227. v. 10. ἢ τὰ πῶ. p. 228. v. 6. τῶ. p.
 234. v. 10. τοῖστον. p. 240. v. 10. καί. p. 242.
 v. 3. αὐτῆ. Alii ubi in recensione paginarum numeri
 omisi, transpositi, aut deprauati sunt; Vt: p. 12.
 13. 16. 89. 90. 97. 98. 134. 141. 142. 155. 186.
 186. 189. 190. 192. 193. 209. 233. 235. 239.
 242. Reliqua leuiora errata, quæ forte occu-
 rent, bene uolus lector ipse corriget.

P. 875. 8

ULB Halle

3

002 382 849

me

Handwritten text in a cursive script, likely a historical document or manuscript. The text is written on aged, yellowed paper and is partially obscured by a large, dark, irregular stain or smudge in the center. The visible text includes words such as "König", "Land", "Bischof", "Kloster", "König", "Land", "Bischof", "Kloster", "König", "Land", "Bischof", "Kloster".

Handwritten text in a cursive script, likely a historical document or manuscript. The text is written on aged, yellowed paper and is partially obscured by a large, dark, irregular stain or smudge in the center. The visible text includes words such as "König", "Land", "Bischof", "Kloster", "König", "Land", "Bischof", "Kloster".

Handwritten text in a cursive script, likely a historical document or manuscript. The text is written on aged, yellowed paper and is partially obscured by a large, dark, irregular stain or smudge in the center. The visible text includes words such as "König", "Land", "Bischof", "Kloster", "König", "Land", "Bischof", "Kloster".

